

การพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น

นางสาวจรัสพิมพ์ ว่างเย็น
นางชลธิชา สาริกานนท์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2557

คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

MOTIFS DEVELOPMENT OF CHOK TAI-YUAN FABRICS

FOR FASHION DESIGN

MISS JARATPIM WANGYEN

MRS CHOLTHICHA SARIKANON

This Report is Funded by Rajamangala University of Technology of
Technology Phra Nakhon, Faculty if Industrual Taxtiles and Fashion Design

Year 2013

ชื่อโครงการ	:	การพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น
ผู้วิจัย	:	นางสาวจรัสพิมพ์ วังเย็น นางชลธิชา สาริกานนท์
สถาบัน	:	คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ปีงบประมาณ	:	2557

บทคัดย่อ

การพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี เพื่อใช้ในงานออกแบบแฟชั่น และเพื่อสร้างสรรค์รูปแบบลวดลายที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานออกแบบเสื้อผ้าบุรุษและสตรี มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี โดยการนำลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าจากไทยวนมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ และนำมาจัดวางลวดลายใหม่โดยอาศัยหลักในการออกแบบลวดลายผ้า เพื่อให้รูปแบบลวดลายของผ้ามีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ในงานออกแบบเสื้อผ้าบุรุษและสตรี

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ร่วมกับการใช้ข้อมูลเชิงสถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านลวดลายผ้าจากไทยวน และนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ในการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี และการสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน ที่มีต่อผลงานการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น เพื่อการสรุปความพึงพอใจในรูปแบบลวดลายที่ได้รับการพัฒนา

ผลการศึกษา พบว่า ลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี ในปัจจุบัน มีรูปแบบลวดลายที่มีการประยุกต์ลวดลายจากช่างทอ โดยอาศัยจากประสบการณ์ในการทอผ้าจาก ลวดลายจึงมีรูปแบบของการผสมผสานระหว่างลวดลายดั้งเดิมกับลวดลายที่ประยุกต์ขึ้นตามยุคสมัย และมีลักษณะของการจัดองค์ประกอบของลวดลายที่มีความแตกต่างกันตามความต้องการของผู้ทอผ้าจาก ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1. ลวดลายดั้งเดิม 2. ลวดลายผสมผสานระหว่างลวดลายดั้งเดิมกับลวดลายประยุกต์ 3. ลวดลายประยุกต์ ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้จึงลักษณะของลวดลายดั้งเดิมและลักษณะเด่นของลวดลายที่มีการประยุกต์มาเป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น จำนวน 4 ลวดลาย ซึ่งจากการสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบลวดลาย และการพัฒนาลวดลายยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี อีกทั้งยังสามารถนำแนวคิดการพัฒนาลวดลายมาประยุกต์ใช้ได้จริงในการส่งเสริมการผลิตผ้าผืนเพื่อใช้ในงานออกแบบแฟชั่น

Title : Motifs Development of Chok Tai-Yuan Fabrics for Fashion Design
Researchers : Miss Jaratpim Wangyen
Mrs Cholthicha Sarikanon
Institute : Faculty of Industrial Textiles and Fashion Design,
Rajamangala University Technology Phra Nakhon
Fiscal Year : 2014

Abstract

The purposes of Motifs Development of Chok Tai-Yuan Fabrics for Fashion Design are to develop the Tai-Yuan Jok fabric's patterns in Ratchaburi for fashion designing; and to create the patterns that can be applied for men and women apparel designing. The study aims to develop the Tai-Yuan Jok fabric's patterns in Ratchaburi province by applying the unique pattern for the design; and to re-design the pattern, by using the principles of pattern design, to be suit with men and women apparel designing.

Researchers selected the descriptive analysis method with the statistical data for analyzing the data of Tai-Yuan Jok fabric's patterns. The collected data were all applied in developing the styles of Tai-Yuan Jok fabric's patterns in Ratchaburi. Also, the authors has surveyed the satisfaction of 100 samples for the work pieces of developing the Tai-Yuan Jok fabric's patterns for fashion designing. The survey is to conclude the satisfaction for the developed patterns' styles.

The results showed that, nowadays, the Tai-Yuan Jok fabrics in Ratchaburi are consisted of patterns applied from the weavers by using their experiences in weaving the Jok fabrics. Thus, the patterns have been combined with the traditional styles and the applied ones which are done in accordance with the age. Those patterns have different composition that depends on the weavers' desire. Patterns can be categorized in three groups: 1. traditional pattern; 2. the combination of traditional pattern and the applied one; and 3. the applied pattern. So, this study has selected the feature of traditional pattern and the dominant feature of applied pattern to be the concepts in developing

the Tai-Yuan Jok fabric's patterns for fashion designing for 4 patterns. The results of the survey of the satisfaction from the samples found that they are content with the fabric's patterns development. Also, they think that this development of the patterns will maintain the unique of Tai-Yuan Jok fabric's patterns in Ratchaburi province and they will be able to apply these concepts of fabric's pattern developing with the support of textile production for fashion design.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่องการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น จะไม่ประสบผลสำเร็จหากไม่ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น และที่สำคัญคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อภาพรรณ ยุเหล็ก คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ในการสนับสนุนให้บุคลากรมีการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบงานวิจัย เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนและการ ต่อยอดในการนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ อันเป็นการเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชนในการพัฒนาศักยภาพในการผลิตสินค้าสู่การสร้างรายได้ ขอขอบคุณฝ่ายวิชาการและวิจัย งานวิจัยและพัฒนาที่คอยให้การสนับสนุนในการศึกษาวิจัยมาโดยตลอด สุดท้ายต้องขอขอบคุณ กลุ่มสหกรณ์การเกษตรไทยวนจำกัด ในการให้ข้อมูลที่สำคัญในการวิจัย

คณะผู้วิจัย

กันยายน 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญภาพ	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	4
ขอบเขตของโครงการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ประวัติความเป็นมาและลวดลายผ้า จกไทยวน จังหวัดราชบุรี	7
ภูมิปัญญาการทอผ้าจกไทยวน	8
ประเภทผ้าชิ้น	9
ลวดลายผ้าจก	11
ผ้าทอพื้นเมืองกับการปรับตัวสู่กระแสแฟชั่น	17
พัฒนาการของผ้าทอพื้นบ้าน	20
ผ้าทอพื้นเมืองการเปลี่ยนแปลงสู่การผลิตเพื่อการค้า	28
หลักการออกแบบลวดลาย	32
กระบวนการออกแบบ	35
ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มแฟชั่น	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
บทที่ 4 วิเคราะห์ผลการวิจัย	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
การพัฒนาตลาดลายผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี	58
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอเชิงทฤษฎีจากการวิจัย	
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	69
ขอบเขตของการวิจัย	69
สรุปผลการศึกษาวิจัย	70
อภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย	6
2 ไลยหน้าหมอน	12
3 ไลยดอกเซีย	12
4 ไลยกาบ	13
5 ไลยกาบดอกแก้ว	13
6 ไลยโค้งแก้ง	14
7 ไลยโค้งแก้งซ้อนเซีย	14
8 ไลยกาบซ้อนหัก	15
9 ไลยหักนกคู่	15
10 e-book เจาะเทรนด์โลก	42
11 แสดงภาพลักษณะแนวคิดสัญลักษณ์แห่งความเหนือระดับ	43
12 แสดงอารมณ์และโทนสีสัญลักษณ์แห่งความเหนือระดับ	43
13 แสดงภาพลักษณะการจัดระเบียบยุคใหม่	44
14 แสดงอารมณ์และโทนสี	45
15 แสดงภาพลักษณะเล่น	46
16 แสดงอารมณ์และโทนสี	47
17 แสดงภาพลักษณะเมืองฉลาด	47
18 แสดงอารมณ์และโทนสี	48
19 ลักษณะของไลยดอกเซีย	58
20 ลักษณะของไลยนาค	59
21 ผลงานการออกแบบลวดลาย 1	65
22 ผลงานการออกแบบลวดลาย 2	66
23 ผลงานการออกแบบลวดลาย 3	67
24 ผลงานการออกแบบลวดลาย 4	68

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ	59
2	ความต้องการที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวน	61
3	ความพึงพอใจในรูปแบบลวดลายผาจกไทยวน	62

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นบ้านในฐานะสินค้า OTOP เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการพัฒนาร่วมกับภูมิปัญญาผสมผสานกระแสแนวโน้มการออกแบบ ไม่เว้นแม้แต่ผ้าทอพื้นบ้าน ที่แสดงภูมิปัญญาของคนในแต่ละท้องถิ่น ผ่างด้วยความผูกพันที่เชื่อมโยงวิถีชีวิต ความเชื่อ และพิธีกรรม ซึ่งได้รับการถ่ายทอดและสืบสานต่อกันมารุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน การทอผ้า ในหลายท้องถิ่นยังคงรักษารูปแบบอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน รูปแบบลวดลายและกรรมวิธีในการผลิตผ้าทอ มีความแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นและลักษณะเฉพาะของเชื้อชาติ สิ่งสำคัญคือ การสอดแทรกภูมิปัญญาแห่งการผสมผสานความปราณีตบรรจง ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของท้องถิ่นที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่า ผ้าทอพื้นบ้านจึงเป็นภูมิปัญญาที่แสดงออกถึงความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มคนที่แสดงผ่านทางลวดลายและเส้นสีผ้า ที่สอดแทรกความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณี อันเป็นรากฐานทางศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ว่าผ้าทอพื้นบ้านคืองานศิลปะที่เกิดจากความคิด เนื่องจากเมื่อความคิดต้องการมีที่อยู่อาศัยที่แน่นอน ความคิดได้รวมตัวกันเป็นภาพอันเป็นนามธรรมเพื่อรอการถ่ายทอดให้เกิดเป็นรูปธรรม

ปัจจุบันจากกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของการบริโภค ส่งผลกระทบต่อผ้าทอพื้นบ้าน ผ้าทอพื้นบ้านจำเป็นต้องปรับตัวไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แต่ละท้องถิ่นต้องพัฒนาคุณภาพของผ้าทอไปพร้อม ๆ กับการสืบทอดมรดกแห่งภูมิปัญญาให้เชื่อมโยงกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นระบบทุนนิยม จากเดิมเป็นการเชื่อมโยงวิถีชีวิตภายในชุมชนแต่หากกล่าวถึงปัจจุบันคือการอยู่รอดในสังคม เพราะการดำรงอยู่ของผ้าทอกับการใช้เพื่อเป็นเครื่องนุ่งห่มในชีวิตประจำวันสำหรับคนไทยคงใช้ไม่ได้สำหรับสังคมปัจจุบัน ผ้าทอกลายเป็นผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมที่หลายคนรู้จักในนามสินค้า OTOP ที่สำคัญปัจจุบันมีการพัฒนาผ้าทอในแต่ละท้องถิ่นกัน อย่างต่อเนื่อง มีงานวิจัยหลายชิ้นที่แสดงถึงการอนุรักษ์และพัฒนาผ้าทอให้มีพื้นที่อยู่ในกระแสของสังคม แต่พื้นที่

ของผ้าทอกลับ ถูกจำกัดพื้นที่อยู่ตรงสินค้าพื้นเมือง ที่แสดงถึงเอกลักษณ์ตามกระแสของสังคม แต่พื้นที่ของผ้าทอกลับถูกจำกัดพื้นที่อยู่ตรงสินค้าพื้นเมือง ที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของแต่ละชุมชนแต่กลับมีพื้นที่ของการเป็นปัจจัย 4 น้อยลง เพราะกระแสการบริโภคสินค้าแฟชั่น มีบทบาทและมีน้ำหนักในพื้นที่ของปัจจัย 4 มากกว่า จนทำให้ผ้าทอมีบทบาทอยู่เพียงกลุ่มคนบางกลุ่มหรือการใช้เพื่องานพิธีสำคัญ ๆ เท่านั้น การอนุรักษ์จึงเกิดขึ้นจากหน่วยงานต่างๆ รวมถึงชุมชนผู้สร้างสรรค์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านอย่างผ้าทอ เพื่อการดำรงอยู่บนวิถีการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี เป็นภูมิปัญญาการทอผ้าพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์ของ “ชาวไทยวน” ที่อพยพเคลื่อนย้ายจากเมืองเชียงแสนมาตั้งถิ่นฐานอาศัยในจังหวัดราชบุรี ตั้งแต่ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช อันเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดราชบุรีที่ทางจังหวัดได้ส่งเสริมให้เป็นจุดเด่นที่สำคัญในการประดิษฐ์สร้างอัตลักษณ์ให้กับจังหวัดไปพร้อม ๆ กับกระแสการสืบทอดภูมิปัญญาที่เป็นมรดกที่สำคัญของชาติพันธุ์ ไทยวน ปัจจุบันการทอผ้าจกของชุมชนไทยวนเปลี่ยนแปลงจากการทอในวิถีชีวิตสู่การผลิตเพื่อการค้าเพื่อตอบสนองระบบตลาด เกิดขึ้นจากนโยบายการพัฒนาชุมชนให้เป็นสังคมทันสมัยซึ่งกรอบแนวคิดในการพัฒนาชุมชนอยู่ภายใต้ฐานความคิดที่ว่าชุมชนชนบทเป็นสังคมที่ล้าหลัง มีฐานะยากจน มีคุณภาพชีวิตต่ำกว่ามาตรฐาน จำเป็นที่รัฐต้องให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน วิธีการที่สำคัญคือการฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนจากมรดกทางภูมิปัญญาสู่สินค้าในระบบตลาดและการนำพาชุมชนเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้า การเปลี่ยนแปลงของชุมชนจากวิถีการผลิตเพื่อยังชีพในสังคมสู่การผลิตเพื่อการค้าในสังคมยุคใหม่ ภายใต้แนวคิดในการพัฒนาสังคมไทยสู่ความทันสมัย ส่งผลให้เกิดการปรับตัวตามกระแสหลัก วิถีชีวิต และการสร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง วิถีการทอผ้าพื้นบ้านย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการผลิตเพื่อตอบสนองการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน สู่การผลิตเป็นสินค้าเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภค

การพัฒนาคุณภาพในเชิงเทคนิคและการสร้างภาพลักษณ์ เพื่อสร้างมาตรฐาน และมีพื้นที่ในฐานะสินค้าแฟชั่น เป็นการมองมุมของการพัฒนาสู่ตลาดสากลโดยสร้างวิธีการผลิตรูปแบบใหม่ที่อาศัยรากฐานความเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบดั้งเดิม เป็นการผลิตเพื่อให้ผ้าจกมีพื้นที่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงและพยายามดึงพื้นที่ของปัจจัย 4 กลับมา หรืออีกนัยหนึ่งคือการแทรกเข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นปัจจัย 4 ดังนั้นแนวคิดของการพัฒนาคุณภาพในเชิงเทคนิคและการสร้างภาพลักษณ์จึงเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาแนวคิดของชุมชน โดยมุ่งเน้นการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงในระบบทุนนิยม เพื่อให้ได้มาซึ่งความนิยมในกระแสแฟชั่นที่ไม่หยุดอยู่เพียงการอนุรักษ์ตามวิถีเดิม

ปัจจุบันผ้าทอพื้นบ้านได้รับการพัฒนาทั้งทางเทคนิคและคุณภาพ เพื่อประโยชน์ของผู้ซื้อและสนองตอบรสนิยมของตลาด หลายฝ่ายหวังว่าจะเป็นฐานทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็งให้กับชุมชน แต่ผู้ผลิตซึ่งเป็นทั้งนักสร้างสรรค์และเจ้าของภูมิปัญญากลับไม่สามารถลืมตาอ้าปากได้อย่างแท้จริง จากข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ปัจจุบันผ้าจากถูกสร้างให้มีความหมายที่แสดงถึง ภาพลักษณ์ รสนิยม ฐานะทางสังคม และรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้ใช้ผ้า ทำให้วิถีการถักทอผ้าจากเปลี่ยนแปลงไปโดยผสมผสานความต้องการของผู้บริโภคในระบบตลาดกับศิลปะที่เป็นตัวตนของผู้ทอ จะเห็นได้ว่าช่างทอพยายามที่จะปรับตัวให้มีชีวิตอยู่รอดวิธีของการเปลี่ยนแปลงตามสังคม แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะอยู่บนกระแสดังกล่าวได้อย่างมั่นคง เพราะกระแสการบริโภคสินค้าแฟชั่นมีพื้นที่อยู่ในระดับสูง อีกทั้งปัญหาในการจำหน่ายที่มีราคาสูงและที่สำคัญคือมีผู้บริโภคจำกัดอยู่เพียงบางกลุ่มเท่านั้น จากจุดนี้เองจึงเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญว่าทำอย่างไรให้ผ้าจากมีฐานของการบริโภคเพิ่มขึ้น แนวทางของการพัฒนาคุณภาพในเชิงเทคนิคและการสร้างภาพลักษณ์ เพื่อสร้างมาตรฐาน และมีพื้นที่ในฐานะสินค้าแฟชั่น จึงเป็นแนวคิดที่จะผลักดันให้มีการเปลี่ยนภาพลักษณ์ของผ้าจากดั้งเดิม เพื่อพัฒนาให้ผ้าจากมีชีวิตในวงจรการบริโภคแฟชั่นของกลุ่มคนโดยทั่วไป

จากข้อมูลข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีแนวคิดในการนำภูมิปัญญาในการสร้างสรรค์สร้างสรรค์ลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี มาพัฒนารูปแบบลวดลายโดยอ้างอิงกระแสแนวโน้มแฟชั่น เพื่อส่งเสริมแนวคิดในการพัฒนาผ้าจากไทยวนให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลาย และเป็นทางเลือกให้กับกลุ่มชุมชนในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ผลิตจากผ้าจากไทยวน ที่สำคัญคือ การพัฒนาผ้าจากไทยวนสู่สินค้าแฟชั่น โดยการพัฒนารูปแบบลวดลายที่เหมาะสมกับการใช้งานกับงานแฟชั่น โดยนำองค์ความรู้จากการเรียนการสอนในรายวิชาเทคโนโลยีการย้อมสิ่งทอ และวิชาเทคโนโลยีการพิมพ์สิ่งทอ ซึ่งเปิดสอนในสาขาวิชาออกแบบแฟชั่นและสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น โดยนำแนวคิดทั้งสองรายวิชามาดูรวมในการสร้างลวดลายที่ร่วมสมัย โดยการต่อยอดจากงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบสินค้าพื้นเมือง กรณีศึกษาผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี ในปีงบประมาณ 2554 เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้กับชุมชน และคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น เพื่อการต่อยอดสู่การศึกษาและการบริการวิชาการแก่สังคม ให้กับชุมชนที่สนใจในการพัฒนาลวดลายผ้าทอเพื่อประยุกต์ใช้ในงานแฟชั่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี เพื่อใช้ในงานออกแบบแฟชั่น
2. เพื่อสร้างสรรค์รูปลวดลายที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานออกแบบเสื้อผ้าบุรุษและสตรี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลของการศึกษาจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษากลุ่มประชากร เพื่อศึกษาข้อมูลในการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าจาก ไทยวน จังหวัดราชบุรี ได้แก่ สุภาพสตรีที่อยู่ในวัยทำงานช่วง อายุระหว่าง 25 ปี - 35 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษากลุ่มประชากร เพื่อศึกษาข้อมูลในการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี ได้แก่ สุภาพสตรีที่อยู่ในวัยทำงานช่วงอายุระหว่าง 25 - 35 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 100 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

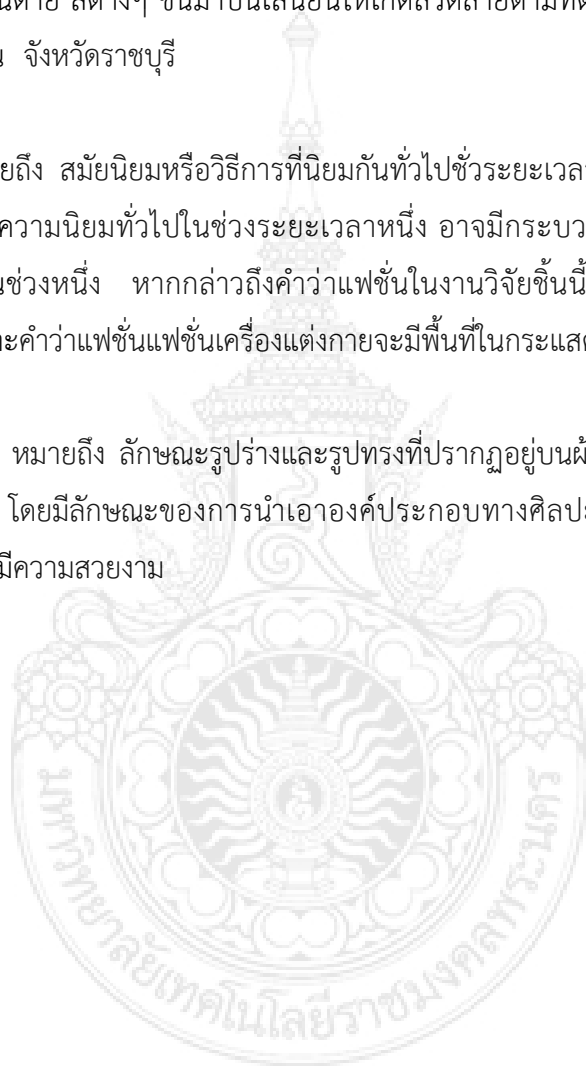
1. เป็นการส่งเสริมแนวคิดในการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่อใช้ในงานออกแบบแฟชั่น
2. ได้ต้นแบบลวดลายผ้าจากไทยวน โดยนำแนวคิดภูมิปัญญาการทอผ้าจากไทยวน บูรณาการร่วมกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่น

นิยามศัพท์

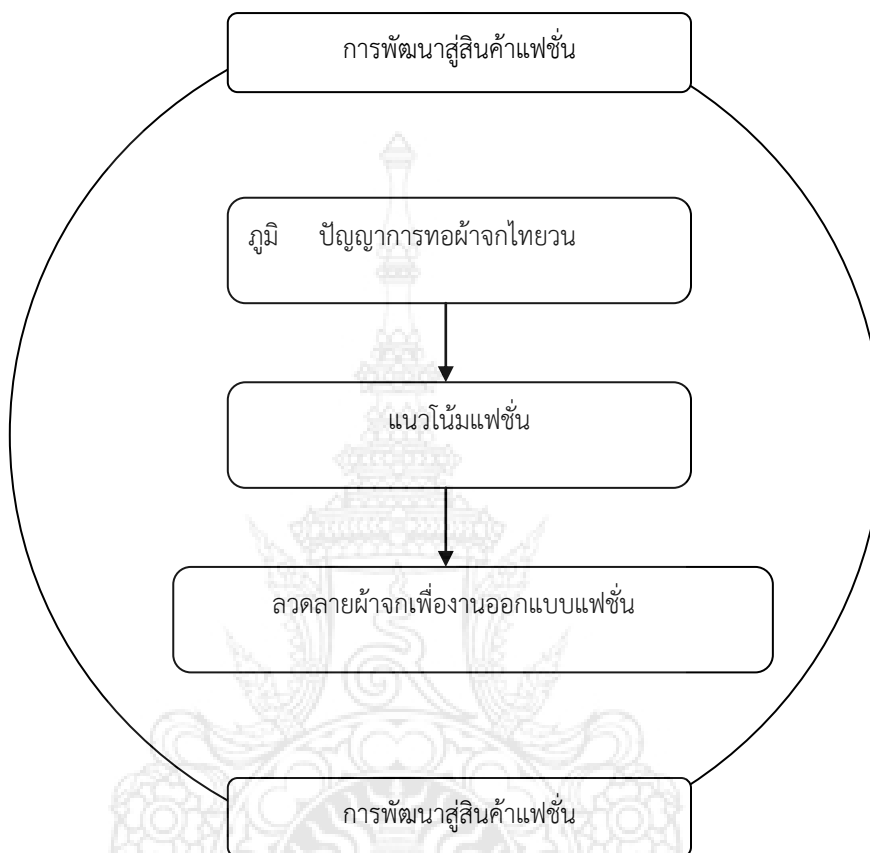
ผ้าจกไทยวน หมายถึง ผ้าทอด้วยวิธีจก หรือ คvikเส้นด้ายพิเศษมาผูกมัดขัดกับเส้นด้ายเป็นลวดลาย เป็นกรรมวิธีการทอและการปักผ้าไปพร้อมกัน เรียกว่าการทอลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วง ๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างขอ ผ้า การจกจะใช้ไม้หรือชนเเมนหรือนิ้วมือยกขึ้นจก (คvik) เส้นด้าย สีต่างๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี

แฟชั่น หมายถึง สมัยนิยมหรือวิธีการที่นิยมกันทั่วไปชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง เป็นการยอมรับจนเกิดเป็นค่านิยม กระแสความนิยมทั่วไปในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อาจมีกระบวนการเกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบหรือภาษาในช่วงหนึ่ง หากกล่าวถึงคำว่าแฟชั่นในงานวิจัยชิ้นนี้ มุ่งเน้นมองลงไปในเรื่องของเครื่องแต่งกาย เพราะคำว่าแฟชั่นแฟชั่นเครื่องแต่งกายจะมีพื้นที่ในกระแสความนิยมมากเป็นอันดับแรก

ลวดลายผ้า หมายถึง ลักษณะรูปร่างและรูปทรงที่ปรากฏอยู่บนผ้าผืน ที่มีการจัดวางให้มีจังหวะซ้ำกัน(Repetition) โดยมีลักษณะของการนำเอาองค์ประกอบทางศิลปะมาเป็นแนวคิดในการจัดวางรูปร่างและรูปทรงให้มีความสวยงาม

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

จากกรอบแนวคิดข้างต้น มุ่งเน้นศึกษาแนวคิดภูมิปัญญาในการผลิตผ้าจากไทยวน โดยนำแนวคิดพื้นฐานมาพัฒนารูปแบบลวดลายร่วมกับแนวโน้มแฟชั่น สร้างสรรค์ลวดลายผ้าจากชิ้นใหม่ โดยประยุกต์จากลวดลายพื้นฐานสู่ลวดลายที่สามารถประยุกต์ใช้ในงานออกแบบแฟชั่น เพื่อการนำไปสู่ การพัฒนารูปแบบสินค้าแฟชั่นซึ่งเป็นการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายในการบริโภค

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น เป็นแนวคิดในการศึกษารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น มุ่งเน้นการออกแบบลวดลายและการผลิตผลงานต้นแบบเพื่อใช้ในการต่อยอดการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในกลุ่มสินค้าแน โดยผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

ประวัติความเป็นมาและลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี
ผ้าทอพื้นเมืองกับการปรับตัวสู่กระแสแฟชั่น
หลักการออกแบบลวดลาย
ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มแฟชั่นปี 2015
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประวัติความเป็นมาและลวดลายผ้า จากไทยวน จังหวัดราชบุรี

ไทยวนในจังหวัดราชบุรี

ในปีพุทธศักราช 2345 พระเจ้าประดุรงค์ษัตริย์พม่ายกกองทัพมาตีเมืองเชียงใหม่มีอินแชะห่วนเป็นแม่ทัพล้อมเมืองเชียงใหม่ไว้ ทั้งสี่ด้าน พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงทราบข่าวศึกจึงมีพระบรมราชโองการให้กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาทเสด็จขึ้นไปบัญชาการศึกมีเจ้าฟ้ากรมหลวงเทพหริรักษ์กับพระยายมราชคุมกองทัพหลวง และกรมสุนทรภูเบศร์กับพระองค์เจ้าลำดวนพระองค์เจ้าอินทปัต คุมกองทัพวังหน้าขึ้นไปช่วยพระยาวิเศษเจ้าเมืองเชียงใหม่

กองทัพของวังหน้าเข้าตีพม่าได้ก่อน พม่าที่ล้อมเมืองเชียงใหม่แตกพ่าย หนีไปช่องสุ่มกำลังพลอยในเมืองเชียงแสน ส่วนกองทัพของวังหลวงที่เจ้าฟ้ากรมหลวงเทพหริรักษ์ และพระยายมราชคุมไปนั้นทำการรบไม่เข้มแข็ง กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาททรงปรับโทษให้ขึ้นไปตีพม่าที่ช่องสุ่ม ณ เมืองเชียงแสนให้พ้นจากเขตล้านนาไทยจนได้ (ม.ร.ว. แสงโสม เกษมศรี และวิมล พงษ์พิพัฒน์. 2515 : 64)

ในปีพ.ศ. 2346 กองทัพของเจ้าฟ้ากรมหลวงเทพหริรักษ์และพระยายมราชขึ้นไปล้อมเมือง เชียงแสนขณะเดียวกันกองทัพจากเมืองลำปาง เมืองน่าน เมืองเชียงใหม่ และกองทัพเมืองเวียงจันทร์ก็ ยกเข้าไปตีเมืองเชียงแสนด้วยทหารไทย ฆ่าฟันฆ่าแตกหนีออกจากเมืองเชียงแสนไปจนหมดสิ้นจากนั้น ก็ได้อพยพครัวเรือนชาวเชียงแสนได้ประมาณ 23,000 กว่าคน จัดแบ่งครอบครัวออกเป็นห้าส่วนโดยแบ่ง ไปกองทัพเมืองเชียงแสน เมืองน่าน เมืองเวียงจันทร์ และกองทัพเมืองหลวง กองทัพละหนึ่งส่วน ส่วนกองทัพเมืองหลวงก็นำเอาชาวโยนกเชียงแสนส่วนหนึ่งเดินทางลงมากรุงเทพฯ บางส่วนขอ ตั้งหลักที่เมืองสระบุรี ส่วนที่เหลือทรงโปรดเกล้าไปตั้งถิ่นฐาน ณ เมืองราชบุรี (สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ดำรงราชานุภาพ.2505 : 589)

ชาวไทยวน เมืองเชียงแสนได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ริมแม่น้ำแม่กลองฝั่งขวา ถัดจากตัวเมืองปัจจุบัน ไปทางทิศตะวันออกประมาณ 2 กิโลเมตร ดังกล่าวมาแล้วต่อมาขยายครัวเรือนออกไปจากที่เดิมอีก หลายพื้นที่ เช่น ในอำเภอเมืองที่ตำบลคูบัว ตำบลดอนตะโก ตำบลอ่างทอง ตำบลอ่างทอง ตำบล ดอนแร่ ตำบลห้วยไผ่ ตำบลเจดีย์หักตำบลหินกอง ชาวไทยวนต่างก็สร้างวัดไว้ทำบุญของตนเอง เช่น วัดคูบัว วัดดอนตะโก วัดใหญ่อ่างทอง วัดนาหนอง วัดหนองคพ วัดบางกะโด อำเภอบ้านโป่งที่ตำบล หนองปลาหมอ วัดหนองปลาหมอ วัดบ่อเจ๊ก อำเภอปากท่อที่ตำบลอ่างหิน นาออก ตำบลทุ่งหลวง (บางส่วน) ตำบลบ่อกระดาน บ้านหนองบัว อำเภอบางแพที่ตำบลวัดแก้ว บ้านหลวง อำเภอจอมบึง ที่ตำบลรางบัว หนองนกกระเรียน บ้านซำใหญ่ ทุ่งกว้าง รางอ่าว อำเภอสวนผึ้งที่ตำบลท่าแค นาขุนแสน ทุ่งแหลม หนองขาม บ้านป่าหวาย บ้านซำใหญ่หนองหมี บ้านนาไฮ้เดียว บ้านหนองกลางเนิน ฯลฯ

ภูมิปัญญาการทอผ้าจากชาวไทยวน

จังหวัดราชบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่ประกอบด้วยประชากรหลายเผ่าพันธุ์ โดยเฉพาะ “ชาวไทยวนหรือโยนกเชียงแสน” ที่มีการอพยพเคลื่อนย้ายจากเมืองเชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัด เชียงราย มาตั้งถิ่นฐานอาศัยในจังหวัดราชบุรีตั้งแต่ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า จุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ 1) และเป็นเจ้าของผู้ทอ “ผ้าจกราชบุรี” ที่มีความประณีตสวยงามและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีรวมอยู่ด้วย ปัจจุบันชาวไทยวนเหล่านี้มีการตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยกันค่อนข้าง แน่นหนา และยังคงมีการสืบทอดฝีมือจากทอผ้าจกกันอยู่ที่ตำบลคูบัว ตำบลดอนแร่ ในเขตอำเภอ เมืองราชบุรี และในท้องที่ตำบลรางบัว ตำบลซำใหญ่ ในเขตอำเภอจอมบึง การทอผ้าจกของสตรี ชาวไทยวนที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษนั้น มิได้เป็นการทอขึ้นเพื่อการซื้อขาย หากแต่ทอขึ้นเพื่อ การใช้สอยในครัวเรือนเป็นสิ่งสำคัญ และการทำนั้นก็จะเป็นไปตามโอกาสและฤดูกาลที่ว่างเว้นจากการ ทำงานในท้องไร่ท้องนา ผลงานที่ได้จึงมีความประณีตบรรจงและสวยงามละเอียดอ่อน เพราะเป็น การทอด้วยความมุ่งมั่นและสอดใส่อารมณ์สุนทรีย์แห่งศิลปะได้อย่างเต็มที่โดยไม่ได้จำกัดด้วย

ระยะเวลา ตลอดจนเมื่อมีการทอเสร็จก็มีการนำไปมอบให้บุคคลที่ตนรักและนับถือไว้สวมใส่หรือใช้สอย ซึ่งสามารถแบ่งตามลักษณะของลวดลายได้เป็น 3 ประเภท คือ ผ้าตระกูลคูบัว ผ้าตระกูลดอนแร่ และผ้าจกตระกูลหนองโพ-บางกะโด

1. ผ้าจกตระกูลคูบัว มีลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตัวเอง ได้แก่ ลายดอกเซีย ลายหีกกนกคู่ ลายโค้งแก้ง ลายหน้าหมอน และลายนกคู่กินน้ำฮ่อมเต้า ผ้าจกตระกูลคูบัวพบมากในตำบลคูบัว ตำบลดอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี การจกจะใช้เส้นด้ายยืนสีดำ ฟุ้งดำ โดยไม่มีลายประกอบมากลาย พื้นผ้าเว้นพื้นดำไว้มากตามแบบของลวดลาย เพื่อให้เห็นลายชัดเจน ส่วนสีสันของเส้นใยที่ใช้ทอจะใช้เส้นใยที่มีสีค่อนข้างหลากหลาย เช่น จะใช้ฟุ้งดำดำจกแดง แขนเหลืองหรือเขียว เป็นต้น ดินซิ่นจะมีความกว้างประมาณ 9-11 นิ้ว

2. ผ้าจกตระกูลหนองโพ - บางกะโดเป็นผ้าจกที่มีลวดลายขนาดและสีสันที่มีความใกล้เคียงกับจกตระกูลคูบัว พบมากในตำบลหนองโพ - บางกะโด อำเภอโพธาราม จะมีความแตกต่างจากผ้าจกตระกูลคูบัวตรงชายของดินซิ่น ที่มีการเว้นพื้นที่ดำระหว่างลายชะเปา ถึงเส้นเหลืองไว้กว้างมากกว่าผ้าจกตระกูลคูบัว และจะมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับลายนกของผ้าชาวไทพวน ในภาคเหนือ คือ ลักษณะของนกคู่กินฮ่อมเต้าของผ้าจกตระกูลหนองโพ-บางกะโด จะมีหางที่ยาวมากกว่าผ้าจกตระกูล คูบัว

3. ผ้าจกตระกูลดอนแร่ เป็นผ้าจกที่ลายมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง เช่น ลายกาบ ลายกาบดอกแก้ว และลายนกคู่กินน้ำฮ่อมเต้า พบมาในชุมชนไท-ยวน ตำบลดอนแร่ ตำบลห้วยไผ่ ตำบลหนองปลาหมอและตำบลรางบัว โดยลักษณะของการจกจะประกอบด้วยลวดลายที่หลากหลาย และจะมีการจกลายแน่นเต็มผืนผ้า มีการเว้นพื้นดำไว้น้อยทำให้ลดความเด่นชัดของลายหลักลงไป โดยจะคง สีของเส้นใยเป็นสีแดงเป็นหลักและไม่นิยมใช้เส้นใยหลายสี สำหรับดินจกจะมีความกว้างประมาณ 14-15 นิ้ว

ประเภทผ้าซิ่น

ผ้าซิ่นไทยวน จังหวัดราชบุรี สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ซึ่งขึ้นอยู่กับโอกาส และลักษณะที่นำไปใช้ ซึ่งแบ่งได้ ดังนี้คือ

1. ผ้าซิ่นตีนจก ได้แก่ ซิ่นที่มีตีนประกอบด้วยส่วนที่เป็นผ้า ลวดลายทอด้วยวิธีจกหรือ ควักเส้นด้ายพิเศษมาผูกมัดขัดกับเส้นอื่นเป็นลวดลายแบบต่าง ๆ ซึ่งมีโครงสร้าง ประกอบด้วย ผ้า 3 ส่วน คือ หัวซิ่น ตัวซิ่น และตีนซิ่น พบในลักษณะการแต่งกายของสตรีชาวไท-ยวน ราชบุรี มี 3 ลักษณะ คือ

- ซิ่นตีนจก จกเฉพาะตีนซิ่น ตัวซิ่น เป็นผ้าพื้นสีดำ หรือ สีคราม ซิ่นบางผืนมีตัวซิ่นทอด้วยวิธียกมุก หัวซิ่นใช้ผ้าขาวผ้าแดงเย็บต่อกันแล้วจึงเย็บต่อกันกับตัวซิ่น
 - ซิ่นตีนจก จกทั้งตัว ซึ่งลักษณะนี้จะมีตัวซิ่นและตีนซิ่นทอด้วยวิธีจก แต่ทอเป็นผ้าคนละซิ่น แล้วนำมาเย็บต่อเป็นผืนเดียวกัน ตัวซิ่นส่วนมากจะทอด้วยลายกูด ลายนก ลายมะลิเลื้อย เป็นลายพันรอบตัวซิ่นตีนซิ่นทอลายหลักทั้ง 9 ลาย หัวซิ่นมีลักษณะเดียวกับซิ่นตีนจกจึงถือได้ว่า ซิ่นชนิดนี้เป็นผลงานทางศิลปหัตถกรรมชั้นสูงของ ไทย-ยวน ราชบุรี
 - ซิ่นตีนจก ด้วยกมุกสลั่มัดหมี่ ตีนซิ่นทอด้วยวิธีจกเหมือนตัวซิ่นตีนจกทั่วไป ตัวซิ่นทอด้วยวิธียกมุกสลั่มัดหมี่ ถือได้ว่าเป็นเทคนิคของภาคอีสาน ตัวซิ่นใช้เส้นใยประเภทไหมเป็นวัสดุทอซึ่งพบไม่มากในผ้าซิ่นตีนจกของไทย-ยวน ราชบุรี
2. ซิ่นตา ได้แก่ ซิ่นที่เป็นศิลปะการทอรองจากซิ่นตีนจก ซึ่งมี 2 ชนิด คือ
 - ซิ่นตาผ้าพื้น เป็นการทอแถบสีต่าง ๆ พันรอบตัว เช่น สีดำ สีเหลือง สีเขียว ส่วนตีนซิ่นจะมีเส้นเหลืองและแถบผ้าเป็นสีดำ
 - ซิ่นตาหมู แตกต่างจากซิ่นตาผ้าพื้นตรงที่ส่วนตัวซิ่นมีการจกลายประกอบเป็นหมู่พันรอบตัวซิ่นเว้นระยะเป็นช่วง ๆ ส่วนมากจะใช้ลายหักขอเหลี่ยมมะลิเลื้อย ดอกจัน ในการทำลายจก เป็นซิ่นที่มีศิลปะการทอสูงรองมาจากซิ่นตีนจก
 3. ซิ่นชีว ได้แก่ ซิ่นที่ทอสำหรับนุ่งทำงานอยู่กับบ้าน ตีนซิ่นเป็นผ้าพื้นสีดำ ส่วนตัวซิ่นเป็นพื้นสีเขียว และจกลายประกอบระหว่างรอยต่อตีนกับตัว และตัวกับหัวซิ่น
 4. ซิ่นแล่ ได้แก่ ซิ่นที่ทอสำหรับนุ่งทำงานอยู่กับบ้านหรือนอกบ้าน เป็นซิ่นที่ถือว่ามีการทอไม่ยากและโดยส่วนมาก ผู้หญิง ไทย-ยวน ในสมัยก่อนจะมีซิ่นแล่วีนุ่งทุกคน

ลวดลายผ้าจก

ผ้าจก เป็นผ้าทอผืนแคบ ๆ อาจทอขึ้นจากฝ้ายหรือไหม หรือผสมผสานกันทั้งฝ้ายและไหม ก็ได้ ผ้าชนิดนี้มีลักษณะของการทอและปักผสมผสานกัน อีกทั้งเป็นผ้าที่นิยมนำไปประกอบหรือ ตกแต่งผ้าผืนใหญ่อีกด้วย โดยเฉพาะผ้านุ่งหรือผ้าซิ่น เมื่อประกอบกันแล้วก็จะเรียกว่า ผ้าซิ่นตีนจก

ทรงศักดิ์ ปรารงค์วัฒนากุล. แพทรีเซีย ซีสมแมน (2531 : 25) ได้อธิบายว่า จก เป็นเทคนิคการ ทำให้เกิดลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วง ๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้าง ของผ้า กระทำโดยใช้ไม้ หรือขนเม่นหรือนิ้วมียอก หรือจกเส้นด้ายยืนขึ้นแล้วสอดใส่ด้าย พุ่งพิเศษเข้าไป

อุดม สมพร (2537 : 140) ได้อธิบายว่า จก เป็นคำกริยา เป็นภาษาพื้นบ้านของชาวล้านนา หมายถึง การล้วง ควัก เอาขึ้นมา เช่น จกปลาร้าออกจากไห จกปูออกจากกรู

การทอจกเป็นกรรมวิธีของการทอและการปักผ้าไปพร้อมๆกัน การทอลวดลายใช้วิธีการเพิ่ม ด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าเป็นช่องๆไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า ซึ่งจะทำให้ได้โดยใช้ไม้หรือขนเม่น หรือนิ้วมียอกขึ้น เป็นการทอผสมการปักกลายๆ เรียกว่าจก

เชิงซิ่นตีนจก นับได้ว่าเป็นศิลปะพื้นบ้านที่ละเอียดประณีตและซับซ้อน มีความสวยงามเป็น พิเศษ เนื้อผ้าพื้นเมืองประเภทอื่น ๆ ทั้งกลวิธี กรรมวิธี ต้องอาศัยความมีฝีมือ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ความอดุสาหะวิริยะอย่างสูง ด้วยความวิจิตรบรรจง เนื้อผ้าทอพื้นเมืองด้วยกัน คุณค่า ในแง่ศิลปะ

ผ้าจกราชบุรี เป็นผ้าทอลายไทยโบราณ ที่มีความละเอียดและต้องอาศัยความประณีตมาก ผ้าซิ่นตีนตกนั้นต้องใช้มือทอเป็นลายแต่ละเส้น ซึ่งกว่าจะได้ผ้าหนึ่งผืนอาจจะกินเวลาถึง 3 เดือน ลวดลายของผ้าจกไทยวนเมืองราชบุรีที่ปรากฏในแหล่งทอผ้าจก สามารถแยกกลุ่มลายได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มลายหลักและกลุ่มลายประกอบ

1. กลุ่มลายหลัก เป็นลายขนาดใหญ่ที่ใช้จกอยู่ตรงกลางของตีนซิ่น มีรูปทรงที่เป็นหลักใหญ่ ๆ จากการศึกษาพบว่าลวดลายที่พบตั้งแต่อดีตจนถึงพุทธศักราช 2537 โดยปรากฏในผ้าจกจำนวน 8 ลาย ได้แก่

ภาพที่ 2 ลายหน้าหมอน

ที่มา : <http://www.thaitextilemuseum>

1.1 ลายหน้าหมอน เป็นลายที่เรียกสี่บทยอดตั้งแต่โบราณ สันนิษฐานว่ารูปทรงคล้ายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน มักปรากฏอยู่ในลายของหน้าหมอนจก พบในกลุ่มช่างคูบัว ปัจจุบันหอที่ศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชบุรี และศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านราชบุรี วัดคูบัว เป็นที่สังเกตว่าลายหน้าหมอนไม่มีผู้นิยมมากนักเพราะมักใช้ทอจกเป็นลายในตีนผ้าซิ่น และจะพบบ้างในหน้าหมอนจกของไท-ยวนราชบุรี

ภาพที่ 3 ลายดอกเซีย

ที่มา : <http://www.thaitextilemuseum>

1.2 ลายดอกเซีย เป็นชื่อที่เรียกสืบกันมาตั้งแต่โบราณ ไม่สามารถสันนิษฐานได้แน่ชัดว่ามาจากรูปทรงใด พบมากในการทอของช่างคูบัว เช่น กลุ่มบ้านห้วยนา และกลุ่มศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชบุรี ปัจจุบันกลุ่มช่างฝีมือเริ่มนำมาขายนี้ไปทอ มักทอเป็นลายผ้าจกเพื่อประกอบเป็นชิ้นดินจกซึ่งไม่พบในผ้าจกประเภทอื่น

ภาพที่ 4 ลายกาบ

ที่มา : <http://www.thaitextilemuseum>

1.3 ลายกาบ เป็นลายที่มีชื่อเรียกสืบต่อกันมาตั้งแต่โบราณ สันนิษฐานว่าลักษณะของลายคล้ายกับกาบของลำไม้ไผ่ พบมากในช่างทอกลุ่มตำบลดอนแร่ ตำบลห้วยไผ่ ตำบลรางบัว ปัจจุบันมีการทอในทุกกลุ่ม เช่น ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านวัดนาหนอง วัดคูบัว วัดรางบัว และช่างฝีมือทอบ้านตะโกกลุ่มบ้านห้วยนาและศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชบุรี วัดแคทราย เป็นลายที่มีผู้นิยมทอมากและถือว่าเป็นลายมาตรฐานของผ้าจกราชบุรี มักใช้ทอเป็นตีนผ้าขึ้นตีนจก หน้าหมอนจก

ภาพที่ 5 ลายกาบดอกแก้ว

ที่มา : <http://www.thaitextilemuseum>

1.4 ลายกาบดอกแก้ว เป็นลายในตระกูลลายกาบ นักวิชาการกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กำหนดชื่อขึ้นใหม่ พบในกลุ่มช่างฝีมือตำบลดอนแร่ เช่น บ้านห้วยหนองโป่ง วัดนาหนอง ดอนชาติ ดอนกอกและตำบลรางบัว รางอ่าว ชักใหญ่ มักใช้ทอเป็นลายในตีนผ้าซิ่นตีนจก หน้าหมอนจก

ภาพที่ 6 ลายโค้งแก้ง

ที่มา : <http://www.thaitextilemuseum>

1.5 ลายโค้งแก้ง เป็นชื่อเรียกสืบทอดกันมาแต่โบราณ นิยมทอในกลุ่มช่างทอตำบลคูบัว บ้านตะโก ตำบลหนองปลาหมอ ตำบลหนองโพ-บางกะโดปัจจุบันมีทอที่ศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชบุรี วัดแคทราย ศูนย์หัตถกรรมวัดคูบัว มักใช้ทอเป็นลายตีนผ้าซิ่นตีนจก ผ้าซิ่นตา

ภาพที่ 7 ลายโค้งแก้งซ้อนเขียว

ที่มา : <http://www.thaitextilemuseum>

1.6 ลายโค้งแก้งซ้อนเซีย เป็นชื่อเรียกสืบทอดมาแต่โบราณ นิยมทอในกลุ่มช่างทอบ้านคูบัว เช่น กลุ่มบ้านใหม่ บ้านตะโก บ้านหนองชัน บ้านห้วยนา ปัจจุบันทอเกือบทุกกลุ่ม เช่น ศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชบุรี วัดแคทราย ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านวัดคูบัว นิยมใช้ทอเป็นลายจกของตีนผ้าขึ้นตีนจก จะมีบ้างในบางแห่งทอเป็นลายผ้าใช้สอย เช่น ผ้าม็อลองคอ

ภาพที่ 8 ลายกาบซ้อนหัก

ที่มา : <http://www.thaitextilemuseum>

1.7 ลายกาบซ้อนหัก เป็นชื่อเรียกกันมาตั้งแต่โบราณ นิยมทอในกลุ่มช่างทอตำบลคูบัว ที่บ้านหนองผ้าขาว ปัจจุบันมีช่างทอที่บ้านตะโก ตำบลคูบัว เป็นลายที่ทอยากกว่าลายอื่น ๆ มักใช้ทอจกเป็นตีนผ้าขึ้นตีนจก

ภาพที่ 9 ลายหักนกคู่

ที่มา : <http://www.thaitextilemuseum>

1.8 ลายทักนกคู่ เป็นชื่อเรียกสืบทอดกันมาแต่โบราณ นิยมทอกลุ่มช่างทอ ตำบลคูบัว ตำบลห้วยไผ่ ปัจจุบันนิยมทอที่ศูนย์สืบทอดศิลปผ้าจากราชบุรีวัดแคทราย ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน วัดคูบัว และศูนย์หัตถกรรมวัดรางบัว มักใช้ทอเป็นลายจกในตีนผ้าขึ้นตีนจก

2. กลุ่มลายประกอบ เป็นลายที่มีขนาดเล็กกว่าลายหลักและใช้สำหรับจกประกอบลายหลัก โดยจะถูกจัดตำแหน่งให้อยู่ทั้งสองข้างของลายหลักข้างละเท่าๆ กัน ซึ่งลายประกอบมีหลากหลายและในแต่ละลายของแต่ละพื้นบ้านก็อาจมีชื่อเรียกไม่เหมือนกันหรือบางลายก็ไม่มีชื่อเรียก

นอกจากลวดลายของผ้า ประเภทผ้าขึ้นไทยวน จังหวัดราชบุรี สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ซึ่งขึ้นอยู่กับโอกาส และลักษณะที่นำไปใช้ ซึ่งแบ่งได้ ดังนี้คือ

1. ผ้าขึ้นตีนจก ได้แก่ ขึ้นที่มีตีนประกอบด้วยส่วนที่เป็นผ้า ลวดลายทอด้วยวิธีจกหรือ ควักเส้นด้ายพิเศษมาผูกมัดขัดกับเส้นอื่นเป็นลวดลายแบบต่าง ๆ ซึ่งมีโครงสร้าง ประกอบด้วยผ้า 3 ส่วน คือ หัวขึ้น ตัวขึ้น และตีนขึ้น พบในลักษณะการแต่งกายของสตรีชาวไท-ยวน ราชบุรี มี 3 ลักษณะ คือ

1.1 ขึ้นตีนจก จกเฉพาะตีนขึ้น ตัวขึ้น เป็นผ้าพื้นสีดำ หรือ สีคราม ขึ้นบาง ผืนมีตัวขึ้นทอด้วยวิธีจกมุก หัวขึ้นใช้ผ้าขาวผ้าแดงเย็บต่อกันแล้วจึงเย็บต่อกันกับตัวขึ้น

1.2 ขึ้นตีนจก จกทั้งตัว ซึ่งลักษณะนี้จะมีตัวขึ้นและตีนขึ้นทอด้วยวิธีจก แต่ทอเป็นผ้าคนละชิ้น แล้วนำมาเย็บต่อเป็นผืนเดียวกัน ตัวขึ้นส่วนมากจะทอด้วยลายกูด ลายนก ลายมะลิเลื้อย เป็นลายพันรอบตัวขึ้นตีนขึ้นทอลายหลักทั้ง 9 ลาย หัวขึ้นมีลักษณะเดียวกับขึ้นตีนจก จึงถือได้ว่า ขึ้นชนิดนี้เป็นผลงานทางศิลปหัตถกรรมชั้นสูงของ ไท-ยวน ราชบุรี

1.3 ขึ้นตีนจก ด้วยกมุกสลั้มัดหมี่ ตีนขึ้นทอด้วยวิธีจกเหมือนตัวขึ้นตีนจกทั่วไป ตัวขึ้นทอด้วยวิธีจกมุกสลั้มัดหมี่ ถือได้ว่าเป็นเทคนิคของภาคอีสาน ตัวขึ้นใช้เส้นใยประเภทไหมเป็นวัสดุทอซึ่งพบไม่มากในผ้าขึ้นตีนจกของไท-ยวน ราชบุรี

2. ขึ้นตา ได้แก่ ขึ้นที่เป็นศิลปะการทอรองจากขึ้นตีนจก ซึ่งมี 2 ชนิด คือ

2.1 ขึ้นตาผ้าพื้น เป็นการทอแถบสีต่าง ๆ พันรอบตัว เช่น สีดำ สีเหลือง สีเขียว ส่วนตีนขึ้นจะมีเส้นเหลืองและแถบผ้าเป็นสีดำ

2.2 ขึ้นตาหมู แตกต่างจากขึ้นตาผ้าพื้นตรงที่ส่วนตัวขึ้นมีการจกลายประกอบเป็นหมู่พันรอบตัวขึ้นเว้นระยะเป็นช่วง ๆ ส่วนมากจะใช้ลายหักขอเหลือง มะลิเลื้อย ดอกจัน ในการทอลายจก เป็นขึ้นที่มีศิลปะการทอสูงรองมาจากขึ้นตีนจก

3. ขึ้นชิว ได้แก่ ขึ้นที่ทอสำหรับนุ่งทำงานอยู่กับบ้าน ตีนขึ้นเป็นผ้าพื้นสีดำส่วนตัวขึ้นเป็นพื้นสีเหลือง และจกลายประกอบระหว่างรอยต่อตีนกับตัว และตัวกับหัวขึ้น

4. ชินแล้ ใต้แก้ ชินที่ทอสำหรับนุ่งทำงานอยู่กับบ้านหรือนอกบ้าน เป็นชินที่ถือว่ามีวิธีการทอไม่ยากและโดยส่วนมาก ผู้หญิง ไท- ยวน ในสมัยก่อนจะมีชินแล้ไว้นุ่งทุกคน

หากกล่าวถึงผ้าไทยในวงการแฟชั่น อาจกล่าวได้ว่า แฟชั่นไทยในรอบสิบปีที่ผ่านมาพบว่า ผ้าทอร่วมสมัยได้รับความสนใจจากศิลปินนักออกแบบผ้าของประเทศไทยเป็นอย่างมากโดยมีผลงานที่สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับวงการผ้าไทยสู่ระดับต้นๆของประเทศ แม้ว่าวงการแฟชั่นผ้าไทยจะเป็นที่ยอมรับในตลาดต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นแต่ความนิยมในการเลือกซื้อสินค้าของคนไทยกลับไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร หากวิเคราะห์ถึงประเด็นปัญหาที่สำคัญคือ กระแสแฟชั่นจากต่างชาติที่เข้ามามีบทบาทในสังคมซึ่งเข้ามาสู่เมืองไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มวัยรุ่น โดยที่ผ่านมามาประเทศไทยได้มีการปลูกฝังด้านค่านิยมในการอนุรักษ์และสนับสนุนสินค้าไทยไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้ค่านิยมไทยดูถูกสินค้าไปกับกระแสนิยมต่างชาติ ดังนั้นเพื่อเป็นการปลูกกระแสนิยมการใช้สินค้าที่ทำจากผ้าทอพื้นเมืองและเป็นแนวทางในการส่งเสริมผ้าไทยให้สามารถแข่งขันในตลาดสากล จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายส่วนในการสนับสนุนเพื่อให้เกิดกระแสนิยมในการใช้ผ้าไทย (จรัสพิมพ์ วังเย็น .2554 : 21-22)

สรุปจากการศึกษาข้อมูลผ้าจากไทยยวนจังหวัดราชบุรีมีการทอผ้าจากที่มีลักษณะเด่นได้ 3 ตระกูลผ้าตระกูลคู่บัว ผ้าตระกูลดอนแร่ ผ้าตระกูลหนองโพ-บางกะโด ในแต่ละสามตระกูลจะมีลักษณะพิเศษของลวดลายแตกต่างกันออกไปแสดงถึงเอกลักษณ์ของลวดลายไม่ว่าจะเป็นการใช้สี การคิดลวดลายแต่จะสังเกตได้ว่าลวดลายที่เกิดมักจะเป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวนำมาสร้างสรรค์เป็นลวดลายซึ่งแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของชนชาติพันธุ์ไทยยวนได้เป็นอย่างดี ซึ่งในการศึกษารั้งนี้จึงมุ่งเน้นการนำลวดลายดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบลวดลายเพื่อการพัฒนาารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น

ผ้าทอพื้นเมืองกับการปรับตัวสู่กระแสแฟชั่น

ความรู้ทั่วไปของผ้าทอพื้นบ้าน

ปัจจุบันการทอผ้าพื้นบ้านกระจายไปทั่วทุกภาคแต่ก็เป็นเฉพาะกลุ่ม ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ รูปแบบของผ้าจะแตกต่างกันไปตามคตินิยม ความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีของเชื้อชาติและกลุ่มชน เช่น กลุ่มชนพื้นเมืองล้านนาทางภาคเหนือ นิยมทอผ้าฝ้ายและผ้าไหมที่มีลวดลายด้วยวิธีการยก และจักเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าเป็นกลุ่มชนคนไทยเชื้อสายไทครั้ง ไทพวน และไทยยวน และลาวอีสานนิยมทอผ้าด้วยวิธีจักและมัดหมี่ คนพื้น เมืองในภาคใต้นิยมทอผ้ายก เป็นต้น การจัดประเภทของผ้าทอพื้นบ้านในประเทศไทยอาจแบ่งได้ 2 ลักษณะคือการแบ่ง

ประเภทตามวัสดุที่ใช้และการแบ่งประเภทตามวิธีการทอผ้าทอที่แบ่งตามวัตถุประสงค์ที่ใช้ได้แก่ฝ้ายและไหม

ฝ้ายเป็นพืชที่ปลูกทั่วไปในทุกภาคของประเทศไทย เป็นพืชเขตร้อนชอบดินปนทราย และอากาศโปร่ง ไม่ชอบที่ร่ม เส้นใยของฝ้ายจะดูดความชื้นได้ง่ายและเมื่อดูดความชื้นแล้วจะระเหยเป็นไอน้ำเมื่อสวมใส่เสื้อผ้าที่ทำด้วยผ้าฝ้ายจะมีความรู้สึกเย็นสบาย

ไหมเส้นใยไหมได้จากตัวไหมซึ่งส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงไหมกันใน ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลางตัวไหมมีลักษณะคล้ายหนอน เมื่อแก่ตัวจะชักใยหุ้มตัวของมันเอง เรียกว่า รังไหมรังไหมนี้จะนำมาสาวเป็น เส้นไหมแล้วจึงนำไปฟอกด้วยการต้มด้วยด่างและนำมาทอเพื่อให้ได้ เส้นใยไหมหลังจากนั้นจึงนำมาย้อมสีและนำไปทอเป็นผืนผ้าตามที่ต้องการ เส้นไหมมีคุณสมบัติ ลื่นมัน และยืดหยุ่นได้ดี

การทอผ้าพื้นบ้านพื้นเมืองหลายแห่งยังคงทอตลอดสายสัญลักษณ์ดั้งเดิม โดยเฉพาะในชุมชนที่มีเชื้อสายชาติพันธุ์ บางกลุ่มที่กระจายตัวกันอยู่ในภาคต่างๆของประเทศไทยศิลปะการทอผ้าของกลุ่มชนนับว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มหากแบ่งผ้าพื้นเมืองเพื่อให้เห็นภาพชัดเจน สามารถแบ่งได้ดังนี้

ภาคเหนือ การทอผ้าในภาคเหนือหรือที่เรียกว่าแถบล้านนาได้แก่ จังหวัดเชียงราย พะเยา ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน โดยเฉพาะกลุ่มชาวไทยโยนกหรือไทยยวนและชาวไทยลื้ออันเป็นกลุ่มชนดั้งเดิมของล้านนาไทย เป็นกลุ่มที่มีความเชื่อเรื่องการตั้งถิ่นฐานในสภาพแวดล้อมที่เป็นภูเขาและมีทางน้ำไหล ผู้หญิงไทยยวนและไทยลื้อในปัจจุบันยังรักษาวัฒนธรรมการทอผ้าที่มีรูปแบบและลวดลายสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต โดยเฉพาะการทอชิ้นตีนจก ผ้าซิด และผ้าที่ใช้เทคนิค "เกาะ" เป็นต้นนอกจากชนกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆที่อาศัยอยู่ในแถบภาคเหนือบริเวณล้านนาไทย เช่นลื้อ ลัวะ กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ มอญ และไทยภูเขาเผ่าต่างๆ เช่น แม้ว มูเซอ อีเก้อ เย้า ลีซอ เป็นต้น ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ ต่างก็มีวัฒนธรรมการทอผ้าซึ่งส่วนใหญ่เป็นผ้าฝ้ายและตกแต่งเป็นลวดลายสัญลักษณ์ที่แสดงเอกลักษณ์เผ่าพันธุ์ตนเองทั้งสิ้น

ภาคกลาง การทอผ้าในภาคกลางแบ่งได้เป็นภาคกลางตอนบน ได้แก่ จังหวัด พิษณุโลก พิจิตร อุตรดิตถ์และสุโขทัย ภาคกลางตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี ชัยนาท สุพรรณบุรีสระบุรี ลพบุรี นครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี มีกลุ่มไทยยวนและไทลาวอพยพไปตั้งถิ่นฐานอยู่ทั่วทั้งภาค กลุ่มชนไทลาวนั้นมีหลายเผ่าเช่น พวน โข่ง ผู้ไท ครั่ง ฯลฯ ซึ่งอพยพย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในไทย กลุ่มชนเหล่านี้ยังรักษาวัฒนธรรมและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นไว้โดยเฉพาะวัฒนธรรมการทอผ้าของผู้หญิงที่ใช้เทคนิคการทำตีนจก และซิด เพื่อตกแต่งเป็นลวดลายบนผ้าที่ใช้ใช้ในเทศกาลต่างๆ

หรือใช้ทำที่นอน หมอน ผ้าห่ม ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดตัว ผ้าขาวม้า ฯลฯ แม้ว่าในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงมาก กลุ่มคนเหล่านี้ยังมีการทอผ้าเป็นอาชีพเสริม

ภาคอีสาน การทอผ้าในภาคอีสานนั้นกลุ่มคนไทยเชื้อสายลาวเป็นชนกลุ่มใหญ่ของภาคอีสานที่มีการกระจายกันอยู่ตามจังหวัดต่างๆและมีวัฒนธรรมการทอผ้าอันเป็นประเพณีดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาเกือบทุกชุมชนแต่ละกลุ่มแต่ละเผ่าก็จะมีลักษณะและลวดลายการทอผ้าที่เป็นของตัวเองอย่างชัดเจนโดยเฉพาะผ้ามัดหมี่ ผ้าขิดและผ้าไหมหางกระรอก นอกจากกลุ่มคนไทยเชื้อสายลาวแล้วยังมี ชนกลุ่มอื่นๆ เช่น ข่า กระโซ้กะเลิง ส่วย และเขมรสูงโดยเฉพาะคนไทยเชื้อสายเขมร กระจายอยู่ในบริเวณจังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์และบุรีรัมย์และมีประเพณีการทอผ้าที่สวยงามสืบทอดกันมาช้านาน โดยเฉพาะในจังหวัดสุรินทร์มีหมู่บ้านที่มีชื่อเสียงหลายหมู่บ้านทอผ้าชนิดต่างๆเช่น ผ้าปุมแบบเขมร ผ้าไหมโฮล ผ้าอัมปรม ผ้าลายสาคุ เป็นต้น

ภาคใต้ การทอผ้าในภาคใต้มีแหล่งทอผ้าที่มีชื่อเสียงหลายแห่งโดยเฉพาะแหล่งทอผ้ายกดินเงินดินทอง สันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลจากชาวมุสลิม ชาวอาหรับ ที่มาค้าขายตั้งแต่สมัยโบราณ ต่อมาผ้ายกเงินยกทองได้กลายเป็นที่นิยมในหมู่ชนชั้นสูงของอาณาจักรไทยในภาคกลาง บรรดาพวงเจ้าเมืองและข้าราชการหัวเมืองภาคใต้จึงต่างสนับสนุนให้ลูกหลานและชาวบ้านทอกันอย่างเป็นล่ำเป็นสันโดยเฉพาะที่เมืองนครศรีธรรมราช เมืองสงขลา และที่ตำบลพุมเรียงอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ล้วนเคยเป็นแหล่งทอผ้ายกที่มีชื่อเสียงมากในอดีต เป็นที่กล่าวขวัญถึงและนิยมกันมากในหมู่ ชุมนางสมัยอยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์

การทอผ้าพื้นเมืองทั้ง 4 ภาค ยังคงสืบสานการทอผ้าด้วยลวดลายสัญลักษณ์ดั้งเดิม ดังจะเห็นได้จากชุมชนที่มีเชื้อสายชาติพันธุ์ศิลปะการทอผ้าของกลุ่มชนเหล่านี้จึงนับว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มอยู่จนถึงทุกวันนี้ อีกทั้งยังแสดงออกถึงภูมิปัญญา ความเชื่อ ที่เป็นรากฐานทางวัฒนธรรม ดังนั้นผ้าทอพื้นบ้านที่ได้ขึ้นชื่อว่าผ้าไทยจึงมีความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยทั้งประเทศในฐานะมรดกทางศิลปวัฒนธรรมไทย บทบาทหน้าที่ของชุมชนในฐานะส่วนหนึ่งของผู้สืบสานศิลปวัฒนธรรมและมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชนดั้งเดิม คือหัวใจสำคัญในการอนุรักษ์ผ้าไทย เพื่อให้เกิดความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าศิลปวัฒนธรรมของชุมชน

จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการทอผ้านับเป็นงานศิลปะพื้นบ้านที่คนไทยผูกพันเกี่ยวข้องมาเป็นเวลายาวนานนักวิชาการบางท่านกล่าวว่างานทอผ้าเป็นงานหัตถกรรมของไทยอย่างหนึ่งที่อาศัยแรงงานและมีมือประดิษฐ์คิดค้นทั้งยังเป็นผลสืบเนื่องมาจากการสั่งสมประสบการณ์และอุดมการณ์พื้นฐานในการดำรงชีวิตศิลปะการทอผ้าจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญของการทอผ้าพื้นบ้านของไทยนั้นมีกระจายอยู่ทั่วไปรูปแบบของผ้าแต่ละกลุ่มจะมีความแตกต่างกันไปตามคตินิยมความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีของกลุ่มชนในแต่ละท้องถิ่นของประเทศมีทั้งผ้าพื้นสีเรียบๆและผ้าที่มีลวดลายอันเนื่องมาจากกรรมวิธีที่ประณีต

การทอผ้าพื้นบ้านเป็นศิลปหัตถกรรมที่มีความประสานสัมพันธ์กับภูมิศาสตร์การตั้งถิ่นฐานเชื้อชาติตลอดจนถึงระบบความเชื่อขนบธรรมเนียมประเพณีศาสนาและวัฒนธรรมอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตของแต่ละกลุ่มชนเพราะสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบและเป็นข้อกำหนดในการเลือกใช้วัสดุการออกแบบลวดลายและสีสันทอผ้าทอ (วิบูลย์สิทธิ์สุวรรณ, 2530) ลวดลาย และสีสันทที่ปรากฏอยู่บนผืนผ้า นั้นเป็นกรรมวิธีในเชิงศิลปะที่ละเอียดอ่อน

ศิลปะผ้าทอมีประวัติอันยาวนานและมีความมั่งคั่งปรากฏอยู่หลากหลาย อีกทั้งยังมีการสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีการผลิตผ้าทอมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งรูปแบบลวดลายและกรรมวิธีในการผลิตมีแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นอันมีรูปแบบเฉพาะของเชื้อชาติ สิ่งสำคัญการสอดแทรกภูมิปัญญาแห่งงานศิลปผสมผสานความปราณีตบรรจง แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของท้องถิ่นที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่าผ้าทอพื้นบ้านจึงเป็นศิลปะแห่งภูมิปัญญา ที่แสดงออกถึงความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มคนแสดงผ่านทาง ลวดลายเส้นสีของผ้าที่สอดแทรกความเชื่อ และขนบธรรมเนียมประเพณี อันรากฐานทางศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ เปรียบเสมือนการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ลงบนผืนผ้า อีกทั้งเพื่อแสดงออกถึงความเป็นเผ่าพันธุ์ของตน

พัฒนาการของผ้าทอพื้นบ้าน

ผ้าทอพื้นบ้าน ศิลปะแห่งภูมิปัญญาท้องถิ่น อันมีความผูกพันเชื่อมโยงวิถีชีวิต ความเชื่อ และพิธีกรรมของไทย ศาสตร์และศิลป์การทอผ้าได้รับการถ่ายทอดและสืบสานต่อกันมารุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน การทอผ้าในหลายท้องถิ่นยังคงรักษารูปแบบอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน ผ้าทอจึงเป็นมรดกทางสังคมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาในอดีตอันเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตปัจจุบัน

ผ้าทอพื้นบ้านเป็นผลงานของความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม รวมถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มคน จากหลักฐานทางโบราณคดีพบว่าดินแดนที่เป็นราชอาณาจักรไทยมีการทอผ้ามากกว่า 2,500 ปีซึ่งการทอผ้าใหม่ก็พบว่ามี การทอเป็นผืนผ้าตั้งแต่สมัยประวัติศาสตร์ ผ้าทอที่สร้างขึ้นครั้งแรกเป็นเพียงผ้าพื้นสีธรรมชาติไม่มีลวดลาย ต่อมาได้มีการสร้างลวดลายผ้าด้วยการพิมพ์ได้มีการค้นพบลูกกลิ้งดินเผาที่มีลวดลายสมัยก่อนประวัติศาสตร์ของบ้านเชียง สันนิษฐานว่าเป็นลูกกลิ้งสำหรับพิมพ์ผ้า อย่างไรก็ตามหลักฐานที่พบ เช่น ลวดลายบนเครื่องปั้นดินเผา ภาพเขียนบนผนังถ้ำ เป็นเครื่องมือที่ใช้สันนิษฐานได้ว่า ผ้าสมัยก่อนประวัติศาสตร์มีลวดลายคล้ายกับเครื่องปั้นดินเผา ได้แก่ ลายกันหอย ลายชดเชือด และลายม้วนตัวคล้ายคลื่น หรือ ก้อนเมฆ ลวดลายเหล่านี้มีการพัฒนาต่อมาจนถึงยุคที่มนุษย์รวมกลุ่มกันเป็นชนเผ่า และอาณาจักร โดยใช้ลายผ้าเป็นเครื่องหมาย

ของกลุ่มที่แสดงออกถึงความเชื่อผ่านสัญลักษณ์ เช่น ลายนาค ลายงู ลายหงส์ ลายนกยูง ที่ใช้เป็นสัญลักษณ์แสดงความเชื่อในสมัยสุโขทัย ศิลปะการทอผ้ามีการพัฒนาเรื่อยมาจนถึงยุคที่คนไทยรวมตัวกันเป็นอาณาจักรต่างๆ ได้แก่

อาณาจักรล้านนาไทย ประมาณพุทธศตวรรษที่ 20 - 21 มีการทอผ้าขึ้นเพื่อใช้สอยภายในครอบครัวและเป็นการแลกเปลี่ยนซื้อขายกันปรากฏผ้าอยู่หลายชนิด เช่นผ้าสีจันท์ขาวผ้าสีจันท์แดง และผ้าสีดอกจำปา เป็นต้น

สมัยสุโขทัย ประมาณ 755 ปี ปรากฏหลักฐานว่าชาวสุโขทัยทอผ้าใช้เองและมีการผลิตผ้าฝ้ายและผ้าไหมสีต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ้าฝ้ายห้าสีที่เรียกว่า “ผ้าเบญจรงค์” คือ ผ้าสีแดง เหลือง ดำ เขียว และขาว เป็นผ้าที่มีชื่อเสียงของสุโขทัยและยังมีฝ้ายกดอกผ้าสกุลพัศตร์ซึ่งเป็นผ้าขาวเนื้อละเอียดผ้าเล็กดอกเป็นผ้าเนื้อดีและผ้ากรอกซึ่งเป็นผ้าลายกระจังสำหรับพันรอบหน้าผาก เป็นต้น (วิบูลย์ลีสุวรรณ, 2530) อย่างไร ก็ดี

สมัยอยุธยา ประมาณ 400 ปี ผ้ามีบทบาทสำคัญ ตั้งแต่การใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มโดยตรงตลอดจนการใช้ผ้าเข้าไปเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อ วัฒนธรรม ศาสนา และสังคม ผ้านั้นมีความสำคัญในการค้าและเศรษฐกิจ นอกจากนั้นผ้ายังใช้แทนค่าเงินจากหลักฐานพบว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้ผ้าเป็นเครื่องปูนบำเหน็จรางวัล หรือบางครั้งใช้พระราชทานต่างเงินเดือนปีละหนเท่านั้น เรียกว่า “ผ้าหวัดรายปี” ซึ่ง ส่วนมากเป็นผ้าสมปักซึ่งทอด้วยไหมเปลาะตรงกลางผ้าเป็นสีมีลวดลาย

สมัยรัตนโกสินทร์ การทอผ้าในช่วงรัชกาลที่ 1 - 3 มีการทอตามหัวเมืองต่างๆซึ่งปรากฏหลักฐานในสมัยรัชกาลที่ 2 มีการให้หัวเมืองต่างๆทอผ้าขาวส่งให้หลวงเพื่อย้อมเป็นสบงจีวรถวายพระเนื่องในงานถวายพระเพลิงพระบรมศพรัชกาลที่ 1 ผ้าทอเหล่านั้นเป็นผ้าฝ้ายพื้นเมืองที่ทอสำหรับใช้สอยในครัวเรือนเป็นผ้าเนื้อหยาบฝีมือไม่ดีนักทั้งนี้เพราะบรรดาคนชั้นสูงและผู้ที่มีมั่งคั่งจะใช้ผ้าคุณภาพดีจากต่างประเทศผ้าทอพื้นบ้านคงเป็นผ้าสำหรับประชาชนทั่วไปเป็นส่วนใหญ่ (วิบูลย์ลีสุวรรณ, 2530) สมัยรัชกาลที่ 5 มีการทอผ้าฝ้ายหรือผ้าไหมกันอย่างแพร่หลาย อีกทั้งประชาชนปลูกฝ้ายหรือเลี้ยงไหมเพื่อการทอผ้าในครัวเรือนประกอบกับมีผ้าจากต่างประเทศเข้ามาขายและราคาถูกไม่จำเป็นต้องทอผ้าใช้ก็หาซื้อกันได้ง่ายหลังจากการทำสนธิสัญญาบาวริงแล้ว สินค้าต่างๆโดยเฉพาะผ้าได้เข้ามาขายมากทำให้การหัตถกรรมของเราเสื่อมโทรมลง (นิติ กสิโกศล, 2541)

ปัจจุบันจากการเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นพร้อมกับเงินทุนจากต่างประเทศหลังไหลเข้ามาภายในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก วัฒนธรรมทุนนิยมที่เน้นการบริโภคเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตชนชั้นกลางในสังคมไทยและค่อยๆแพร่เข้าไปสู่ชาวบ้านในชนบทโดยผ่านสื่อต่างๆและแรงงานที่อพยพมาทำงานในเมืองผลของวัฒนธรรมดังกล่าวได้ทำให้พฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคมไทยเริ่ม

เปลี่ยนแปลงไปมีการบริโภคในสิ่งที่ไม่จำเป็น กระแสความคิดและการแต่งกายของชาติตะวันตกได้ หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยอย่างต่อเนื่องจากการนำเข้าไปในรูปแบบของการค้าและการศึกษา จุดเริ่มต้นของการเสื่อมลงของการใช้ผ้าไทยอาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการ แต่งกายภายในราชสำนัก ที่สำคัญสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (พ.ศ. 2481 - 2487) รัฐบาลได้มีนโยบายในการสร้างชาติด้วยลัทธิชาตินิยม เพื่อความยิ่งใหญ่ของชาติไทย ให้ทัดเทียมอารยประเทศ โดยการออกประกาศ “รัฐนิยม” จำนวน 12 ฉบับ (จารุพรรณ ทรัพย์ปรุง. 2543) เพื่อสร้างสังคมไทยใหม่ที่ละทิ้งประเพณีและความเชื่อในอดีตหนึ่งในนั้นคือการปฏิวัติ วัฒนธรรมด้านการแต่งกาย ซึ่งเมื่อบวกกับระบบเศรษฐกิจโลกที่ระบบปฏิวัติอุตสาหกรรมประสบความสำเร็จในช่วงนั้นทำให้มีการค้าขายเครื่องจักรรวมถึงเครื่องทอผ้า จึงทำให้กระแสการทอผ้าด้วย มือของไทยไม่เป็นที่นิยมด้วยราคาต้นทุนที่แตกต่างรวมถึงระยะเวลาในการผลิตที่สั้นของระบบการ ผลิตแบบตะวันตก สิ่งเหล่านี้เป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการรับวัฒนธรรมสมัยใหม่ของความเชื่อแห่ง การปฏิวัติอุตสาหกรรม อันมีผลต่อรากเหง้าแห่งวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่สำคัญในการทอผ้า พื้นบ้าน

วัฒนธรรมตะวันตกได้เข้ามาสู่ประเทศไทยโดยรัฐมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง โดยการกระทำผ่าน แผนพัฒนาต่าง ๆ ที่เน้นในเรื่องของการพัฒนาทางเศรษฐกิจโดยเชื่อว่า การสร้างรายได้ให้แก่ ประชาชนและประเทศ เป็นทางที่นำไปสู่การยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2536)ซึ่งภายใต้บริบทการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคมและ วัฒนธรรม ต่างก็เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนและสังคม ดังเช่น การปรับปรุงระบบการผลิต การใช้เทคโนโลยีและปัจจัยการผลิตใหม่ ๆ การเปลี่ยนแปลงแบบ แผนการบริโภคในด้านต่าง ๆ เช่น การรับรู้ข่าวสาร การใช้บริการที่หลากหลาย การรับรู้ความ คิดค่านิยมและความเชื่อใหม่ ๆ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนแบบแผนการดำเนินชีวิตที่มีความทันสมัย และเป็นสากล (วัฒนา สุภักดิ์, 2544) สิ่งเหล่านี้เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่ ส่งผลสู่สังคมแห่งการบริโภคอันมีผลกระทบต่อผ้าทอพื้นบ้าน ก่อให้เกิดความจำเป็นในการปรับตัว ตามกระแสการเปลี่ยนแปลง แต่ละท้องถิ่นต้องพัฒนาคุณภาพของผ้าทอไปพร้อม ๆ กับการสืบทอด มรดกแห่งภูมิปัญญาให้เชื่อมโยงกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นระบบทุนนิยม จากเดิมเป็น การเชื่อมโยงวิถีชีวิตภายในชุมชนแต่หากกล่าวถึงปัจจุบัน คือ การอยู่รอดในสังคม เพราะการดำรงอยู่ ของผ้าทอกับการใช้เพื่อเป็นเครื่องนุ่งห่มในชีวิตประจำวันสำหรับคนไทยคงใช้ไม่ได้สำหรับสังคม ปัจจุบัน ผ้าทอพื้นบ้านกลายเป็นผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมที่หลายคนรู้จักในนามสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่ง ผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่สำคัญมีการพัฒนาผ้าทอในแต่ละท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องงานวิจัยหลายชิ้น แสดงถึงการอนุรักษ์และพัฒนาผ้าทอให้มีพื้นที่อยู่ในกระแสของสังคม แต่พื้นที่ของผ้าทอพื้นบ้าน

กลับถูกจำกัดพื้นที่อยู่ตรงสินค้าพื้นเมืองที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ พื้นที่ของการเป็นปัจจัย 4 น้อยลง เพราะกระแสการบริโภคสินค้าแฟชั่นมีบทบาทและมีน้ำหนักในพื้นที่ของปัจจัย 4 มากกว่า จนทำให้ผ้าทอมือมีบทบาทอยู่เพียงกลุ่มคนบางกลุ่มหรือการใช้เพื่องานพิธีสำคัญๆ เท่านั้น การอนุรักษ์จึงเกิดขึ้นจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงชุมชนผู้สร้างสรรค์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านอย่างผ้าทอ เพื่อการดำรงอยู่บนวิถีการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ผ้าทอพื้นบ้าน เปรียบเสมือนงานศิลปะที่เกิดขึ้นจากการนำธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน จากถักทอเส้นใยผสมกับสีสันทันและลวดลายที่บอกถึงประเพณีและความเชื่อของวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น อันก่อให้เกิดสุนทรียะแห่งความงามที่มีรากฐานความเชื่อที่แตกต่างกันในแต่ละชาติพันธุ์ หากกล่าวถึงความคิดที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียศาสตร์ในกระบวนการสร้างสรรค์ผ้าทอพื้นบ้านสามารถกล่าวถึงที่มาได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. สุนทรียศาสตร์ที่เกิดจากความคิดเริ่มแรก คือ เกิดจากความคิดของผู้สร้างสรรค์โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ในการพบเห็นสิ่งรอบตัว อาทิเช่น ต้นไม้ ดอกไม้ สัตว์ ฯลฯ ซึ่งก่อให้เกิดความคิดในการสร้างสรรค์ลวดลายรวมถึงสีสันทัน เพื่อใช้แทนสัญลักษณ์ต่างๆ ผ่านทางการร้อยเรียงเส้นใยผสมผสานกับความเชื่อของชาติพันธุ์

2. สุนทรียศาสตร์ที่เกิดจากความคิดพื้นฐาน คือ เกิดจากความคิดที่ได้รับการพัฒนาจากความคิดขั้นพื้นฐาน โดยการพัฒนารูปแบบและลวดลายขึ้นซึ่งอาจอาศัยความคิดที่เป็นนามธรรมสร้างสรรค์รูปทรงให้เป็นรูปธรรมขึ้น เพื่อแสดงถึงแนวคิดและความเชื่อทางขนบธรรมเนียมประเพณีผ่านทางลวดลายบนผืนผ้า

การพัฒนาคุณภาพในเชิงเทคนิคและการสร้างภาพลักษณ์ เพื่อสร้างมาตรฐาน และมีพื้นที่ในฐานะสินค้าแฟชั่น เป็นการมองมุมของการพัฒนาสู่ตลาดสากลโดยสร้างวิธีการผลิตรูปแบบใหม่ที่อาศัยรากฐานความเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบดั้งเดิม เป็นการผลิตเพื่อให้ผ้าจกมีพื้นที่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงและพยายามดึงพื้นที่ของปัจจัย 4 กลับมา หรืออีกนัยหนึ่งคือการแทรกเข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นปัจจัย 4 ดังนั้นแนวคิดของการพัฒนาคุณภาพในเชิงเทคนิคและการสร้างภาพลักษณ์จึงเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาแนวคิดของชุมชน โดยมุ่งเน้นการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงในระบบ ทุนนิยม เพื่อให้ได้มาซึ่งความนิยมในกระแสแฟชั่นที่ไม่หยุดอยู่เพียงการอนุรักษ์ตามวิถีเดิม

ปัจจุบันผ้าทอพื้นบ้านอย่างผ้าจกได้รับการพัฒนาทั้งทางเทคนิคและคุณภาพ เพื่อประโยชน์ของผู้ซื้อและสนองตอบรสนิยมของตลาด หลายฝ่ายหวังว่าจะเป็นฐานทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็งให้กับชุมชน แต่ผู้ผลิตซึ่งเป็นทั้งนักสร้างสรรค์และเจ้าของภูมิปัญญากลับไม่สามารถลิ้มด้าอำปากได้อย่างแท้จริง จากข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ปัจจุบันผ้าจกถูกสร้างให้มีความหมายที่แสดงถึง ภาพลักษณ์รสนิยม ฐานะทางสังคม และรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้ใช้ผ้า ทำให้วิถีการถักทอผ้าจกเปลี่ยนแปลง

ไปโดยผสมผสานความต้องการของผู้บริโภคในระบบตลาดกับศิลปะที่เป็นตัวตนของผู้ทอ จะเห็นได้ว่าช่างทอพยายามที่จะปรับตัวให้มีชีวิตอยู่บนวิถีของการเปลี่ยนแปลงตามสังคม แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะอยู่บนกระแสดังกล่าวได้อย่างมั่นคง เพราะกระแสการบริโภคสินค้าแฟชั่นมีพื้นที่อยู่ในระดับสูง อีกทั้งปัญหาในการจำหน่ายที่มีราคาสูงและที่สำคัญคือมีผู้บริโภคจำกัดอยู่เพียงบางกลุ่มเท่านั้น จากจุดนี้เองจึงเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญว่าทำอย่างไรให้ผ้าจากมีฐานของการบริโภคเพิ่มขึ้น แนวทางการพัฒนาคุณภาพในเชิงเทคนิคและการสร้างภาพลักษณ์ เพื่อสร้างมาตรฐาน และมีพื้นที่ในฐานสินค้าแฟชั่น จึงเป็นแนวคิดที่จะผลักดันให้มีการเปลี่ยนภาพลักษณ์ของผ้าจากดั้งเดิม เพื่อพัฒนาให้ผ้าจากมีชีวิตในวงจรการบริโภคแฟชั่นของกลุ่มคนโดยทั่วไปรวมถึงกลุ่มวัยรุ่นที่มีกำลังในการบริโภคสูงกว่ากลุ่มอื่น

แนวทางการพัฒนาผ้าจากสู่การปรับตัวในกระแสแฟชั่น สามารถพัฒนาแนวคิดการผลิตดังประเด็น ต่อไปนี้

1. สี การใช้สีกับผ้าทั้งพื้นและลวดลายเพื่อการเต็มสีสนให้มีความวิจิตรบรรจง ในกรณีนี้ สามารถแยกได้เป็น 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 การพัฒนาสีย้อมให้มีคุณภาพตามหลักเคมี เป็นพัฒนาสีในการย้อมผ้าให้ได้มาตรฐาน อาทิ มีความคงทน สีไม่ตก หากเป็นการย้อมสีธรรมชาติต้องศึกษาเทคนิคและวิธีการย้อมแต่ละครั้งให้ได้เจดสีที่เป็นมาตรฐาน เพราะทราบกันดีว่าผ้าทอพื้นบ้านของไทยไม่เฉพาะผ้าจากเท่านั้นเมื่อมีการย้อมสีธรรมชาติจะไม่สามารถควบคุมความเข้มอ่อนของสี และความคงทนของสีได้เท่ากับสีสังเคราะห์ แต่การย้อมสีธรรมชาตินั้นเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมที่เป็นเสน่ห์ของผ้าทอที่เป็นเอกลักษณ์มาจนถึงปัจจุบัน มีงานวิจัยหลายชิ้นที่มุ่งในการสร้างมาตรฐานให้กับการย้อมสีธรรมชาติ ตรงจุดนี้ถือว่ามีมีความสำคัญเพื่อการสร้างมาตรฐานและทำให้เกิดความพึงพอใจกับผู้บริโภค เพราะปัญหาที่พบในผ้าทอส่วนใหญ่จะมีปัญหาเรื่องสีเป็นประเด็นสำคัญ

ประเด็นที่ 2 การให้สีกับผ้าและลวดลาย ประเด็นนี้เป็นการมุ่งเน้นการสร้างสีให้มีความแปลกใหม่เป็นที่ต้องการแก่ผู้บริโภค หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการอิงกระแสของแนวโน้มแฟชั่น มุ่งเน้นการพัฒนาสีของผ้าและลวดลายให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภค ดังนั้นหากต้องการเข้าสู่กลุ่มวัยรุ่นเพื่อลบประเด็นที่ว่าทำไมวัยรุ่นถึงไม่ใส่ผ้าไทย การให้สีตามกระแสแฟชั่นจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการลดช่องว่างระหว่างคำว่าวัยรุ่นกับผ้าไทยได้ระดับหนึ่ง แต่ประเด็นนี้ต้องใช้เวลาในการทำ ความเข้าใจกับเจ้าของภูมิปัญญา เพราะการเปลี่ยนแปลงสีของผ้าจากให้มีความแตกต่างไปจากการให้สีของผ้าจากดั้งเดิมอาจทำให้นักคิดและความหมายของผ้าบางลวดลายเปลี่ยนแปลง บางครั้งอาจทำให้ผู้ทอมีความลำบากใจหรือเกิดการไม่ยอมรับในแนวคิดของการเปลี่ยนแปลง หากมองในมุมกลับการเปลี่ยนแนวคิดครั้งนี้เป็นการอนุรักษ์แง่มุมหนึ่ง เป็นรูปแบบการสืบสานให้ผ้าจากคงอยู่คู่กับชุมชน สังคม และเป็นที่ยู้งักในวงกว้าง เพียงแต่การยืนอยู่บนสังคมในครั้งนี้มีพื้นที่ต่างไปจากการ

อนุรักษ์เพื่อให้คงอยู่ตามวิถีเดิม แต่เป็นมุมมองของการอนุรักษ์และพัฒนาเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับต่อสังคมในวงกว้าง อีกทั้งเป็นการเพิ่มพื้นที่ให้กับผ้าจกในฐานะสินค้าที่อยู่ในกระแสแฟชั่น

2. ลวดลาย การให้ลวดลายกับผ้าทอ ที่สะท้อนถึงความเชื่อในวิถีชีวิตของคนไทยวน สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มลายหลัก และ กลุ่มลายประกอบ กรณีของการพัฒนา ลวดลายอาจมีการพัฒนาในการสร้างสรรค์หลากหลายวิธี จะพบได้ในการนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการแกะลายและบันทึกไว้เพื่อเป็นการสืบทอดลวดลายดั้งเดิม สำหรับประเด็นที่จะนำเสนอเป็นการพัฒนาลวดลายให้มีความเป็นสากลและสร้างสรรค์ลวดลายชิ้นใหม่จากรากฐานของลวดลายเดิมที่มีอยู่ เป็นการสร้างลวดลายให้ตรงกับความต้องการหรือรสนิยมของผู้บริโภคและทำให้ผ้าจกสามารถประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นได้ เพื่อการขยายกลุ่มผู้บริโภค

สาเหตุสำคัญของการนำเสนอประเด็นนี้ คือ ไม่เฉพาะผ้าจกเท่านั้นผ้าทอพื้นบ้านของไทยมีความปรารถนาในการสร้างสรรค์ลวดลาย บางครั้งลวดลายที่อยู่บนผืนผ้าทอมีมากเกินไปการนำมาสวมใส่บางครั้งไม่เหมาะกับการใช้งาน อีกทั้งลวดลายค่อนข้างมากไม่เป็นที่ต้องการของกลุ่มผู้บริโภคจึงเป็นประเด็นหนึ่งในประเด็นปัญหาว่าทำไมคนไทยไม่นิยมใส่ผ้าไทย การออกแบบลวดลายให้มีการลดทอนลวดลายบางส่วน และเพิ่มการเป็นสัญลักษณ์เพื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ของการเป็นผ้าจกไทยวน เป็นแนวทางหนึ่งของการลดช่องว่างของผ้าจกกับผู้บริโภคและอีกนัยหนึ่งยังเป็นการลดเวลาในการผลิตลงแต่คุณภาพของผ้ายังคงเป็นมาตรฐานเดิม เพียงแต่มีการสร้างลวดลายชิ้นใหม่เพื่อให้ตรงความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค และเป็นการพัฒนาลวดลายเพื่อการใช้งานกับผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายขึ้น

3. คุณภาพของเส้นใย การพัฒนาเส้นใยให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการใช้งาน และการเพิ่มคุณสมบัติพิเศษให้กับเส้นใย เมื่อทอเป็นผืนผ้าแล้วให้ความสวยงาม เนื้อผ้ามีความสบายในการสวมใส่ และเหมาะสมกับการสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบต่าง ๆ ประเด็นสำคัญเสน่ห์ของผ้าทอมือ คือ การทอแล้วมีเส้นด้ายที่เป็นปุ่มปม โดยเฉพาะผ้าจกปัจจุบันนิยมให้ผ้าฝ้ายในการทอซึ่งเส้นใยฝ้ายทั่วไปมีขนาดของเส้นใยใหญ่กว่าเส้นใยสังเคราะห์และเป็นเส้นใยโยสั้น ทำให้ผ้าฝ้ายทอมือมีความหนาและเนื้อผ้าที่ทอไม่แน่น การนำมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจึงมักเกิดปัญหาตะเข็บที่เย็บแยกออกจากกัน เวลามาตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกายหรือผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ต้องปูผ้ากาวเพื่อลดปัญหาในการแยกของตะเข็บ ผ้าจึงมีความหนาเพิ่มขึ้นไม่เหมาะกับการสวมใส่ในการดำรงชีวิตประจำวันทั่วไปและยากต่อการนำมาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ การปรับปรุงคุณภาพของเส้นใยจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผ้าจกมีคุณภาพที่เหมาะสมกับการใช้งาน

ดังนั้น การทอผ้าควรมีการแยกประเภทของผ้าเพื่อการใช้งาน หากมองประเด็นที่ว่า การจะสร้างสรรค์ผลงานหรือผลิตภัณฑ์สิ่งทออะไรก็ตามควรคำนึงถึงการเลือกผ้าเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งาน ที่สำคัญต้องพิจารณาว่าเส้นใยที่ใช้ผลิตเส้นด้ายในการทอเหมาะสมหรือไม่

กรณีของผ้าจกอาจมีการผสมเส้นใยเพื่อเพิ่มคุณสมบัติของความคงทนและความบางของผ้าให้มีความเหมาะสมกับการใช้งานมากขึ้น อาทิเช่น

- เส้นใยโพลีเอสเตอร์กับฝ้าย เพราะคุณสมบัติของโพลีเอสเตอร์จะทำให้มีความแข็งแรง คงรูป ไม่ยับง่าย ผสมกับผ้าฝ้ายที่มีความดูดซับดี มีความอ่อนนุ่ม ทำให้การสวมใส่สบาย
- ฝ้ายกับขนสัตว์ เป็นการเพิ่มความเบาของเนื้อผ้า
- ฝ้ายกับอะคริลิก ซึ่งจะทำให้ผ้าดูมีเนื้อมากขึ้นแต่มีความคงทน

การพัฒนาคุณภาพของเส้นใย ไม่เพียงเป็นการพัฒนาเนื้อผ้าอย่างเดียวแต่เป็นการพัฒนาเนื้อผ้าให้มีความเหมาะสมกับการใช้งาน ชุมชนต้องได้รับการช่วยเหลือจากภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมในการให้ความรู้และการผลิตเส้นใยให้กับชุมชน โดยหน่วยงานที่มีบทบาทได้แก่สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของประเทศทั้งระบบ โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นภาคอุตสาหกรรมเท่านั้น ซึ่งมีวิสัยทัศน์ที่จะให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และอำนวยความสะดวกต่อผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีความสามารถในการแข่งขัน และขยายขอบข่ายการให้บริการครอบคลุมถึงผู้ประกอบการแพชชั่นในอนาคต การพัฒนาคุณภาพของเส้นใยที่กล่าวมาข้างต้นชุมชนไม่สามารถทำการพัฒนาและผลิตด้วยตนเองได้ จุดนี้เองต้องมีการศึกษาวิจัยเพื่อหาข้อสรุปของการพัฒนาเส้นใยของกลุ่มผ้าจกไทยวน สำคัญคือการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะก่อให้เกิดผลงานผ้าจกไทยวนที่มีคุณภาพทัดเทียมกับผ้าที่ผลิตในภาคอุตสาหกรรม

4. การแปรรูปผลิตภัณฑ์ เป็นการนำผ้าทอมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น เสื้อผ้า เครื่องแต่ง ของเครื่องประกอบการแต่งกาย ผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก เป็นต้น ซึ่งตอนนี้กลุ่มชุมชนผู้ผลิตผ้าทอทั่วประเทศได้นำผลงานผ้าทอมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ในหลากหลายรูปแบบ ตรงจุดนี้เองที่ผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผ้าอีกทางหนึ่ง สามารถเพิ่มกลุ่มผู้บริโภคนอกเหนือจากการจำหน่ายแค่เพียงผ้าเท่านั้น สร้างงานสร้างอาชีพให้กับชุมชนโดยสมาชิกกลุ่มทอผ้าไม่ต้องหันไปประกอบอาชีพเสริมด้านอื่น ซึ่งขณะนี้กลุ่มชุมชนยังขาดทักษะและแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์รูปแบบต่างๆ ที่สำคัญการนำผ้าจกมาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์คงต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของลวดลายผ้าด้วยว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ผู้ทอจึงต้องมีการพัฒนาลวดลายให้เหมาะสมก่อนที่จะนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ อย่างไรก็ตามการดำเนินการในด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มีความเหมาะสมและสามารถออกแบบให้ตรงกับกลุ่มผู้บริโภคได้ยังเป็นเรื่องยากที่กลุ่มชุมชนจะพัฒนาได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว กลุ่มชุมชนต้องมีการเรียนรู้หลักและวิธีของการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสียก่อน ภาครัฐคงต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการสร้างงานหรือทุนวิจัยเพื่อการพัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าจก ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาอาจให้ความช่วยเหลือในการบริการวิชาการ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพและส่งเสริมให้มีการสร้างสรรค์ผลงานกันอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของการสร้างมาตรฐานให้กับผลิตภัณฑ์

5. การสร้างเครื่องหมายการค้า เป็นการสร้างตราสินค้าเพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างความแข็งแกร่งให้กับผลิตภัณฑ์ท่ามกลางกระแสการแข่งขันในตลาดปัจจุบัน มีรูปแบบการดำเนินงานทางด้านการตลาดและการแข่งขันอย่างแท้จริง เพื่อให้ได้มาซึ่งพื้นที่ในตลาดการบริโภคและเป็นการกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนเพื่อการดำเนินการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ภายใต้ตราสินค้าและเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับผ้าทอและผลิตภัณฑ์ สิ่งสำคัญกลุ่มชุมชนต้องเข้าใจกลไกและกระบวนการในการบริหาร หากทำได้จริงผ้าจกไทยวนจะมีพื้นที่อยู่บนกระแสดินค้าแฟชั่นและอาจเป็นแบรนด์สินค้าในระดับแนวหน้าในอนาคต แต่ทั้งนี้การสร้างเครื่องหมายการค้าไม่ใช่เรื่องยากแต่กลุ่มชุมชนต้องมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนเพื่อการแย่งชิงผู้บริโภคในพื้นที่ของตลาดมาเป็นของตน แต่ทั้งนี้ต้องได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ข้อ ที่ได้กล่าวมาข้างต้นเสียก่อน ผ้าจกไทยวนจึงสามารถสร้างเครื่องหมายการค้าได้อย่างภาคภูมิ

อย่างไรก็ดีแนวทางที่เสนอเป็นเพียงแนวคิดการพัฒนาผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี ในการพัฒนาคุณภาพเชิงเทคนิคและการสร้างภาพลักษณ์ เพื่อสร้างมาตรฐานและมีพื้นที่ในฐานะสินค้าแฟชั่นมากกว่าการมีพื้นที่ในสินค้า OTOP แนวคิดนี้จะมีความแตกต่างจากแนวคิดของการอนุรักษ์เพื่อการรักษาให้คงอยู่ในฐานะมรดกทางศิลปวัฒนธรรม อันเป็นแนวทางในการสร้างตัวตนให้คงอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง แต่การอนุรักษ์เพื่อการพัฒนาสู่กระแสการเปลี่ยนแปลงประเด็นสำคัญที่เป็นปัญหา คือ กลุ่มชุมชนยังคงประสบปัญหาการขาดความรู้ด้านการออกแบบและขาดทักษะในการพัฒนาผ้าจก ให้มีประโยชน์ใช้สอยตรงกับความต้องการของผู้บริโภค การพัฒนาตลาดและรูปแบบให้มีความสวยงามมีคุณค่า ต้องปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้มากยิ่งขึ้น โดยสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายและสามารถใช้ได้จริงเป็นเรื่องที่ชุมชนต้องร่วมมือกัน รวมถึงภาครัฐ และภาคเอกชน ที่ต้องสนับสนุนและพัฒนาอย่างจริงจัง ไม่ใช่ไปตามกระแสของสังคมที่มีการตื่นตัวในการอนุรักษ์และพัฒนา การสร้างชุมชนให้เข้มแข็งจะเป็นพลังในการพัฒนาเพื่อให้ผ้าจกไทยวนได้รับการยอมรับในฐานะสินค้าที่มีคุณภาพในตลาดสากล

จากที่กล่าวมาเป็นเพียงแนวทางในการอนุรักษ์ที่ทำให้ผ้าจกมีพื้นที่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการบริโภคในระบบทุนนิยม แต่การปรับตัวที่เสนอนั้นขึ้นอยู่กับชุมชนผู้สร้างสรรค์ที่เป็นรากฐานของภูมิปัญญา สิ่งหนึ่งที่จะเป็นฐานของการเข้าสู่วงจรพื้นที่คือศาสตร์และศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์ที่ชาวต่างชาติเห็นเสน่ห์ของความเป็นไทยที่ส่งผ่านสู่ผ้าทอของไทย นำมาซึ่งความภาคภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม แต่จะสร้างความภาคภูมิใจนั้นไปในทิศทางใดก็ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้สร้างสรรค์และกลุ่มชุมชนที่เป็นเจ้าของภูมิปัญญามีความต้องการพื้นที่ส่วนใดในสังคม หากชุมชนมี

ส่วนร่วมในการจัดการภูมิปัญญา ไม่จำเป็นว่าจะยึดถือการอนุรักษ์แนวทางใด อาจเป็นเพียงการร่วมมือร่วมใจในการหาทางอนุรักษ์และพัฒนาให้ศาสตร์และศิลป์ที่ทรงคุณค่าอยู่เป็นภูมิปัญญาคู่กับท้องถิ่น ให้ชนรุ่นหลังได้รับรู้ถึงความเป็นอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์ไทยวน

การอนุรักษ์เป็นกระบวนการหนึ่ง que พัฒนาให้เกิดองค์ความรู้อันเป็นรากฐานแห่งความรู้ที่เป็นศาสตร์และศิลป์ของประเทศ ศักยภาพภูมิปัญญาของไทยมีอยู่ทุกชุมชนท้องถิ่น และมีความต้องการในการฟื้นฟูไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หากเปรียบงานหัตถกรรมผ้าทอเป็นดั่งต้นไม้ที่เจริญเติบโตตามสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง และดำรงอยู่ผ่านสภาพการณ์ที่หมุนเวียน การดำรงอยู่บางขณะต้องได้รับการฟื้นฟูเพื่อให้ออกดอกผลอีกครั้ง ซึ่งทำได้หลายวิธีตามความเหมาะสมของสภาพการณ์ ดังนั้นการฟื้นฟูและถักทอผ้าทอพื้นบ้านที่ขึ้นชื่อว่าศาสตร์และศิลป์แห่งภูมิปัญญาสำหรับชุมชนที่มีความเข้มแข็ง อาจเป็นเพียงการต่อยอดภูมิปัญญา เปรียบเสมือนการทาบกิ่งเพื่อให้เกิดการต่อยอดให้แตกกิ่งก้านสาขา เปรียบกับการสร้างภูมิปัญญาผ้าทอพื้นบ้านให้เจริญงอกงามและพัฒนามาตรฐานให้มีคุณภาพ เพื่อการส่งเสริมผ้าไทยสู่สากล

ผ้าทอพื้นเมืองการเปลี่ยนแปลงสู่การผลิตเพื่อการค้า

การเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นพร้อมกับการที่เงินทุนจากต่างประเทศหลังไหลเข้ามาลงทุนภายในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ที่สำคัญได้นำวัฒนธรรมทุนนิยมที่เน้นการบริโภคเข้ามาวัฒนธรรมบริโภคนิยมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตชนชั้นกลางในสังคมไทยและค่อยๆ แพร่เข้าไปสู่ชาวบ้านในชนบท โดยผ่านสื่อต่างๆ และแรงงานที่อพยพมาทำงานในเมือง ผลของวัฒนธรรมดังกล่าวได้ทำให้พฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคมไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไป มีการบริโภคในสิ่งที่ไม่จำเป็นต่างๆ เช่น การซื้อบ้านหลังใหญ่ รถยนต์ราคาแพง และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การแสวงหาความสุขจากการบริโภควัตถุ รวมถึงการบริโภคสินค้าตามกระแสแฟชั่น ฯลฯ

การเปลี่ยนแปลงของชุมชนจากวิถีการผลิตเพื่อยังชีพในสังคมสู่การผลิตเพื่อการค้าในสังคมยุคใหม่ เกิดขึ้นภายใต้แนวคิดในการพัฒนาสังคมไทยสู่ความทันสมัย ส่งผลให้เกิดการปรับตัวตามกระแสรวมส่งผลให้วิถีชีวิตและการสร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นหากกล่าวถึงวิถีการทอผ้าพื้นบ้านย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการผลิตเพื่อตอบสนองการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน สู่การผลิตเป็นสินค้าเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคในสังคมภายนอก กระบวนการทอจึงถูกเปลี่ยนเป็นมูลค่า ความหมายทางวัฒนธรรมที่แสดงผ่านกระบวนการทอผ้าจึงมีความหมายที่เป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมกับความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปตามวิถีการผลิตเพื่อการค้าในสังคมบริโภคนิยม

การทอเพื่อการค้าเกิดขึ้นภายใต้การผสมผสานงานศิลป์ของช่างทอกับการสนองความต้องการของผู้บริโภค การทอผ้าจึงยึดหลักการผลิตผืนผ้าตามวิถีดั้งเดิมพร้อมปรับเปลี่ยนรายละเอียดต่าง ๆ

เพื่อสอดคล้องกับการบริโภคในสังคมของความทันสมัย ในแง่ของความสวยงาม การประกอบ
 ลวดลาย รูปแบบการถักทอ แต่สิ่งสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสู่การผลิตเพื่อการค้าต้องคำนึงถึงกล
 ยุทธ์ทางการตลาดในการวางฐานของผลิตภัณฑ์ ซึ่ง จุฑารัตน์ ตั้งสมบุญ (จุฑารัตน์ ตั้งสมบุญ.
 2547:74) ศึกษาแนวคิดกลยุทธ์ทางการตลาดของผ้าทอพื้นเมือง กรณีศึกษา : ผ้าทอพื้นเมืองของ
 จังหวัดราชบุรี เสนอผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัด
 ราชบุรี สรุปได้ดังนี้

1. กลยุทธ์ทางด้านผลิตภัณฑ์ เน้นเรื่องของลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของ
 ชาวไทยวน ซึ่งเป็นลวดลายที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ เป็นลวดลายที่มีความละเอียดอ่อนสวยงาม
 นอกจากนี้ยังมีการพัฒนารูปแบบต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นใหม่อีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนา
 ทางด้านวัตถุดิบให้มีคุณภาพและสีสันทัน และมีการนำผ้าทอไปตกแต่งบนผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นช่องทางใน
 การจำหน่ายไม่เพียงเป็นการจำหน่ายผ้าผืนเท่านั้น

2. กลยุทธ์ทางด้านราคา ส่วนใหญ่จะกำหนดราคาของผ้าทอจากลวดลาย ความ
 ยากง่ายในการทอลายของผ้าแต่ละผืนที่ใช้เวลาทอที่แตกต่างกันออกไป ผู้ทอที่กำหนดราคาเองนั้นจะ
 ตัดราคาจากต้นทุนเส้นด้ายที่นำมาทอเท่านั้น จะไม่คำนึงถึงค่าแรงในการทอ เพราะเนื่องจากผ้าส่วน
 ใหญ่จะใช้เวลาว่างจากการทำงาน เหมือนกับว่าเวลานั้นไม่มีมูลค่าจึงทำให้ไม่นำมาคิดรวมกับต้นทุน
 ของค่าแรง

3. กลยุทธ์ทางด้านช่องทางการจำหน่าย ส่วนมากจะนำไปจำหน่ายกับร้านค้าที่อยู่ใน
 ในตัวเมืองและตำบลที่มีการทอผ้า นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านตามสถานที่ตำบล
 ที่มีการทอผ้า เพื่อเป็นสถานที่ในการจำหน่ายและรวบรวมผ้าทอรวมถึงการรวมกลุ่มแม่บ้าน และ
 ปัจจุบันยังมีช่องทางในการจำหน่ายผ่านทางอินเทอร์เน็ตทาง

กลยุทธ์ทางการส่งเสริมการตลาด เป็นการเผยแพร่ข้อมูลสินค้าโดยการบอกต่อ จาก
 ลูกค้าที่เคยซื้อผ้า หรือจากการที่คนในท้องถิ่นซื้อเพื่อนำไปเป็นของฝากให้กับกลุ่มบุคคลต่างๆ
 ปัจจุบันศูนย์หัตถกรรมก็ได้มีการประชาสัมพันธ์ตามกำลังของตน แต่ไม่มีการรวมตัวกันในการพัฒนา
 เพื่อประชาสัมพันธ์ผ้าทอพื้นเมืองจังหวัดราชบุรี

จากกลยุทธ์ที่วิเคราะห์การส่งเสริมผ้าทอพื้นเมืองจังหวัดราชบุรีจะเห็นได้ว่าการดำเนินการ
 ในกาส่งเสริมผ้าทอพื้นเมืองสู่การผลิตเพื่อการค้า ประเด็นสำคัญยังขาดการวางระบบอย่างจริงจัง
 เพราะเป็นเพียงการวางระบบการจัดการตามประสบการณ์ที่คนในชุมชนมีเท่านั้น ไม่ได้เป็นการวาง
 ระบบเพื่อเป็นการวางรากฐานของการตลาดในเชิงรุก ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองมีการพัฒนา
 อยู่ในวงแคบและไม่เข้าสู่กระแสความต้องการของสังคมอย่างแท้จริง หากมีการวางแผนคิดในเชิงรุกก็
 จะทราบถึงแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองสู่การผลิตเพื่อการค้าอย่างเป็นระบบ ส่งผล

ให้เกิดการพัฒนาสู่สากลและทำให้คนในชุมชนมีรายได้ อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดการพัฒนาผ้าจากไทยวนบนพื้นฐานศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิม

ผ้าทอพื้นเมืองกับการปรับตัวสู่กระแสแฟชั่น

หากกล่าวถึงคำว่า แฟชั่น เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษว่า Fashion ตามความหมายของราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำนี้ว่า "สมัยนิยมหรือวิธีการที่นิยมกันทั่วไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง" เป็นการยอมรับจนเกิดเป็นค่านิยม ซึ่งหากกล่าวถึงคำว่าแฟชั่น หลายคนมีมุมมองลงไปในเรื่องของเครื่องแต่งกาย คำว่า "แฟชั่น" ในกระแสปัจจุบันนั้น แฟชั่นเครื่องแต่งกายจะมีพื้นที่ในกระแสความนิยมมากเป็นอันดับแรก อาจเป็นเพราะการยึดพื้นที่ในการบริโภคที่มีอัตราการซื้อหากมากเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากกลุ่มผู้บริโภคสามารถจับจ่ายได้ไม่ยากนักเพราะราคาไม่แพงจนเกินไป อีกทั้งกำลังซื้อของกลุ่มวัยรุ่นที่ต้องการมีพื้นที่ของตัวเองอยู่บนกระแสของคำว่า "แฟชั่น" ดังนั้นแฟชั่นอาจกล่าวได้ว่าเป็นกระแสความนิยมทั่วไปในช่วงระยะเวลาหนึ่ง มีกระบวนการเกิด การเปลี่ยนแปลงในรูปแบบหรือภาษาในช่วงหนึ่งซึ่งเป็นไปตามกระแส

วัฒนธรรมบริโภคในการเลือกบริโภคแฟชั่น เกิดจากปัจจัยที่สำคัญหลายประการ ประเด็นที่สามารถพบเห็นได้อย่างชัดเจน คือ เรื่องของการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีการตัดสินใจซื้อได้ง่ายและมีอำนาจใช้จ่ายสูง แม้ว่าจะไม่ได้เป็นผู้ประกอบอาชีพและสร้างรายได้ ซึ่งปรากฏเห็นได้จากการใช้เวลาว่างตามศูนย์การค้า หรือแหล่งช้อปปิ้ง รวมถึงการแสดงอัตลักษณ์ของวัยรุ่นในรูปแบบต่าง ๆ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีการบริโภค เกี่ยวข้องด้วยทั้งสิ้น แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมบริโภคนิยมมีมุมมองทฤษฎีที่สำคัญ 3 ประการ

1. วัฒนธรรมบริโภคจำเป็นสำหรับการก่อตัวและขยายตัวของการผลิตสินค้าภายใต้ระบอบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ซึ่งก่อตัวให้เกิดการขยายตัวของวัฒนธรรมที่นิยมวัดดูตามมา
2. วัฒนธรรมการบริโภคเป็นมุมมองตามกรอบคิดของสังคมนิยม ความพึงพอใจที่ได้อาจจากการครอบครองสิ่งของนั้นถูกตีกรอบโดยโครงสร้างสังคมว่าจะสามารถเข้าถึงสินค้านั้น ๆ ได้มากน้อยเพียงใด และความพอใจในสินค้ายังสัมพันธ์กับสถานภาพซึ่งการบริโภคเป็นเรื่องของการมุ่งแสดงและรักษาความแตกต่างทางชนชั้นภายใต้บริบทของสังคม
3. อารมณ์ความรู้สึกพึงพอใจที่ได้รับจากการบริโภค เป็นความฝันและความปรารถนาในจินตนาการแห่งวัฒนธรรมบริโภคที่เติมเต็ม มุ่งเพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจทั้งทางกายและสุนทรีย์

การให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมบริโภคแฟชั่นในฐานะการเป็นวัฒนธรรม เกิดขึ้นมาโดยอัตโนมัติจากการผลิตที่แพร่หลายขึ้นของการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ทุนนิยม ปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมบริโภคนิยมยังถูกเสริมด้วยความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในสังคมปัจจุบัน ที่ประสิทธิผลในการผลิตเป็นการ

เสริมสร้างความยุ่งเหยิงของการใช้สินค้าเพื่อแสดงสถานภาพความเป็นกระแสแฟชั่น รวมกับการมองข้างเส้นแบ่งของศิลปะชั้นสูงกับศิลปะเพื่อมวลชนที่นักคิดบางคนให้ความเห็นว่าเป็นวัฒนธรรมแบบหลังสมัยใหม่ หรือเรียกว่า Postmodernism

หากกล่าวถึงผ้าไทยกับวงการแฟชั่นอาจกล่าวได้ว่า แฟชั่นไทยในรอบสิบปีที่ผ่านมาพบว่า ผ้าทอร่วมสมัยได้รับความสนใจจากศิลปินนักออกแบบผ้าของประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยมีผลงานที่สามารถสร้างชื่อเสียงให้กับวงการผ้าไทยสู่ระดับต้น ๆ ของประเทศ แม้ว่าวงการแฟชั่นผ้าไทยจะเป็นที่ยอมรับในตลาดต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นแต่ความนิยมในการเลือกซื้อสินค้าของคนไทยกลับไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร หากวิเคราะห์ถึงปัญหาประเด็นสำคัญคือ กระแสนิยมแฟชั่นจากต่างชาติที่เข้ามามีบทบาทในสังคมซึ่งเข้ามาสู่เมืองไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวัยรุ่น โดยที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีการปลูกฝังด้านค่านิยมในการอนุรักษ์และสนับสนุนสินค้าไทยไม่ต่อเนื่อง ส่งผลให้ค่านิยมไทยถูกดูถูกเกินไปกับกระแสนิยมต่างชาติได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นเพื่อเป็นการปลูกกระแสค่านิยมการใช้สินค้าที่ทำจากผ้าทอพื้นเมืองในฐานะผ้าไทยให้เป็นที่ยอมรับ และเป็นแนวทางในการส่งเสริมผ้าไทยให้สามารถแข่งขันในตลาดสากล จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนในการสนับสนุนและส่งเสริมเพื่อให้เกิดกระแสนิยมการใช้ผ้าไทยดังกล่าว โดยอาจเริ่มปลูกฝังในกลุ่มของวัยรุ่นซึ่งจะเป็นกำลังหลักในอนาคตต่อไป แต่ทั้งนี้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ ก็ควรที่จะได้รับการประยุกต์ออกแบบให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม ที่สำคัญคือ การส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายสินค้าหัตถกรรม รวมถึงการอนุรักษ์ศิลปาชีพพื้นบ้านของไทยอย่างเป็นทางการ

ดังนั้น การปรับตัวของผ้าทอพื้นเมืองเพื่อการเข้าสู่กระแสแฟชั่น จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการฟื้นฟูผ้าทอพื้นบ้าน เพื่อการกลับสู่การเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำรงชีวิต แต่การปรับตัวเพื่อให้เข้ามามีบทบาทในสังคมอาจจำเป็นต้องอิงกระแสการเปลี่ยนแปลงภายในสังคม โดยการปรับรูปแบบลวดลาย สีเส้น หรือการสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผ้าทอพื้นบ้านมีความร่วมสมัย และเป็นที่ต้องการของกลุ่มบุคคลในสังคมไม่อยู่ในวงจำกัด ที่สำคัญคือการสร้างสรรค์บนพื้นฐานแนวคิดภูมิปัญญาของท้องถิ่น เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาให้คงอยู่บนกระแสการเปลี่ยนแปลง

หลักการออกแบบลดทลาย

ความหมายของการออกแบบ

การออกแบบ (Design) เป็นศาสตร์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาแนวคิดจากการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะมนุษย์รู้จักการพัฒนาเพื่อให้เกิดความอยู่รอดของตัวเอง ในวิถีชีวิตของมนุษย์ในอดีตส่วนใหญ่จะใช้ความสามารถทางด้านร่างกายและสติปัญญา ในการเอาชนะธรรมชาติเพื่อความอยู่รอดแต่มนุษย์มีความคิดและรู้จักสังเกต โดยสังเกตจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในจากสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว และปรับตัวให้เข้ากับธรรมชาติและความต้องการ ตลอดจนข้อจำกัดของการดำรงชีวิต ดังนั้น การออกแบบ (Design) จึงเปรียบเสมือนศาสตร์แห่งความคิดและศิลปะ เป็นการสร้างสรรค์ และการแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ เพื่อสนองต่อจุดมุ่งหมายและการใช้งาน ความหมายของการออกแบบ ได้มีผู้ให้ความหมายและ คำนิยาม หรือคำจำกัดความไว้ ตามความเข้าใจ ดังนี้

ศิริพงศ์ พยอมแย้ม (2537 : 22) กล่าวว่า การออกแบบย่อหมายถึง กระบวนการทางความคิดในอันที่จะวางแผนการรวบรวมองค์ประกอบทั้งหลายเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างสรรค์หรือปรับปรุงประดิษฐ์กรรมต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านประโยชน์ใช้สอยและด้านความงาม

การออกแบบ คือ การวางแผนสร้างสรรค์รูปแบบโดยการวางแผนจัดส่วนประกอบของการออกแบบให้สัมพันธ์กับประโยชน์ใช้สอย วัสดุ และการผลิตสิ่งของที่ต้องการนั้น (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539 : 20)

อุดมศักดิ์ สาริบุตร (2540 : 21) กล่าวว่า การออกแบบ คือ การรวบรวมหรือการจัดองค์ประกอบทั้งที่เป็นงาน 2 มิติ และ 3 มิติ เข้าด้วยกันอย่างมีหลักเกณฑ์ ในการนำองค์ประกอบของการออกแบบมาจัดรวมกัน ผู้ออกแบบจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ใช้สอยความงามอันเป็นลักษณะสำคัญที่พึงมีของการออกแบบเป็นศิลปะของมนุษย์เนื่องจากการสร้างค่านิยมทางความงามและตอบสนองการใช้ประโยชน์ใช้สอยที่คุ้มค่าให้แก่ผู้ใช้

สุวิทย์ วงศ์ รุจิราวานิชย์ (2555. [http:// www.tcdconnect.com/content/ Know-What/1175](http://www.tcdconnect.com/content/ Know-What/1175)) ได้นำเสนอบทความ บัญญัติ 10 ประการ ของงานออกแบบที่ดี - แนวคิดอมตะจาก Dieter Rams ไว้ว่า แนวคิดของงานออกแบบที่ดีควรประกอบด้วยแนวคิด ดังนี้

1. งานออกแบบที่ดี คือ นวัตกรรม
2. งานออกแบบที่ดี คือ ผลิตภัณฑ์ที่มีประโยชน์
3. งานออกแบบที่ดี คือ ความสวยงาม
4. งานออกแบบที่ดี สามารถทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่เข้าใจง่าย ใช้งานง่าย
5. งานออกแบบที่ดี ย่อมไม่ก่อความรำคาญแก่ผู้ใช้งาน
6. งานออกแบบที่ดี คือ ความซื่อตรง สุจริต
7. งานออกแบบที่ดี จะมีอายุการใช้งานที่ยืนยาว
8. งานออกแบบที่ดี จะต้องใส่ในรายละเอียดในทุกจุดของงานออกแบบ
9. งานออกแบบที่ดี จะต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
10. งานออกแบบที่ดี จะต้องออกแบบให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปความหมายของการออกแบบได้ว่า การออกแบบ คือศาสตร์แห่งความคิดและศิลปะ เป็นการสร้างสรรค์ และการแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ เพื่อสนองต่อจุดมุ่งหมายและการใช้งาน “การออกแบบเป็นทักษะอย่างหนึ่ง” ที่ต้องการการเรียนรู้และการฝึกฝน โดยการฝึกฝนนั้นทำให้ระเบียบวิธีในการออกแบบกลายเป็นการกระทำที่สะท้อนมาจากการสั่งงานของประสาทที่ไม่ได้อยู่ภายใต้อำนาจจิตใจ เช่นเดียวกับการกระทำที่เกิดขึ้นในเวลาตกใจ ดังนั้น นักออกแบบสามารถมุ่งความสนใจไปที่ความคิดของตนเองมากกว่าเทคนิคที่ใช้ อีกทั้งยังเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ประเภทหนึ่งของมนุษย์ โดยมีทัศนธาตุและลักษณะของทัศนธาตุเป็นองค์ประกอบ ใช้ทฤษฎีต่างๆ เป็นแนวทาง และใช้วัสดุนานาชนิดเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์ โดยที่นักออกแบบจะต้องมีขั้นตอนในการปฏิบัติงานหลายขั้น ตลอดกระบวนการสร้างสรรค์นั้น ซึ่งเป็นในลักษณะลักษณะสร้างสรรค์สิ่งใหม่และรู้จักปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่มีอยู่เดิมแล้วให้เกิดความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย และการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย มีลักษณะของการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่เริ่มจากความคิด ความคิดเชิงวิเคราะห์จากการประมวลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ และสังเคราะห์เป็นกรอบความคิดที่เข้าใจ ครอบคลุมชัดเจน เป็นการสร้างความคิดรวบยอด หรือแนวความคิดซึ่งจะใช้เป็นกรอบเพื่อสร้างสรรค์ในการออกแบบให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่มีประสิทธิภาพอย่างมีคุณค่า

การออกแบบ ถือได้ว่าเป็นศาสตร์แห่งความคิด การแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ เพื่อสนองต่อจุดมุ่งหมาย และนำกลับมาใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดความพึงพอใจ ซึ่งความพึงพอใจนั้นมีการประเมินผลจากแนวคิด 3 ประการ ได้แก่

1. ความสวยงาม (Aesthetic) เป็นความพึงพอใจแรกที่เราสัมผัสได้ก่อน มนุษย์เราแต่ละคนต่างมีการ รับรู้เรื่อง ความสวยงามและความพึงพอใจในเรื่องของความงามได้ไม่เท่ากัน ความงามจึงเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันมาก และไม่มี กฎเกณฑ์การตัดสินใด ๆ ที่เป็นตัวกำหนดความแน่ชัดลงไป แต่เชื่อว่างานที่มีการจัดองค์ประกอบที่ดี คนส่วนใหญ่ก็จะมอง ว่าสวยงามได้เหมือน ๆ กัน

2. มีประโยชน์ใช้สอยที่ดี (Function) การมีประโยชน์ใช้สอยที่ดีนั้นเป็นเรื่องสำคัญมากในงานออกแบบ ทุกประเภท เช่น ถ้าเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์เก้าอี้ เก้าอี้ยันนั้นต้องนั่งสบาย ถ้าเป็นบ้าน บ้านนั้นจะต้องอยู่แล้วไม่รู้สึกรัดอึด ถ้าเป็นงานกราฟิกสื่อสิ่งพิมพ์ ตัวหนังสือที่อยู่ในงาน จะต้องอ่านง่าย ไม่ต้องถึงขั้นเพ่งสายตา ถึงจะเรียกได้ว่าเป็นงาน ออกแบบที่มีประโยชน์ใช้สอยที่ดีได้ เป็นต้น

3. มีแนวความคิดในการออกแบบที่ดี (Concept) แนวความคิดในการออกแบบที่ดีนั้นคือหนทางความคิด ที่ทำให้งานออกแบบที่ได้ ตอบสนองต่อความรู้สึกพอใจ ชื่นชม เรื่องนี้บางคนให้ความสำคัญมาก บางคนให้ความสำคัญน้อย บางคนไม่ให้ความสำคัญ ให้แค่ 2 ข้อแรกก็พอ แต่เชื่อใหม่ว่างานออกแบบ บางครั้งจะมีคุณค่า (Value) มากขึ้น ถ้าได้ออกแบบงานจากแนวความคิดที่ดี

งานออกแบบที่ดี คือ การแสดงออกถึงคุณสมบัติพิเศษของมนุษย์ในการสร้างสรรค์งาน โดยอาศัยประสบการณ์และความสามารถสร้าง ปรับปรุงสิ่งต่างๆ ให้ดูดีขึ้นจนเป็นที่ยอมรับของผู้ดูหรือผู้บริโภคทั่วไป (George Nelson, 1957 อ้างถึงใน ดุษฎี สุนทรราชูณ, 2530) กล่าวว่าการออกแบบที่ดีควรเน้นถึงความเป็นสากล ทั้งในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ความลงตัวในการใช้สีที่สื่อถึงความมีรสนิยม (taste) รวมถึงความสอดคล้องกับกระแสนิยม (trend) ในขณะนั้น ซึ่งนักออกแบบควรตระหนักถึงประเด็นนี้ เนื่องจากการออกแบบในปัจจุบันมีการแข่งขันอย่างสูง การออกแบบที่ดีและมีความน่าใช้จะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อได้ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการผลิตเพื่อการตลาดต่อไป การออกแบบเป็นการนำเอาความคิดของนักออกแบบมาสร้างสรรค์เป็นผลงาน โดยมีการวางแผนในการคิดและในการสร้างผลงานอย่างเป็นขั้นตอนเป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลงานออกแบบที่ดีตรงตามเป้าหมายที่ผู้ออกแบบได้ตั้งเอาไว้ อีกทั้งงานออกแบบยังต้องตอบสนองความต้องการของผู้ใช้สอยอีกด้วยทั้งทางด้านประโยชน์ใช้สอยและทางด้านความงาม ดังนั้น การออกแบบในฐานะศาสตร์ของการเรียนรู้ ผู้ออกแบบหรือนักออกแบบที่ดีจำเป็นต้องมีการเรียนรู้ในศาสตร์ด้านนี้ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบในสาขาใดก็ตาม นักออกแบบจะต้องมีการฝึกฝนทักษะทางด้านความคิด ความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาต่างๆ ในกระบวนการออกแบบแต่ละครั้ง อันจะนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานในการออกแบบที่ดีและสามารถสร้างมูลค่าในเชิงธุรกิจ

กระบวนการออกแบบ

กระบวนการออกแบบเป็นกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์อย่างแท้จริง ทำให้นักออกแบบรู้ปัญหาในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการออกแบบ ซึ่งนักออกแบบจะสามารถแก้ไขปัญหได้ด้วยแนวทางที่แตกต่างๆกัน (Hanks, Kurt และคณะ, 1990) กล่าวว่า ในกระบวนการออกแบบ การค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหาเป็นการตรวจสอบข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับแนวความคิด ซึ่งการออกแบบร่างที่หลากหลายจำนวนมากจะช่วยให้เห็นภาพรวมของปัญหาอันจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการออกแบบได้ง่ายยิ่งขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าออกแบบมีความเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา (Hackensack, N.J., 2005) กระบวนการออกแบบ คือ รูปแบบหรือวิธีการของการทำงานออกแบบ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่สมบูรณ์หรือมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งในกระบวนการจะเป็นการค้นหาปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้ได้หนทางที่จะทำงานให้ได้ผล กระบวนการออกแบบจึงเป็นกระบวนการของการแก้ปัญหา และการแก้ปัญหาในทางออกแบบจะเป็นไปในลักษณะของการสร้างสรรค์หรือการพัฒนา (ปิยะชาติ แสงอรุณ, 2535) ซึ่งสอดคล้องกับ สังเกต นาคไพจิตร (2530) ซึ่งได้กล่าวถึง กระบวนการออกแบบ ไว้ว่า คือ กระบวนการขั้นตอนต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ เริ่มตั้งแต่การศึกษาปัญหา กรรมวิธี ผลผลิต และการประเมินผลเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตรงตามจุดมุ่งหมายอย่างมีคุณภาพ ทั้งในแนวทางของการสร้างสรรค์และการพิจารณาเพื่อปรับปรุงคุณภาพรูปแบบหรือวิธีการทำงานออกแบบเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่สมบูรณ์ หรือมีประสิทธิภาพสูงสุดและในกระบวนการจะเป็นการค้นหาปัญหาและวิธีการแก้ปัญหานั้นเอง และการแก้ปัญหาในการออกแบบจะเป็นไปในลักษณะของการสร้างสรรค์หรือการพัฒนา Beach, Joni Leigh (1998) กล่าวว่าผลจากการใช้กระบวนการในการออกแบบส่วนบุคคลของแต่ละคนและการใช้ความสร้างสรรค์ก่อให้เกิดการเพิ่มองค์ความรู้ในกระบวนการออกแบบและการสร้างสรรค์ที่สัมพันธ์กัน อย่างโดยตรงต่อศิลปะสิ่งทอและยังเป็นการช่วยในการพัฒนาวิธีการในการศึกษาทางด้านการออกแบบอีกด้วย

นวนน้อย บุญวงศ์ (2539) กล่าวว่า กระบวนการออกแบบอย่างเป็นระบบเป็นวิธีการออกแบบที่ช่วยลดความผิดพลาดในการทำงานและมีความเหมาะสมกับการแก้ปัญหาในงานออกแบบสมัยใหม่ โดยเฉพาะปัญหาที่มีข้อมูลเป็นปริมาณมากเป็นโจทย์ที่ต้องการผู้ร่วมงานจากต่างสาขาและเป็งานออกแบบที่ต้องการความริเริ่มสร้างสรรค์ในระดับสูง กระบวนการออกแบบอย่างมีระบบมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. การพยายามทำให้การออกแบบเป็นวิธีการที่เปิดเผย การทำงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำงานเกิดความเข้าใจ และสามารถมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลคำแนะนำและเสนอแนะวิธีแก้ปัญหาแทนที่จะเป็นการทำงานของนักออกแบบตามลำพัง

2. ให้ความเป็นอิสระในการสร้างสรรค์ด้วยการแบ่งแยกการทำงานออกเป็นขั้นตอนเป็นการกระจายงานออกจากกัน เมื่อทำงานถึงแต่ละขั้นตอนก็สามารถพุ่งความสนใจจดจ่ออยู่เฉพาะขั้นตอนนั้นได้อย่างเป็นอิสระจากขั้นตอนอื่นๆ ลดความสับสนในการใช้ความคิดต่องานรวมทั้งหมด

3. การทำงานแม้จะมีการแบ่งออกเป็นขั้นตอน แต่ในขณะที่ปฏิบัติขั้นนั้นไม่สามารถแยกแต่ละขั้นตอนอย่างเด็ดขาดจากกัน ขั้นตอนต่างๆมีความต่อเนื่องและคาบเกี่ยวกัน จนบางครั้งไม่สามารถกำหนดจุดเริ่มต้นและจุดจบของแต่ละขั้นตอนได้อย่างชัดเจน

4. มีระบบการจดบันทึกอย่างละเอียดในแต่ละขั้นตอนจึงมีหลักฐานบันทึกเก็บไว้ช่วยให้ง่ายต่อการทบทวน ค้นหา ตรวจสอบและแก้ไขเมื่อเกิดความผิดพลาด

ลักษณะเฉพาะที่สำคัญประการหนึ่งของการออกแบบอย่างเป็นระบบคือ การแบ่งกระจายการทำงานออกจากกันเป็นขั้นตอนย่อยๆ เพื่อช่วยให้ผู้ออกแบบสามารถมุ่งความสนใจกับงานแต่ละขั้นตอนได้อย่างเต็มที่ ในส่วนย่อยของกระบวนการออกแบบ ซึ่งในส่วนของทฤษฎีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนความคิดซึ่งจะต้องมีการประเมินและสรุปภาพรวมย่อยๆ ทั้งหมดให้กระชับอาจจะมี 1 หรือ 2 ประเด็น ซึ่งอาจจะเป็นในรูปของข้อความที่อ้างสรุปถึงแนวคิดที่กระชับหรือเป็นภาพร่างคร่าวๆ ที่อ้างถึงแนวความคิดที่วางไว้ เพื่อให้การดำเนินงานในการออกแบบต่อไปชัดเจนขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Billie J. Collier และคณะ (2002) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์มีความเกี่ยวข้องต่อบางสิ่งบางอย่างที่เราต้องการตรวจสอบ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ทั้งหมดจะยังผลให้ผู้เรียนมองภาพรวมต่างๆ ทั้งหมดได้ชัดเจนยิ่งขึ้นและสามารถสร้างแนวความคิดหรือ Concept ในการออกแบบจากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้ Markee, N.L. และ Pederen, E.L. (1991) ได้อ้างว่า การได้มาซึ่งแนวความคิดในการออกแบบ เกิดจากการนำผลการวิเคราะห์ซึ่งสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่กว้างให้กลายเป็นข้อสรุปที่กระชับ ชัดเจน อันจะเป็นแนวทางในการออกแบบต่อไป

กระบวนการออกแบบมีขั้นตอนในการดำเนินงานออกแบบอย่างเป็นระบบ นักออกแบบสามารถตรวจสอบปัญหาและประเมินผลการแก้ปัญหาในแต่ละขั้นตอนได้และสามารถประเมินผลตนเองในการทำงานได้เช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่า การทำงานออกแบบด้วยการใช้กระบวนการออกแบบส่งผลให้ผู้เรียนมีระบบในการทำงานและสามารถที่จะประเมินตนเองได้ จะเห็นได้ว่า การสามารถประเมินผลตนเองในการทำงานออกแบบได้นั้น จะส่งผลประโยชน์แก่ตัวผู้เรียนเอง ดังที่ Hogan, K. และ Press, M. (1997) กล่าวว่า การที่ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองได้ จะเป็นการเปิดโอกาสให้

ผู้เรียนเพิ่มศักยภาพในการทำงานมากขึ้น ลดความเสี่ยงในการเผชิญต่ออุปสรรค ผู้เรียนจะมีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความกระตือรือร้นในการทำงานเพราะสามารถประเมินตนเองได้โดนตลอด อีกทั้งนึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะการเรียนรู้เพิ่มขึ้น อันจะนำไปสู่ความประสบผลสำเร็จ Gioia, Dana (2004) กล่าวว่า การประเมินผลได้ด้วยตนเองจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาในการจัดการในการทำงาน การวางแผนในการทำงานในระยะสั้นถึงระยะยาว เมื่อสามารถประเมินตนเองได้ก็จะสามารถตัดสินใจได้ว่าจะปรับปรุงการทำงานให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างไร

การออกแบบมีความสัมพันธ์กับการจัดสรรเวลา เนื่องจากกระบวนการออกแบบมีการดำเนินงานเป็นขั้นตอนต่างๆ : การกำหนดปัญหา การค้นคว้าข้อมูล การออกแบบ การผลิต รวมไปถึงการวางแผนการตลาด ซึ่งทำให้มีการดำเนินการโดยใช้กระบวนการออกแบบต้องใช้เวลามากกว่าการออกแบบโดยทั่วไป หากนักออกแบบมีการจัดสรรเวลาในการดำเนินการออกแบบในแต่ละขั้นตอนอย่างเหมาะสมแล้ว จะทำให้การทำงานเป็นไปอย่างเป็นระบบและสามารถวางแผนในส่วนที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้ เพราะนักออกแบบที่ดีไม่ได้หมายถึง นักแก้ปัญหาการออกแบบเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นเหมือนนักบริหารซึ่งจะต้องมีการจัดสรรเวลาที่ดียิ่งด้วย (Imagawa, Kazuo, 2548) การทำงานออกแบบโดยใช้กระบวนการออกแบบมีขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ จึงทำให้นักออกแบบมีความรู้สึกว่าจะต้องใช้เวลาในการดำเนินมากกว่าปกติ แต่แท้จริงแล้วในการออกแบบสิ่งใดก็ตาม ย่อมมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบขั้นตอน โดยที่นักออกแบบอาจจะยังไม่รู้ว่าการออกแบบสิ่งใดก็ตามที่ดำเนินการในแต่ละครั้งได้มีการนำกระบวนการออกแบบมาใช้โดยไม่รู้ตัว จึงทำให้นักออกแบบรู้สึกว่าการออกแบบโดยทั่วไปนั้นไม่ได้ใช้เวลาในการดำเนินการมากเหมือนการใช้กระบวนการออกแบบ ซึ่งแท้จริงแล้ว หากมีการนำกระบวนการออกแบบมาใช้ในการออกแบบจะทำให้สามารถจัดสรรเวลาในการดำเนินการได้ดีขึ้น ซึ่งการออกแบบผลิตภัณฑ์แต่ละอย่าง ย่อมใช้เวลาในการดำเนินการออกแบบที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ และผลลัพธ์ที่นักออกแบบกำหนดไว้ต่างหาก (อาชญ์ นักสอน, 2547)

นวนน้อย บุญวงษ์ (2539) ได้แบ่งกระบวนการออกแบบ เป็น 8 ขั้นตอน โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การกำหนดขอบเขตของปัญหา (Identification of the Problem)

การนำเอาโจทย์หรือปัญหาที่ได้รับในงานออกแบบมาศึกษาพิจารณาให้เข้าใจถึงเงื่อนไขต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและทำการกำหนดขอบเขตการทำงานเพื่อแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมไม่กว้างหรือแคบจนเกินไป

2. การค้นคว้าหาข้อมูล (Information)

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบ นำมาจัดจำแนกอย่างเป็นระบบตามหัวข้อที่มีความสัมพันธ์กับปัญหา ข้อมูลที่มีคุณค่าช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจและข้อเสนอแนะวิธีการต่างๆ สำหรับแก้ปัญหา

3. การวิเคราะห์ (Analysis)

การนำเสนอข้อมูลที่จำแนกไว้แล้วมาแยกแยะ เปรียบเทียบและจัดให้เกิดความสัมพันธ์กัน ผลจากการวิเคราะห์จะช่วยเสนอแนะตั้งแต่ทางเลือกจนถึงเกณฑ์ สำหรับพิจารณาทางเลือกต่างๆ ในการแก้ปัญหา

4. การสร้างแนวความคิดหลัก (Conceptual Design)

การใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อสร้างสรรค์แนวคิดหลักในการออกแบบ แนวความคิดหลักควรมีลักษณะที่สามารถแก้ปัญหาสำคัญได้อย่างตรงประเด็น และมีความกว้างครอบคลุมการแก้ปัญหาย่อย มีความแปลกใหม่ไม่ซ้ำกับแนวทางที่เคยมีมาก่อนและยังมีลักษณะเป็นความคิด หรือสมมุติฐานที่อาจจะยังเป็นนามธรรม นอกจากนั้นแนวความคิดในการออกแบบไม่ได้มีอยู่เพียงครั้งเดียว โดยเฉพาะสำหรับปัญหาที่ซับซ้อน ในระยะแรกเป็นการสร้างแนวความคิดโดยรวมและเมื่อทำการออกแบบก็จะมีการสร้างแนวความคิดเสริมตามไปแต่ละขั้นตอนหรือทุกๆ ระดับของการแก้ปัญหา ทั้งนี้เพื่อให้การออกแบบลึกลงไปทุกขั้นตอนสามารถทำได้อย่างสร้างสรรค์มากขึ้น

5. การออกแบบร่าง (Preliminary Design)

การนำแนวความคิดหลักมาตีความ แปรรูปหรือประยุกต์สร้างขึ้นจากสิ่งที่เป็นนามธรรมให้กลายเป็นรูปธรรม มีตัวตนมองเห็นจับต้องได้ ด้วยการร่างเป็นภาพ 2 มิติ หรือสร้างเป็นหุ่นจำลอง 3 มิติ แบบร่างควรมีจำนวนมาก

6. การคัดเลือก (Selection)

การนำแบบร่างที่สร้างขึ้นเป็นจำนวนมากมาเปรียบเทียบโดยใช้หลักเกณฑ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ เพื่อคัดเลือกแบบที่มีความเหมาะสมสูงสุด สามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จด้วยวิธีการที่ง่ายประหยัด และมีความเป็นไปได้จริงทั้งในการผลิตและการตลาด

7. การออกแบบรายละเอียด (Detail Design)

การนำแบบที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกแล้วมาพัฒนาต่อไปจนถึงขั้นรายละเอียดของส่วนประกอบย่อยต่างๆ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น การออกแบบ รายละเอียดจะเกิดขึ้นขณะเขียนแบบ นับเป็นขั้นตอนสำคัญที่มีส่วนช่วยเปลี่ยนแปลง แบบที่มาจากแนวความคิดธรรมดาให้กลายเป็นแบบที่น่าสนใจและใช้งานได้ดี หรือในทางตรงกันข้ามคือ มีส่วนทำลายแนวความคิดที่ดีให้ด้อยคุณค่าลงจากความหยาบหรือ การขาดความเอาใจใส่ในรายละเอียดของงาน

8. การประเมินผล (Evaluation)

การนำแบบที่สำเร็จทั้งในลักษณะงาน 2 มิติ และ 3 มิติ มาทำการประเมินผลงาน นั้น ๆ ว่ามีความถูกต้องและครบถ้วนตามขอบเขตและจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เพียงใด การประเมินผลช่วยให้รู้ระดับคุณภาพของงานออกแบบและเป็นการตรวจสอบขั้นสุดท้ายก่อนการลงทุนผลิตและจำหน่าย

การออกแบบลวดลายผ้าผืน

ผ้าผืน มีวัตถุประสงค์ของการผลิตเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป อุตสาหกรรมเคหะสิ่งทอและการผลิตผ้าผืนเพื่อการส่งออก ปัจจุบันการออกแบบลวดลายผ้าผืนอาศัยหลักและแนวคิดในการออกแบบทางศิลปะในการออกแบบลวดลาย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการออกแบบผ้าผืน เนื่องจากผ้าผืนโดยทั่วไปจะมีลวดลายเป็นส่วนประกอบหลักที่มีความสำคัญในการสร้างความโดดเด่นให้กับงาน การออกแบบลวดลาย มีความหมายรวมถึง การกำหนดความคิด ด้วยการออกแบบเป็นรูปแบบใหม่ หรือประยุกต์ใช้ลวดลายเดิมให้มีความแปลกใหม่ ด้วยการนำองค์ประกอบทางศิลปะมาใช้ในการ สร้างสรรค์ รูปแบบลวดลายหรือ ผลงานตรงตามวัตถุประสงค์ มีประโยชน์ใช้สอยและความงามลวดลายที่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปนั้น มีแหล่งที่มี 2 แหล่งคือ แหล่งที่มาจากสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติ และแหล่งที่มาจากสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น โดยถ่ายทอดออกมาเป็น 3 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

- การคิดลอกเลียนแบบ คือ ความคิดในการออกแบบ ที่พยายามถ่ายทอดให้เหมือนกับรูปแบบเดิมที่ได้เคยสัมผัสรับรู้มา
- การคิดคัดแปลงแบบ คือความคิดเห็นอีกลักษณะหนึ่ง ที่เป็นการใช้จินตนาการที่เกิดขึ้นจากการนำ รูปแบบสิ่งต่างๆ จากประสบการณ์มาสรุปรวมเข้าด้วยกัน อาจลดทอน เพิ่มเติมแล้ว แสดงออกในรูปแบบที่แตกต่างออกไป
- การคิดสร้างสรรค์รูปแบบ เป็นแนวคิดที่ต่อยอดจากการคิดลอกเลียนแบบหรือการคิดดัดแปลงแบบมาสร้างจินตนาการรูปแบบขึ้นใหม่ ตามความคิดสร้างสรรค์ผู้ออกแบบ ทำให้เกิดเป็นลวดลายที่มีรูปแบบ ใหม่ๆ ขึ้นมา (ประเสริฐ ศรีรัตน, 2538:10-15)

การออกแบบ ลวดลายผ้าผืนจะมีการนำ รูปแบบ ลาย การกำหนดแม่ลายต้นแบบ และการจัดวางลักษณะลายแบบต่างๆ มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ โดยมีข้อมูลที่สำคัญดังนี้

1. รูปแบบลาย

- รูปแบบเรขาคณิต (Geometry forms) การนำลักษณะของรูปร่าง รูปทรง เรขาคณิตมาจัดวาง หรือผสมผสานให้เกิดลวดลายแบบต่างๆ เช่น รูปสี่เหลี่ยม (Squares) รูปหลายเหลี่ยม (Polygons) รูปเหลี่ยมเพชร (Diamonds) รูปตาราง (Trellis) รูปคลื่น (Waves) รูปกลม (Circles) รูปซิกแซก (Zigzags) และรูปแบบลวงตา (Optical Illusions)

- รูปแบบนามธรรม (Abstraction forms) หรือลวดลายอิสระ เป็นการนำรูปแบบธรรมชาติ เรขาคณิต หรือรูปแบบที่เป็นสื่อสัญลักษณ์ต่างๆ มาออกแบบโดยมุ่งเน้นให้มีผลต่อความรู้สึกในการรับรู้ มากกว่าการแสดงความหมาย ลวดลายส่วนใหญ่เน้นการใช้รูปทรงและสีที่แตกต่างกัน เพื่อสื่อถึงสิ่งที่ต้องการแสดงออก

2. แม่ลายต้นแบบ เป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปใช้ในการจัดวาง หรือออกแบบ การใช้แม่ลายต้นแบบมี 2 ลักษณะ ดังนี้

- ตัวลายลักษณะเส้น มีรูปแบบตามเส้นพื้นฐานทางเรขาคณิต และเส้นที่มีการสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่

- ตัวลายลักษณะรูป คือแม่ลายที่มีรูปแบบจากเค้าโครงทางธรรมชาติ เรขาคณิต หรือรูปแบบอื่นๆ ทั่วไป อาจมีการผสมผสาน ตัวลายลักษณะเส้นและตัวลายลักษณะรูปเข้าด้วยกัน เพื่อเพิ่มความแปลกใหม่ให้กับลวดลาย

3. การจัดวางลักษณะลาย ลักษณะของลายมีความแตกต่างในการจัดวาง ที่มีลักษณะต่างๆ ดังนี้

- การจัดวางลายหรือต่อแม่ลายให้เป็นแบบลายแถบ มีลักษณะเป็นทางยาว มีการจัดวางลายแบบแนวนอน แนวตั้ง แนวเฉียง แนวซิกแซก แนวสลับหว่าง แบบตาหมากรุก และลายแถบที่มีลักษณะแบบขั้นบันได

- การจัดวางลายหรือต่อแม่ลายให้มีลักษณะผูกเป็นแผ่นผืน เป็นการจัดลวดลายให้กระจายจนเต็มพื้นที่ การจัดวางลายแบบแผ่นผืนมีการแบ่งพื้นที่ในการจัดวาง โดยแบ่งด้วยรูปเรขาคณิต เป็นรูปต่างๆ เช่น รูปสี่เหลี่ยม รูปสามเหลี่ยม รูปลวดตาข่าย รูปหลายเหลี่ยม รูปวงกลม และรูปเรขาคณิตผสมผสาน และการแบ่งตามลักษณะของลายแถบ ในแนวต่างๆ ตามแบบ การจัดวางลายแถบ

- การจัดวางลายที่มีลักษณะเฉพาะ เป็นการออกแบบแม่ลายลงในโครงสร้างแบบวงกลม แบบสี่เหลี่ยม และแบบหลายเหลี่ยม โดยมีการจัดวางลายในโครงสร้างด้วยการกระจายเป็นรัศมี และจัดวางลายที่มีลักษณะเหมือนกันโดยจัดซ้อนคู่ขนานกันไป

ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มแฟชั่น

แนวโน้มแฟชั่น

แนวโน้มแฟชั่น หมายถึง แฟชั่นล่าสุดที่กำลังเป็นที่นิยมในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจมีความหมายคล้ายคลึงกับคำว่าแฟชั่นแต่จะมีข้อแตกต่างตรงที่ แนวโน้มแฟชั่นมีการกำหนดล่วงหน้าเพื่อเตรียมความพร้อมในการที่จะสร้างสรรค์รูปแบบเสื้อผ้าหรือผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในปีต่อไป ซึ่งการกำหนดแนวโน้มแฟชั่นนั้นจะถูกกำหนดจากแนวโน้มที่เป็นกระแสโลก โดยจะถูกกำหนดทั้งรูปแบบแนวคิดและวัสดุ เพื่อเป็นแนวทางให้กับนักออกแบบเลือกใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในการผลิตต่อไป

แนวโน้มปี 2014 เกิดขึ้นจากมุมมองของกระแสโลกที่ว่าด้วยเศรษฐกิจเป็นหลัก ที่ว่าด้วยเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาและยุโรปยังอยู่ในภาวะทรงตัว เกิดปรากฏการณ์อาหรับสปริงในโลกมุสลิมไปจนถึงการประท้วงของกลุ่มสตรีเพื่อลอบคดีและความไม่เท่าเทียมทางเพศ แต่ขณะเดียวกันเศรษฐกิจของบางประเทศที่กำลังพัฒนาได้เริ่มผลิบาน ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของชนชั้นกลาง และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคจากการเก็บออมมาสู่การใช้เงินเพื่อสร้างความสุขให้กับตัวเองมากกว่าแต่ก่อน เทคโนโลยีสารสนเทศยังเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิตและการทำงานของเรา เมื่อคนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจและเสรีภาพมากกว่าการผูกมัดหรือรายได้ และผู้คนเลือกเข้ามาใช้ชีวิตในเมืองใหญ่มากขึ้นเรื่อยๆ ความล้ำหน้าของเทคโนโลยีผนวกกับภาวะยุคหลังน้ำมันจะทำให้เราเริ่มปรับโครงสร้างของเมืองให้ “ฉลาด” มากขึ้น เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตและบริการที่ดีขึ้น ทั้งด้านการคมนาคมขนส่ง การจัดการพลังงาน ความมั่นคงด้านอาหาร และการสร้างเครือข่ายทางสังคมสำหรับคนเมือง

ภาพที่ 10 e-book เเจาะเทรนด์โลก โดย TCDC

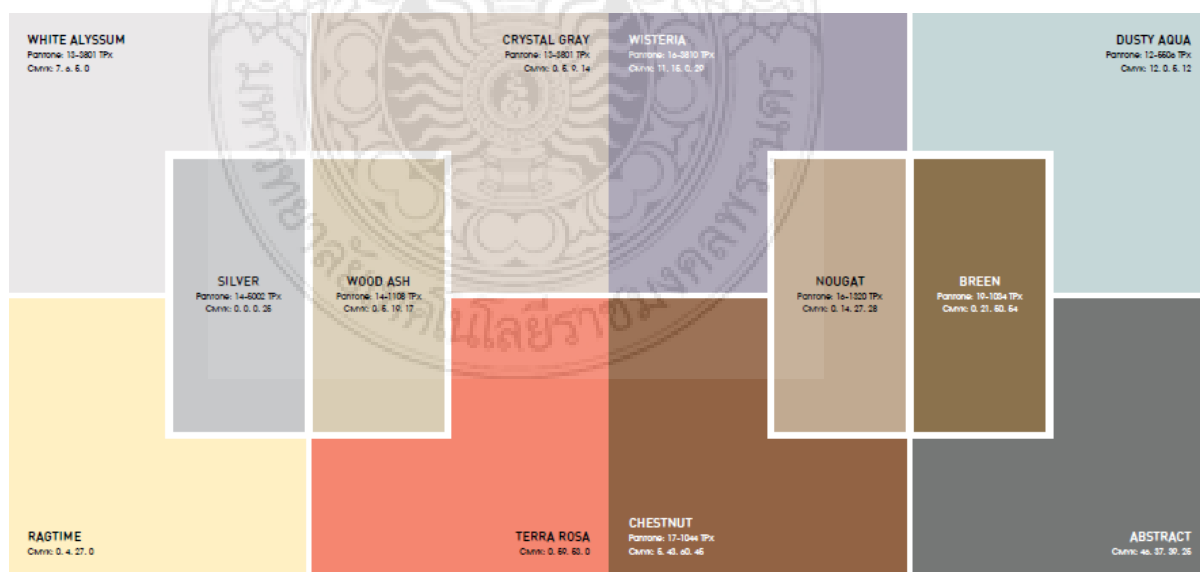
จากข้อมูลข้างต้นเป็นสภาวะการณ์ของโลกที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงจากบริบททางสังคม ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อนแนวคิดในการสร้างสรรค์สำหรับผลิตภัณฑ์ในกลุ่มแฟชั่น เพื่อตอบสนองแนวคิดและความเชื่อ รวมถึงรูปแบบการใช้ชีวิตที่มีการผสมผสาน โดย TCDC ได้สรุปแนวโน้มหลักซึ่งถูกกล่าวถึงมากที่สุดจากสำนักเทรนด์ระดับโลก ได้แก่ Carlin, Mix Trends, Nelly Rodi, Pantone View และนำมาถักนิตกรองเพื่อให้ผู้ประกอบการและผู้ที่สนใจนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตรงความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งสามารถสรุปแนวโน้มแฟชั่น ปี 2014 ได้ 4 เทรนด์หลัก ดังนี้

1. สัญลักษณ์แห่งความเหนือระดับ New Vip

ภาพที่ 11 แสดงภาพลักษณ์แนวคิดสัญลักษณ์แห่งความเหนือระดับ

อารมณ์ และ โทนสี

ภาพที่ 12 แสดงอารมณ์และโทนสีสัญลักษณ์แห่งความเหนือระดับ

อารมณ์ และ โทนมสี จะแบ่งเป็น 2 หัวข้อหลักได้แก่

เรื่องราวและภาพลักษณ์ที่น่าจดจำ

- หายากและทักษะดั้งเดิม
- สร้างมูลค่าจากความเรียบง่าย

สถาภาพขั้นสูง

- เวชศาสตร์ความงาม
- เซอร์ปัญญา
- ประสบการณ์สุดขีด
- เข้าถึงได้ยาก

2. การจัดระเบียบยุคใหม่ Reprogramming Era

ภาพที่ 13 แสดงภาพลักษณ์การจัดระเบียบยุคใหม่

แนวคิดจากการที่ 23 ปีหลังจากสงครามเย็นสิ้นสุดเมื่อปี 1991 ขั้วอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจของโลกอย่างรัสเซียและอเมริกาเปลี่ยนจากความระแวงมาเป็นพันธมิตรเศรษฐกิจของประเทศเดียวจึงไม่ใช่อำนาจต่อรองที่เพียงพออีกต่อไป ทรัพยากรที่ลดลงเรื่อย ๆ นำมาซึ่งข้อพิพาทเกี่ยวกับเขตแดนระหว่างประเทศ กระทั่งความแตกต่างด้านความคิดและความเชื่อสร้างขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนที่คิดต่าง ปัญหาที่ทับซ้อนในการดำเนินชีวิตมากขึ้นเรื่อย ๆ ทักษะคนดี ความเชื่อ ความศรัทธา ถูกสั่นคลอนและปรับเปลี่ยนเพื่อนำไปสู่การยอมรับกติกาหรือความเป็นไปใหม่ ๆ ของสังคม

ภาพที่ 14 แสดงอารมณ์และโทนสี

อารมณ์ และ โทนสี จะแบ่งเป็น 2 หัวข้อหลักได้แก่

การปกป้องระดับสูง

การตอบโต้แบบสุดโต่ง

3. เล่น Play

ภาพที่ 15 แสดงภาพลักษณะเล่น

แนวคิดจากในปี 2014 คนรุ่น Generation Y หรือกลุ่มประชากรที่เกิดระหว่างปี ค.ศ. 1979 – 1995 ซึ่งมีอายุ 19 – 35 ปี จะเริ่มทยอยเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยบางส่วนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปหรือเทียบเท่า ในช่วง 10 ปีแรก ของการเริ่มทำงานจะเป็นช่วงที่พวกเขา กำลังเลื่อนขั้นเข้าสู่ระดับหัวหน้ากลุ่มหรือหัวหน้าแผนกภายในองค์กร ถือเป็นกลุ่มคนทำงานกลุ่มใหม่ที่เข้าร่วมกับกลุ่ม Generation X และกลุ่ม Baby Boom บางส่วนที่ยังเหลืออยู่ในระดับอาวุโสขององค์กร

ภาพที่ 16 แสดงอารมณ์และโทนสี

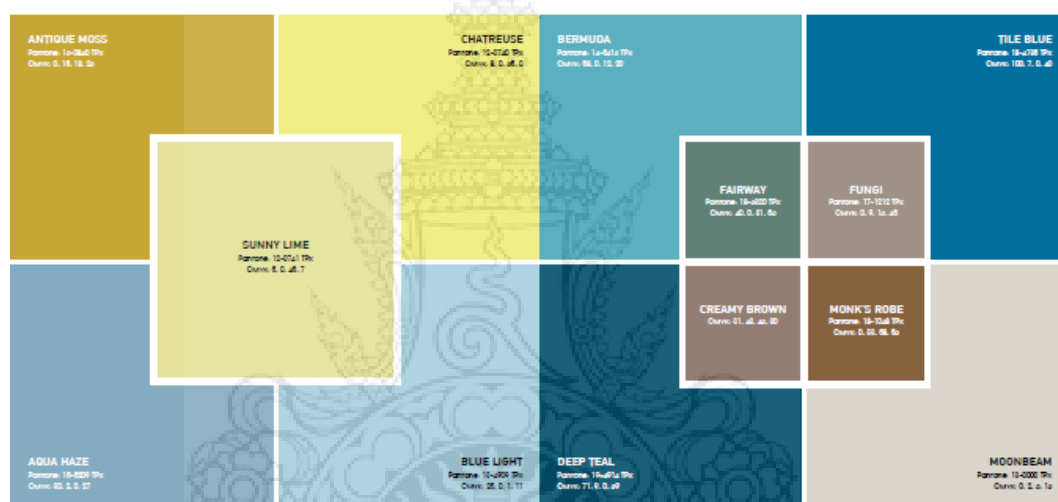
อารมณ์ และ โทนสี จะแบ่งเป็น 3 หัวข้อหลักได้แก่
เทคโนโลยีตั้งเวทมนตร์
การระดมความฝัน
ความขบขันและตลกค่อนอง

4. เมืองฉลาด Smart City

ภาพที่ 17 แสดงภาพลักษณ์เมืองฉลาด

แนวคิดจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี คือปัจจัยสำคัญที่ต้องพิจารณาเมื่อวางแผนเมืองในอนาคต องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) คาดการณ์ว่าประชากรในโลกจะเพิ่มขึ้นจาก 6 พันล้านคนในปัจจุบันเป็น 8.3 ล้านคนในปี 2030 หรือในอัตราเฉลี่ย 1.1 % ต่อปี และการสำรวจขององค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า ตั้งแต่ช่วงปี 2010 เป็นต้นมา ประชากรครึ่งหนึ่งอาศัยอยู่ในเขตเมือง และมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 6 ใน 10 คน ในปี 2030 โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา สถิติเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าเมืองกลายเป็นศูนย์กลางการใช้ชีวิตของคนส่วนใหญ่ การวางแผนอย่างรอบด้านในการจัดโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคให้สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นเรื่องใหญ่

ภาพที่ 18 แสดงอารมณ์และโทนสี

อารมณ์ และ โทนสี จะแบ่งเป็น 3 หัวข้อหลักได้แก่

ระบบการเดินทางสีเขียว

- ทิศทางยานพาหนะรุ่นใหม่
- รูปแบบการบริการการเดินทาง
- การโยกย้ายถิ่นฐานอย่างอิสระ
- การปฏิรูประบบอาหารในเมือง

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการจัดระเบียบยุคใหม่ Reprogramming Era เป็นแนวคิดหลักของแนวโน้มแฟชั่น นำแนวคิดของความแตกต่างด้านความคิด ทักษะคิด ความเชื่อ ความศรัทธาถูกสั่นคลอนและปรับเปลี่ยนเพื่อนำไปสู่การยอมรับกติกาคือหรือความเป็นไปใหม่ ๆ ของสังคม โดยนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นทฤษฎีในการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนที่นำรูปแบบดั้งเดิมมาพัฒนาเป็นรูปแบบลวดลายใหม่ ให้มีความเหมาะสมกับการใช้งานผลิตภัณฑ์ในกลุ่มสินค้าแฟชั่นและนำสีสันในกลุ่มของแนวคิด การจัดระเบียบยุคใหม่ เข้าไปผสมผสานก็จะทำให้เกิดความแปลกใหม่และความน่าสนใจ เพื่อมุ่งกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มช่วงอายุ 25 -35 ปี สวมใส่ และเป็นการกระตุ้นการนำภูมิปัญญาการทอผ้าจากไทยวนมาพัฒนารูปแบบเพื่อการต่อยอดแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุฑารัตน์ ตั้งสมบูรณ์. (2547) ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ทางการตลาดของผ้าทอพื้นเมือง กรณีศึกษา : ผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดราชบุรี มีความมุ่งหมายเพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยการผลิตด้านรูปแบบ ระยะเวลาในการทอและต้นทุนวัตถุดิบ และการตลาดด้านปริมาณการขาย รายได้จากการขาย และกำไรจากการขาย เพื่อศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดของผ้าทอพื้นเมือง จังหวัดราชบุรี ในกลุ่มผ้าจากไทยวน โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ช่างทอผ้าพื้นเมือง ตำบลคูบัว ตำบลดอนแร่ ตำบลรางบัว จำนวน 406 คน และประธานศูนย์หัตถกรรมผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดราชบุรีและเจ้าของร้านผ้าทอพื้นเมืองในจังหวัดราชบุรี จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม มุ่งศึกษาประเด็นดังนี้ การวิเคราะห์ปัจจัยการผลิต การวิเคราะห์ปัจจัยการตลาด การวิเคราะห์ผลลัพธ์จากการผลิต การวิเคราะห์ผลลัพธ์ทางการตลาด การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิตด้านรูปแบบ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั่วไป การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบปัจจัยทั่วไป โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

การทอผ้าจากไทยวน เน้นการส่งเสริมลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชาวไทยวนที่มีความละเอียดอ่อนสวยงาม นอกจากนี้ยังมีการพัฒนารูปแบบต่างๆ รวมถึงวัตถุดิบที่มีคุณภาพเพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ในด้านของสีสัน ซึ่งในการกำหนดราคาจะขึ้นอยู่กับกำหนดราคาจากลวดลาย ความยากง่ายในการทอ ซึ่งผู้ทอจำกำหนดราคาเองตามราคาจากต้นทุนของเส้นด้ายโดยไม่คิดเรื่องของค่าแรงในการทอ ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นร้านค้าที่จำหน่ายผ้าทอพื้นเมืองใน

ละแวกตำบลที่มีการทอผ้า ส่วนด้านการส่งเสริมการตลาดส่วนใหญ่จะทำการเผยแพร่กันโดยการบอกต่อ ๆ กันและตามศูนย์หัตถกรรมต่าง ๆ จะมีวิธีการส่งเสริมการตลาดที่แตกต่างกัน

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าการทอผ้าจากไทยวน เป็นการทอผ้าที่ยังคงอัตลักษณ์ของลวดลายไทยวนดั้งเดิมไว้ และผสมผสานการพัฒนาในรูปแบบให้มีความร่วมสมัยไปกับวัสดุที่นำมาใช้ในการทอผ้า แต่ยังคงเทคนิคและแนวคิดในการส่งเสริมการตลาดรวมถึงเทคนิคในการสร้างสรรค์รูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการแปรรูป อันเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าที่หลากหลาย ในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการนำเสนอแนวทางในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในกลุ่มของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของสุภาพสตรีโดยใช้ผ้าจากไทยวนจังหวัดราชบุรี เพื่อการส่งเสริมอาชีพร่วมกับการพัฒนาอาชีพให้กับคนในชุมชนอย่างยั่งยืน

จรัสพิมพ์ ว่างเย็น. (2554) ทำการศึกษาเรื่อง การออกแบบเครื่องนุ่งห่มเพื่อการศึกษาพัฒนารูปแบบสินค้าพื้นเมืองกรณีศึกษาผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตผ้าจากไทยวนจังหวัดราชบุรีเพื่อวิเคราะห์รูปแบบของเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตจากผ้าไทยพื้นเมือง และเพื่อการพัฒนาแบบเครื่องนุ่งห่มจากผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี โดยมุ่งประเด็นของการพัฒนารูปแบบสินค้าพื้นเมืองและส่งเสริมแนวคิดในการพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี จากการศึกษาพบว่าผ้าจากไทยวน ราชบุรีมีการพัฒนารูปแบบของลวดลายผ้าตามวิถีความต้องการของผู้บริโภคโดยมีแนวคิดในการทอผ้าแบบดั้งเดิมร่วมกับผลิตเพื่อตอบสนองต่อระบบการตลาดที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตามกรอบแนวคิดในการพัฒนาชุมชนการทอผ้าจากไทยวนในการศึกษาจึงนำผ้าในกลุ่มของชิ้นนำมาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย เนื่องจากผ้าในกลุ่มนี้มีลักษณะลวดลายกระจายตัวเต็มผืนเพราะมีความเหมาะสมในการนำมาใช้ในการออกแบบเสื้อผ้ามากที่สุดเนื่องจากลวดลายมีขนาดเล็กและมีการใช้สีสันทันที่หลากหลายนำมาออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับกลุ่มวัยทำงานโดยอายุระหว่าง 25 –40 ปี โดยการนำผลมาวิเคราะห์ทัศนคติที่มีต่อการเลือกใช้เสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอพื้นเมืองผ้ามาใช้ร่วมกับการออกแบบเสื้อผ้าจำนวน 6 ชุด มุ่งเน้นการพัฒนาแบบให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และใช้ผ้าที่มีราคาเหมาะสมกับการนำมาแปรรูปเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูป

เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องควบคู่กับการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้ตอบแบบสำรวจผลการศึกษาพบว่าผ้าทอจากไทยวน ราชบุรี ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเสื้อผ้าเพื่อจะตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งมุ่งไปสู่รูปแบบการผลิตเพื่อตอบสนองกลับกลุ่มคนที่อยู่ในช่วงทำงานพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าที่ยังคงเอกลักษณ์ของความเป็นไทยวนแต่เปลี่ยนแปลง

รูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปกว่าเดิมแต่อยู่ในรากฐานของภูมิปัญญาทำให้เกิดการพัฒนาเพื่อตอบสนองกับกลุ่มคนในปัจจุบันให้มีความทันสมัยมากขึ้น

จากข้อมูลข้างต้น ผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี มีการสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าจากรุ่นสู่รุ่นและได้มีการพัฒนารูปแบบลวดลายเพื่อให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภค แต่รูปแบบลวดลายอาจยังไม่เหมาะสมกับการนำมาผลิตผลิตภัณฑ์ในกลุ่มสินค้าแฟชั่น เนื่องจากลวดลายและสีสันทออาจไม่มีความเหมาะสมกับการนำมาใช้งาน ดังนั้นในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการพัฒนาลวดลายและสีสันทอให้มีความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย และมีการนำสีสันทอที่อ้างอิงแนวโน้มแฟชั่น เพื่อให้ผ้าจกไทยวนที่มีการพัฒนาลวดลายสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการผลิตสินค้าในกลุ่มแฟชั่น

ณัฐกฤต ดิษฐวิรุฬห์. (2550) ทำการศึกษา ผ้าจก : จากการถักทอในวิถีชีวิตสู่การผลิตเพื่อการค้า โดยศึกษาข้อมูลจากกลุ่มทอผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี เพื่อสืบค้นเจตจำนงที่อยู่เบื้องหลังระบบความหมายและกระบวนการสร้างความหมายทางวัฒนธรรมซึ่งใช้แลกเปลี่ยนกันในวิถีการดำรงอยู่ของชาวไทยวน ภายใต้วิถีการผลิตเพื่อยังชีพในสังคมประเพณีผ่านกระบวนการทอผ้าและผืนผ้าจกในวิถีชีวิตชาวไทยวน และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชาวไทยวนเมื่อผ้าจกถูกทอเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคในระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้าอันเป็นผลมาจากกระบวนการพัฒนาสู่ความทันสมัยของอุตสาหกรรมรัฐ พบว่า การฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนภายใต้เจตจำนงแห่งรับในการพัฒนาประเทศสู่ความทันสมัยทำให้ผ้าจกซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมในวิถีชีวิตเปลี่ยนแปลงไปสู่การผลิตเพื่อการค้าทำให้วิถีการดำรงอยู่ในสังคมประเพณีที่เป็นการผลิตเพื่อยังชีพ กระบวนการทอผ้าจกและผืนผ้าจกถูกสร้างให้มีความหมายทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตที่พึงพาธรรมชาติ ระบบคุณค่าทางภูมิปัญญาและความเชื่อทางศาสนา ภายใต้ระบบความคิดหรือโลกทัศน์ของผู้ทอ แต่เมื่อผ้าจกถูกผลิตเพื่อการค้าในสังคมทันสมัย ผ้าจกถูกสร้างให้มีความหมายที่แสดงถึงภาพลักษณ์ รสนิยม ฐานะตำแหน่งทางสังคม และรูปแบบการดำรงชีวิตของผู้ใช้ผ้า วิถีการทอผ้าจกจึงเปลี่ยนแปลงไปโดยเป็นการผสมผสานความต้องการของผู้บริโภคในระบบตลาดกับศิลปะที่เป็นตัวตนของผู้ทอ

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการทอผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค ซึ่งมีระบบคิดที่แตกต่างไปจากเดิม อันเป็นการมุ่งสู่การผลิตเพื่อการค้าควบคู่ไปกับการดำรงซึ่งอัตลักษณ์ที่แสดงถึงวิถีชีวิตของชาวไทยวนแบบดั้งเดิม สิ่งเหล่านี้อาจเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงระบบทุนนิยมที่เข้ามาแทรกกับชุมชน ซึ่งย่อมเป็นไปตามวิถีชีวิตที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทแวดล้อม แต่หากการเปลี่ยนแปลงนั้นยังคงอยู่ซึ่งวิถีชีวิตและประเพณีก็ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่ภาครัฐต้องให้การส่งเสริมเพื่อคงไว้ซึ่งภูมิปัญญาอันเป็นรากฐานทาง

วัฒนธรรม ควบคู่ไปกับการสร้างให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชนแนวทางหนึ่งคือ การศึกษาแนวทางในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อการสร้างอาชีพควบคู่กับการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม

อุดม สมพร. (2540) ทำการศึกษาเรื่อง ผ้าจกไทยวน ราชบุรี โครงการการศึกษาเชิงวิเคราะห์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศิลปะการทอผ้าจากชาวไทยวน ในจังหวัดราชบุรี เพื่ออนุรักษ์ผ้าจกซึ่งเป็นมรดกศิลปะสมบัติของชาวไทยวน พันฟู ถ่ายทอดและพัฒนาศิลปะการทอจก ในจังหวัดราชบุรีให้กลับมามีบทบาทในวิถีชีวิตของชาวไทยวนและยืนยาวต่อไปสภาพของสังคมที่หลากหลายขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้เริ่มตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2524 จนถึงปี 2538 รวมเวลา 14ปี โดยเลือกเฉพาะกลุ่มที่เป็นชุมชนไทยวนราชบุรี คือ อำเภอเมือง อำเภอจอมบึง อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอสวนผึ้ง อำเภอบางแพ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สำรวจผ้าเก่าจำนวน300ผืน ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ในการรวบรวมข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมนำมาวิเคราะห์ ด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ

คุณค่าของการวิจัยในส่วนของอนุรักษ์ พันฟูการถ่ายทอด พัฒนาศิลปะการทอผ้าจกนั้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการแบบมีส่วนร่วมผู้วิจัยได้เป็นผู้ประสานงานในการจัดกิจกรรมอนุรักษ์พันฟูถ่ายทอดและพัฒนาศิลปะการทอจกโดยเข้าไปมีส่วนร่วมกับชาวบ้านในการจัดกิจกรรมทุกอย่าง ทุกขั้นตอน และนำข้อมูลเหล่านั้นป้อนกลับเข้าสู่การพัฒนา ปรับปรุงการจัดกิจกรรมให้ดีขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างลวดลายผ้าจกขึ้นมาใหม่ ชื่อว่า แศทราย โดยได้แรงบันดาลใจมาจากรูปทรงของดอกแศทรายมาสร้างลายผ้าจกให้แก่ช่างฝีมือทอ นับเป็นลายที่ 9 ของผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้จากการวิจัยที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปะการทอผ้าจก ลวดลาย กระบวนการแบบวิถีชีวิตดั้งเดิมให้คงอยู่และการพัฒนารูปแบบลวดลายการสืบทอดการทอผ้าจกให้กับชาวไทยวน จังหวัดราชบุรี โดยการออกแบบลวดลายขึ้นมาใหม่ จากรูปแบบลวดลายดั้งเดิมและลวดลายที่มีการประยุกต์จากกลุ่มชาวไทยวน จังหวัดราชบุรี เพื่อให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตปัจจุบัน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น เป็นแนวคิดในการศึกษารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น มุ่งเน้นการออกแบบลวดลายและการผลิตผลงานต้นแบบเพื่อใช้ในการต่อยอดการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในกลุ่มสินค้าแนว โดยมีการศึกษาข้อมูลแบบผสมผสานงานวิจัยเชิงสถิติและวิจัยเชิงคุณภาพ มีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษากลุ่มประชากร เพื่อศึกษาข้อมูลการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น ได้แก่

สุภาพสตรีที่อยู่ในวัยทำงานช่วงอายุระหว่าง 25 ปี - 35 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กลุ่มตัวอย่าง

สุภาพสตรีที่อยู่ในวัยทำงานช่วงอายุระหว่าง 25 ปี - 35 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 100 คน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือแบบสำรวจตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้ตอบแบบสำรวจ ดังต่อไปนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติและความพึงพอใจในการ การพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่อ งานออกแบบแฟชั่น แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ
- ตอนที่ 2 ความต้องการที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน
- ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน

โดยกำหนดระดับความพึงพอใจเกี่ยวกับการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น โดยให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้

มีระดับมากที่สุด	5	คะแนน
มีระดับมาก	4	คะแนน
มีระดับปานกลาง	3	คะแนน
มีระดับน้อย	2	คะแนน
มีระดับน้อยมาก	1	คะแนน

เพื่อให้สอดคล้องกับระดับการประเมินที่มีอยู่ 5 ระดับ ผู้วิจัยจึงใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากข้อมูลตัวอย่างเป็นเกณฑ์ในการแปลความหมาย โดยการแบ่งเกณฑ์เปรียบเทียบจะแบ่งตรงกึ่งกลางของอันตรภาคชั้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2542 : 110) ซึ่งคะแนนสูงสุดเท่ากับ 5 และคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 1 เพื่อให้ได้ลักษณะเกณฑ์เป็นการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) โดยใช้สูตรหาค่าช่วงกว้างของแต่ละชั้นได้ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับทัศนคติเกี่ยวกับผ้าทอไทยทรงดำ และความต้องการในรูปแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าทอ โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า23-24)

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีระดับอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีระดับอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีระดับอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีระดับอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีระดับอยู่ในระดับน้อยมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้ 3 แบบ คือ แบบศึกษาเอกสารและงานวิจัยแบบ ไม่เป็นทางการ และแบบเป็นทางการ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี เพื่อจะนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล
2. การศึกษาข้อมูลจากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น โดยเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสำรวจทัศนคติและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าจาก ไทยวน จังหวัดราชบุรี นำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสาร เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Science)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น เป็นแนวคิดในการศึกษารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น มุ่งเน้นการออกแบบลวดลายและการผลิตผลงานต้นแบบเพื่อใช้ในการต่อยอดการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในกลุ่มสินค้าแฟชั่นโดย มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

ลวดลายผ้าจากไทยวน

ผ้าจากเป็นกรรมวิธีการทอผ้าที่เป็นการสร้างลวดลายด้วยการจกหรือควักไปพร้อมๆ กับการทอผ้า การจกนั้นเป็นการทอลวดลายบนผืนผ้าด้วยวิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษเข้าไปเป็นช่วงๆ ไม่ติดต่อกันตลอดหน้ากว้างของผ้า โดยจะใช้วิธีการควักเส้นด้ายสีอื่นต่างๆ ขึ้นมาบนเส้นยืนให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ

ผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี มีการพัฒนารูปแบบของลวดลายผ้าไปตามวิถีความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค โดยมีแนวคิดในการทอผ้าแบบวิถีดั้งเดิมร่วมกับการผลิตเพื่อการค้า ซึ่งการทอผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรีสามารถจำแนกลักษณะของลวดลายผ้าทอได้ 2 ประเด็น ได้แก่ การทอผ้าเพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา และการทอผ้าเพื่อการค้า ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นที่ 1 การทอผ้าเพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าแบบดั้งเดิมโดยการถ่ายทอดสู่ระบบเครือญาติ ลักษณะของลวดลายจะเป็นลวดลายดั้งเดิมที่มีความปราณีตและคงเอกลักษณ์ของความเป็นผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี ซึ่งในการผลิตแต่ละผืนจะใช้ระยะเวลาในการผลิตประมาณ 1-2 เดือน ขึ้นอยู่กับผู้ทอแต่ละคน อีกทั้งยังมีราคาที่สูงเนื่องจากความยากของ การทอในแต่ละลาย ลักษณะของลวดลายจะมีความละเอียดงดงามและมีการต่อลายเต็มผืนผ้า

ประเด็นที่ 2 การทอผ้าเพื่อการค้า เป็นการทอผ้าที่มีลักษณะของลวดลายที่มีการพัฒนา รูปแบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค อีกทั้งลักษณะของลวดลายก็มีการลดทอนเพื่อให้ เหมาะกับการใช้งานในชีวิตประจำวัน ทำให้มีลักษณะของลวดลายที่หลากหลายขึ้นและอาจมีการ ผลิตซ้ำหากลวดลายดังกล่าวเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ลักษณะของลวดลายจะมีความละเอียดน้อยกว่า ลวดลายดั้งเดิม เป็นการนำลวดลายหลักหรือลวดลายประกอบมาจัดวางลายใหม่ลงบนผืนผ้า โดยกำหนดให้มีการกระจายให้ทั่วทั้งผืนผ้า ซึ่งราคาจะถูกกว่าลวดลายดั้งเดิมทำให้สามารถจำหน่ายได้ อย่างต่อเนื่องและกลุ่มผู้บริโภคโดยทั่ว ๆ ไป สามารถเลือกซื้อเพื่อใช้ในการสวมใส่หรือแปรรูปได้ง่าย

การจากศึกษาลักษณะของผ้าจากไทยวนที่สามารถพบได้ทั่วไปสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผ้าขึ้นตีนจก มีลักษณะการจกเฉพาะตีนขึ้น โดยมีลวดลายหลัก ได้แก่ ลายโค้งแก้ง ลาย ดอกเขี้ยว ลายกาบ ลายกาบซ้อนเขี้ยว ลายโค้งแก้งซ้อนเขี้ยว ลายหน้าหมอน ลายกาบดอกแวง ลายหักนกคู่ ลายแคทราย
2. ผ้าขึ้นตา มีลวดลายหลัก ได้แก่ ลายดอกข้าวตอก ลายตาใหญ่ ลายปลาตาโบ ลาย กล้วยไม้ ลายดอกจิก ลายลูกแก้ว ลายกรูด ลายตาเล็ก ลายมะลิ ลายดอกจันทร์ ลายขอเหลี่ยม ลายเป็ดคู่ และลายมะเขือ
3. ผ้าพื้น มีลักษณะของการทอผ้าพื้นที่ไม่ม่ลวดลาย เพื่อนำไปตัดเย็บเสื้อผ้าหรือใช้สวมใส่ ในชีวิตประจำวัน
4. ผ้าอื่น ๆ มีลักษณะการทอที่ประยุกต์รูปแบบตามแนวคิดของผู้สทอที่สร้างสรรค์ขึ้น เช่น ผ้าแม่ลูก ผ้าทอสลัปสี่ เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปแนวคิดของการทอผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี ที่มีการนำ วิธีแนวคิดแบบดั้งเดิมผสมผสานแนวคิดร่วมสมัยซึ่งสามารถสรุปได้ว่ามีรูปแบบการทอผ้าโดยอาศัย แนวคิดในการทอลวดลาย 2 ประการ ได้แก่ ประการที่ 1 ลวดลายดั้งเดิม คือ การทอผ้าที่มี ลักษณะลวดลายแบบวิถีดั้งเดิมที่มีโครงสร้างหลักที่ประกอบด้วยผ้า 3 ส่วนที่นำมาเย็บติดกัน คือ หัวขึ้น ตัวขึ้น ตีนขึ้น และนำลวดลายแบบดั้งเดิมมาจัดวางตำแหน่งอยู่บนผืนผ้าในบริเวณตีนขึ้น ประการที่ 2 ลวดลายประยุกต์ คือ ลวดลายที่มีการผสมผสานโดยการตัดทอลวดลายจาก ลวดลายหลักดั้งเดิม ซึ่งมีการกระจายตัวอยู่บนผืนผ้าในลักษณะการจัดวางซ้ำเพื่อให้มีลวดลาย กระจายเต็มผืนผ้า จะมีลักษณะของขึ้นตาและขึ้นแล เนื่องจากใช้เวลาในการทอน้อยกว่า อีกทั้ง ลวดลายยังมีลักษณะของความร่วมสมัยและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบเสื้อผ้าและ ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้ง่าย ซึ่งเป็นรูปแบบการทอที่กลุ่มผู้ผลิตผ้าจากไทยวนในปัจจุบันมีการผลิตขึ้นอย่าง ต่อเนื่อง สาเหตุสำคัญคือราคาไม่แพง จำหน่ายได้ง่าย โดยที่ลวดลายจะเป็นไปตามแนวคิดของผู้ทอ และจากประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน

การพัฒนาลวดลายผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาลวดลายผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี โดยมุ่งศึกษาในประเด็น ต่อไปนี้

1. สี การใช้สีกับผ้าทั้งพื้นและลวดลายเพื่อการเติมสีสนให้มีความงดงาม มุ่งเน้นการสร้างสีให้มีความแปลกใหม่เป็นที่ต้องการแก่ผู้บริโภค หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการอิงกระแสของแนวโน้มแฟชั่น การพัฒนาสีของผ้าและลวดลายให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภค ดังนั้นหากต้องการเข้าสู่กลุ่มวัยรุ่นเพื่อลปประเด็นที่ว่าทำไมวัยรุ่นถึงไม่ใส่ผ้าไทย การให้สีตามกระแสแฟชั่นจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการลดช่องว่างระหว่างคำว่าวัยรุ่นกับผ้าไทยได้ระดับหนึ่ง แต่ประเด็นนี้ต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจกับเจ้าของภูมิปัญญา เพราะการเปลี่ยนแปลงสีของผ้าจกให้มีความแตกต่างไปจากการให้สีของผ้าจกดั้งเดิมอาจทำให้แนวคิดและความหมายของผ้าบางลวดลายเปลี่ยนแปลง บางครั้งอาจทำให้ผู้ทอมีความลำบากใจหรือเกิดการไม่ยอมรับในแนวคิดของการเปลี่ยนแปลง

2. ลวดลาย การให้ลวดลายกับผ้าทอ ที่สะท้อนถึงความเชื่อในวิถีชีวิตของคนไทยวน สามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มลายหลัก และ กลุ่มลาย มุ่งเน้นการพัฒนาลวดลายให้มีความเป็นสากลและสร้างสรรค์ลวดลายขึ้นใหม่จากรากฐานของลวดลายเดิมที่มีอยู่ เป็นการสร้างลวดลายให้ตรงกับความต้องการหรือรสนิยมของผู้บริโภคและทำให้ผ้าจกสามารถประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์ชนิดอื่นได้ เพื่อการขยายกลุ่มผู้บริโภค โดยนำลักษณะของลวดลายที่เป็นลวดลายหลักและลวดลายประกอบมาประยุกต์ในการพัฒนาลวดลาย ซึ่งลวดลายที่นำมาประยุกต์ใช้ได้แก่

- กลุ่มลวดลายหลัก ได้แก่ ลายดอกเซีย ซึ่งเป็นลวดลายในกลุ่มลวดลายหลัก
กลุ่มลายเดี่ยว

ภาพที่ 19 ลักษณะของลายดอกเซีย

- กลุ่มลวดลายประกอบ ได้แก่ ลายนาค ลายขอประแจ และลายดอกข้าวตอก ซึ่งเป็นลวดลายในกลุ่มลายประกอบที่เป็นกลุ่มลวดลายเดี่ยว ที่สามารถนำมาจัดวางลงบนผืนผ้าทำให้เกิดลวดลายที่สามารถนำไปต่อยอดในการผลิตผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้

ภาพที่ 20 ลักษณะของลายนาค ลายขอประแจ และลายดอกข้าวตอก

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม เพื่อใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติและความพึงพอใจในการการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น

ตารางที่ 1 แสดงสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ

ลำดับ	ลักษณะประชากรศาสตร์	ความถี่	ร้อยละ
1.	อายุ		
	25-35 ปี	38	38
	36-45 ปี	25	25
	46-55 ปี	27	27
	56 ปีขึ้นไป	10	10
	รวม	100	100.0
2.	สถานภาพ		
	โสด	56	56
	สมรส	42	42
	หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่	2	2
	รวม	100	100.0
3.	ระดับการศึกษาสูงสุด		
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	12	12
	ปริญญาตรี	66	66
	สูงกว่าปริญญาตรี	22	22
	รวม	100	100.0
4.	อาชีพ		
	เจ้าหน้าที่ของรัฐ	32	32
	พนักงานเอกชน	56	56
	อาชีพส่วนตัว	8	8
	อื่น ๆ	4	4
	รวม	100	100.0
5.	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
	ต่ำกว่า 10,000 บาท	12	12
	10,001 บาท – 20,000 บาท	47	47
	20,001 บาท – 30,000 บาท	35	35
	30,001 บาท – 40,000 บาท	6	6
	รวม	100	100.0

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถจำแนกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

ด้านอายุ พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน แบ่งเป็น ผู้ที่มีอายุ 25-35 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาอายุต่ำกว่า 46-55 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 ผู้ที่มีอายุ 36-45 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และผู้ที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

ด้านสถานภาพ พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน แบ่งเป็น โสด จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 56.0 รองลงมา ได้แก่ สมรส 42 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 และหม้าย / หย่า / แยกกันอยู่ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน แบ่งเป็นปริญญาตรี จำนวน 66 คิดเป็นร้อยละ 66.0 รองลงมา ได้แก่ สูงกว่าปริญญาตรี 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 ตามลำดับ

ด้านอาชีพ พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 200 คน แบ่งเป็น พนักงานเอกชน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 56.0 รองลงมา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 อาชีพส่วนตัว จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 และ อื่น ๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0

ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน แบ่งเป็น 10,001 บาท – 20,000 บาท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมา ได้แก่ รายได้ 20,001 บาท – 30,000 บาท จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 รายได้ 30,001 บาท – 40,000 บาท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และ รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความต้องการที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวน

ความต้องการที่มีต่อรูปแบบลวดลาย ผ้าจกไทยวน	Mean	S.D.	ความคิดเห็น
1.รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวนควรมีรูปแบบที่ ทันสมัย	4.91	0.12	มากที่สุด
2. รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวนควรมีรูปแบบที่ หลากหลาย	4.77	0.23	มากที่สุด
3.รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวนสามารถใช้งานได้ จริง	4.64	0.15	มากที่สุด
4. รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวนควรมีรูปแบบที่ เหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้สวมใส่	4.53	0.31	มากที่สุด
5. รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวนมีความ เหมาะสมกับกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงาน	4.63	0.29	มากที่สุด
6.รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวนควรมีความ เหมาะสมกับการผลิตเสื้อผ้าและผลิตภัณฑ์ใน กลุ่มแฟชั่น	4.58	0.37	มากที่สุด
7.รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวนควรนำแนวโน้ม แฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ	4.31	0.38	มาก
8. มีสีสันทันที่หลากหลายน่าสนใจและมีความกลมกลืน	4.23	0.29	มาก
9.รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวนควรง่ายต่อการ ดูแลรักษา	3.56	0.34	มาก
10.มีราคาที่เหมาะสมและไม่สูงจนเกินไป	3.41	0.18	มาก
เฉลี่ย	4.35	0.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวน สามารถจำแนกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

การสำรวจความต้องการที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวน พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน มีความเห็นว่า รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวนควรมีรูปแบบที่ทันสมัย ค่าเฉลี่ย 4.91 รองลงมา ได้แก่ รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวนควรมีรูปแบบที่หลากหลาย ค่าเฉลี่ย 4.77 รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวนสามารถใช้งานได้จริง ค่าเฉลี่ย 4.64 รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวน

วนมีความเหมาะสมกับกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงาน ค่าเฉลี่ย 4.63 รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน
 ควรมีความเหมาะสมกับการผลิตเสื้อผ้าและผลิตภัณฑ์ในกลุ่มแฟชั่น ค่าเฉลี่ย 4.58 รูปแบบ
 ลวดลายผ้าจากไทยวนควรมีรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ ค่าเฉลี่ย 4.53 รูปแบบ
 ลวดลายผ้าจากไทยวนควรนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ ค่าเฉลี่ย 4.31 มีสีสันที่
 หลากหลายและมีความกลมกลืน ค่าเฉลี่ย 4.23 รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนควรควรง่ายต่อการ
 ดูแลรักษา ค่าเฉลี่ย 3.56 และมีราคาที่เหมาะสมและไม่สูงจนเกินไป ค่าเฉลี่ย 3.41 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจในรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน

ความพึงพอใจในรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน	Mean	S.D.	ความคิดเห็น
1.รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีรูปแบบที่ทันสมัย	4.15	0.13	มาก
2. รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีรูปแบบที่หลากหลาย	3.68	0.28	มาก
3.รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนสามารถใช้งานได้จริง	4.12	0.19	มาก
4. รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้สวมใส่	3.41	0.14	ปานกลาง
5. รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีความเหมาะสมกับกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงาน	4.34	0.23	มาก
6.รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีความเหมาะสมกับการผลิตเสื้อผ้าและผลิตภัณฑ์ในกลุ่มแฟชั่น	4.63	0.37	มากที่สุด
7.รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ	3.45	0.33	ปานกลาง
8. รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีสีสันที่หลากหลายและมีความกลมกลืน	4.43	0.35	มาก
9. รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนง่ายต่อการดูแลรักษา	4.52	0.27	มากที่สุด
10.มีราคาที่เหมาะสมและไม่สูงจนเกินไป	4.19	0.36	มาก
เฉลี่ย	4.09	0.27	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจในรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนสามารถจำแนกตามหัวข้อได้ดังต่อไปนี้

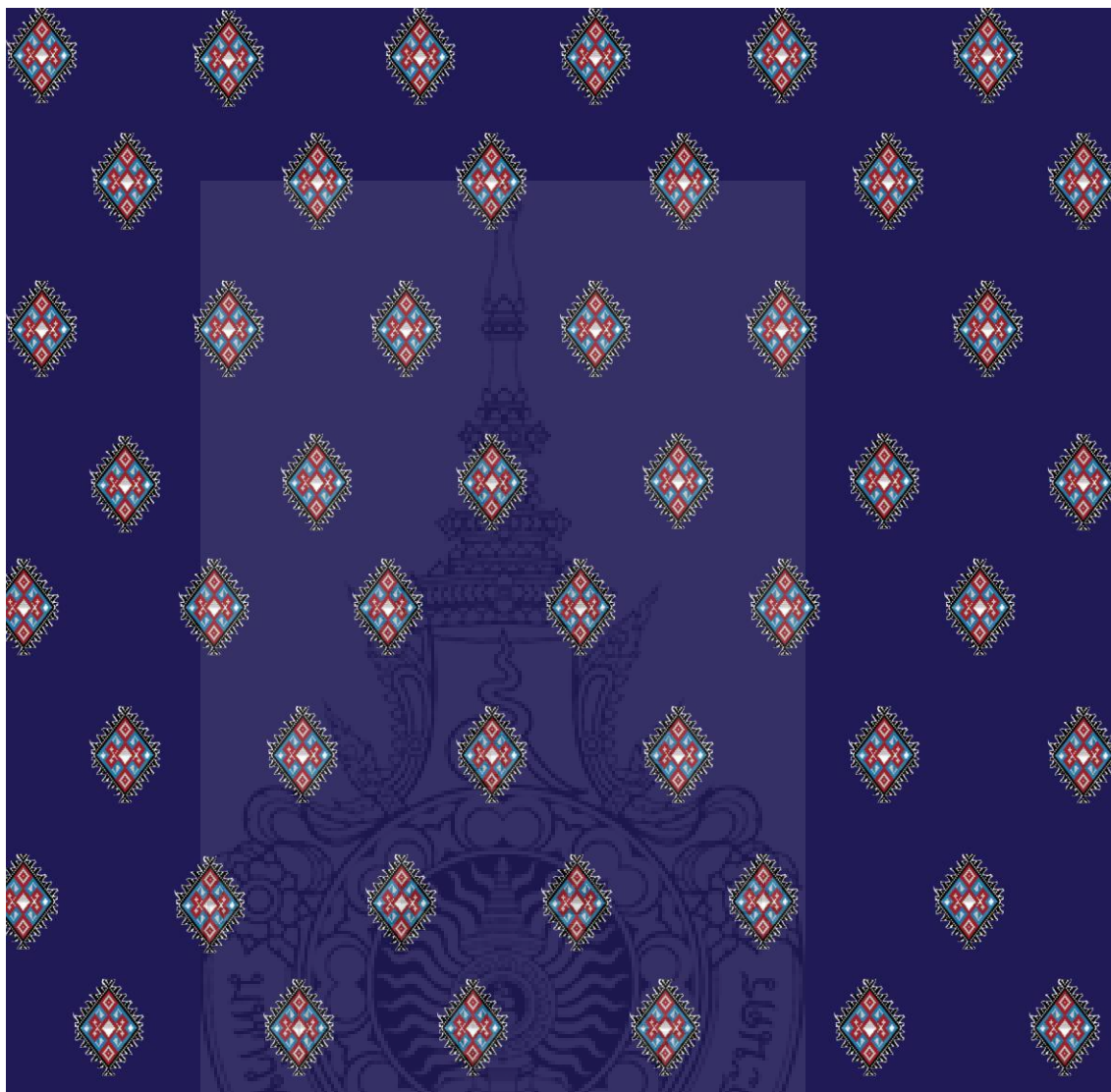
การสำรวจความความพึงพอใจในรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 100 คน พบว่า รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีความเหมาะสมกับการผลิตเสื้อผ้าและผลิตภัณฑ์ในกลุ่มแฟชั่น ค่าเฉลี่ย 4.63 รองลงมา ได้แก่ รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนง่ายต่อการดูแลรักษา ค่าเฉลี่ย 4.52 รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีสีสันที่หลากหลายและมีความกลมกลืน ค่าเฉลี่ย 4.43 มีราคาที่เหมาะสมและไม่สูงจนเกินไป ค่าเฉลี่ย 4.19 รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีรูปแบบที่ทันสมัย ค่าเฉลี่ย 4.15 รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนสามารถใช้งานได้จริง ค่าเฉลี่ย 4.12 รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีรูปแบบที่หลากหลาย ค่าเฉลี่ย 3.68 รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ ค่าเฉลี่ย 3.45 และรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ ค่าเฉลี่ย 3.41 ตามลำดับ

สรุป

จากข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบถึงความต้องการ และความพึงพอใจของที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี ทำให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้รูปแบบลวดลายของผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี มีรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนควรมีรูปแบบที่ทันสมัย และมีรูปแบบที่หลากหลาย สามารถใช้งานได้จริง และมีความเหมาะสมกับกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงาน สามารถต่อยอดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อนำไปแปรรูปแล้วมีความเหมาะสมบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ มีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ มีสีสันที่หลากหลายและมีความกลมกลืนง่ายต่อการดูแลรักษา และมีราคาที่เหมาะสมและไม่สูงจนเกินไป

ผู้ศึกษาจึงทำการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี โดยนำข้อมูลข้างต้นไปประกอบเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการออกแบบลวดลายผ้าจำนวน 4 ลวดลาย ที่เป็นลวดลายที่มีการจัดวางลายแบบซ้ำและนำลวดลายหลัก ลวดลายประกอบ ที่เป็นลวดลายดั้งเดิมของผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี มาใช้เป็นลวดลายหลักในการออกแบบ ดังรูปแบบลวดลายต่อไปนี้

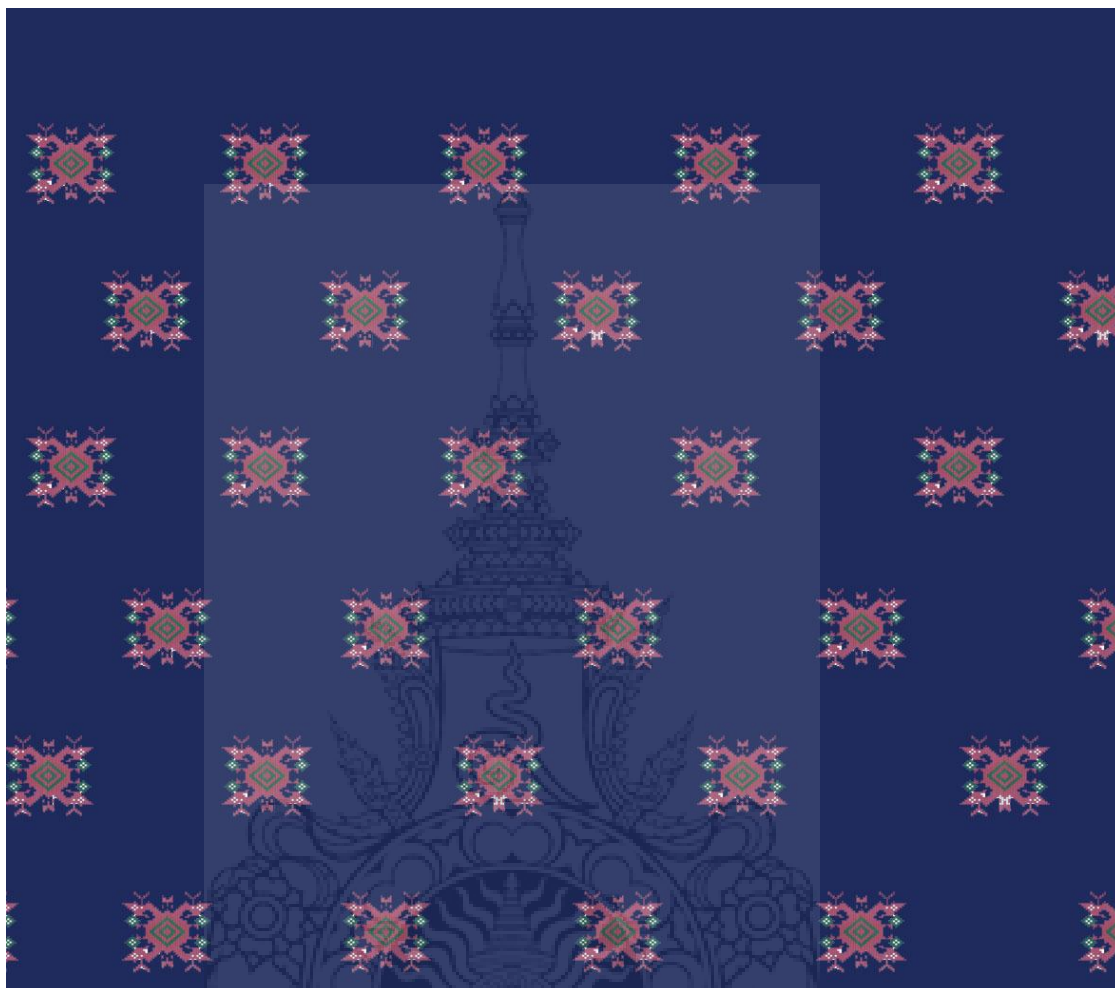
ภาพการออกแบบลวดลายที่ 1

ภาพที่ 21 ผลงานการออกแบบลวดลาย 1

ลักษณะของลวดลายที่ 1 เป็นการนำลวดลายดอกเซียซึ่งเป็นลวดลายโบราณมาใช้ในการออกแบบลวดลาย โดยนำลวดลายดอกเซียมาจัดวางให้มีช่องไฟเท่า ๆ กัน โดยวางตำแหน่งให้มีการสลับกันในแต่ละแถวในลักษณะของตารางหมากรุก เพื่อให้เหมาะกับการใช้งานในการตัดเย็บเครื่องแต่งกายและผลิตภัณฑ์ เน้นการนำลวดลายมาใช้ในการทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

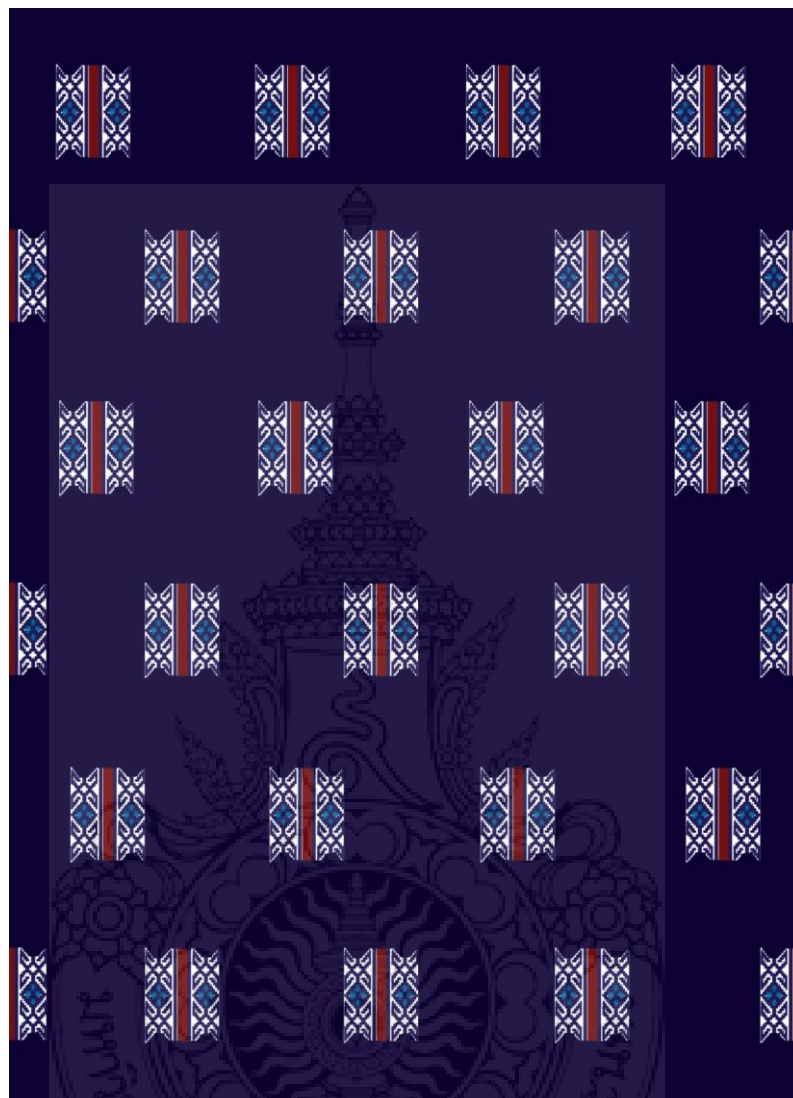
ภาพการออกแบบลวดลายที่ 2

ภาพที่ 22 ผลงานการออกแบบลวดลาย 2

ลักษณะของลวดลายที่ 2 เป็นการนำลวดลายนาคซึ่งเป็นลวดลายโบราณในกลุ่มลวดลายประกอบพบในลวดลายหน้าหมอน มาใช้ในการออกแบบลวดลาย โดยนำลวดลายนาคมาจัดวางให้มีช่องไฟเท่า ๆ กัน โดยวางตำแหน่งให้มีการสลับกันในแต่ละแถวในลักษณะของตารางหมากรุก เพื่อให้เหมาะกับการใช้งานในการตัดเย็บเครื่องแต่งกายและผลิตภัณฑ์ เน้นการนำลวดลายมาใช้ในการทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

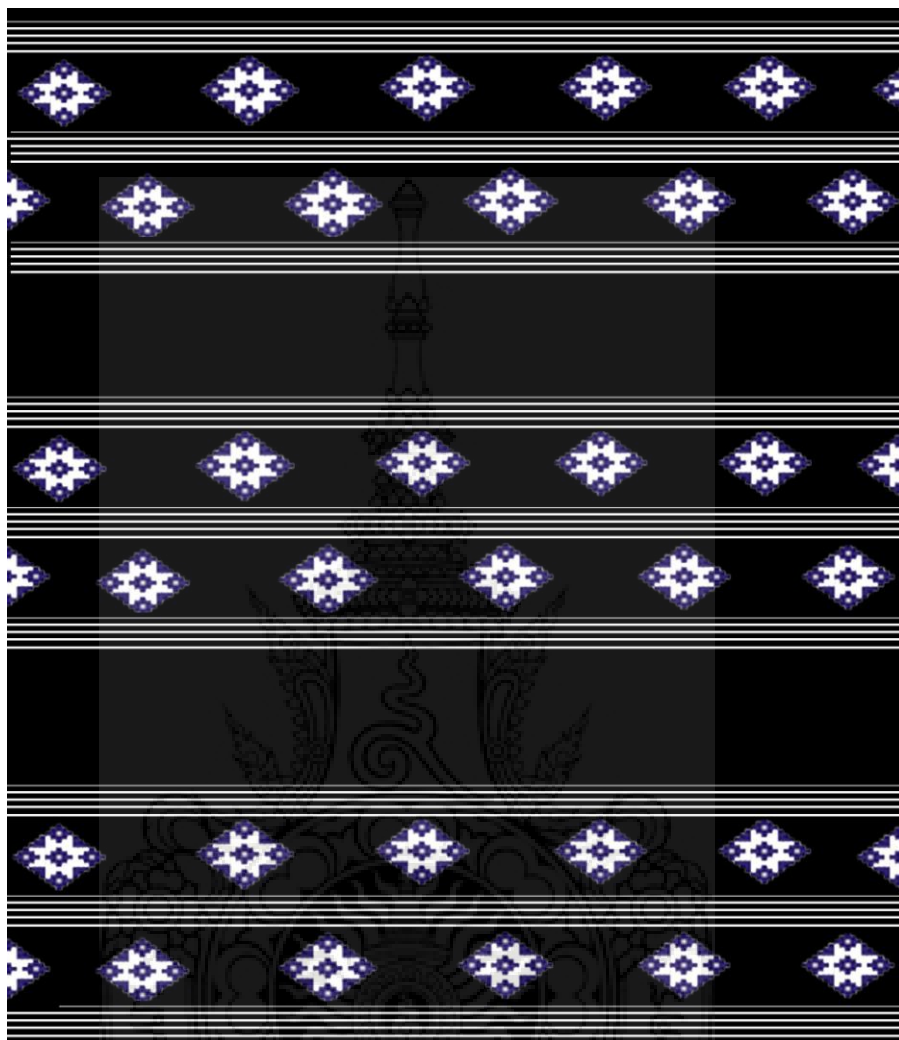
ภาพการออกแบบลวดลายที่ 3

ภาพที่ 23 ผลงานการออกแบบลวดลาย 3

ลักษณะของลวดลายที่ 3 เป็นการนำลวดลายขอประแจซึ่งเป็นลวดลายโบราณในกลุ่มลวดลายประกอบ มาใช้ในการออกแบบลวดลาย โดยนำลวดลายขอประแจมาจัดวางและนำสีแดงเข้ามาเพิ่มเติมเพื่อให้มีความหลากหลายของลวดลาย จัดวางให้มีช่องไฟเท่า ๆ กัน โดยวางตำแหน่งให้มีการสลับกันในแต่ละแถวในลักษณะของตารางหมากรุก เพื่อให้เหมาะกับการใช้งานในการตัดเย็บเครื่องแต่งกายและผลิตภัณฑ์ เน้นการนำลวดลายมาใช้ในการทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพการออกแบบลวดลายที่ 4

ภาพที่ 24 ผลงานการออกแบบลวดลาย 4

ลักษณะของลวดลายที่ 4 เป็นการนำลวดลายดอกข้าวตอกในกลุ่มลวดลายประกอบ มาใช้ในการออกแบบลวดลาย โดยนำลวดลายดอกข้าวตอกมาจัดวางและนำเส้นตรงมาจัดวางให้มีรายละเอียดเพิ่มขึ้น เนื่องจากลวดลายดอกข้าวตอกมีลวดลายที่มีขนาดเล็กและมีการจัดวางให้มีช่องไฟเท่า ๆ กัน โดยวางตำแหน่งให้มีการสลับกันในแต่ละแถวในลักษณะของตารางหมากรุก ขึ้นด้วยเส้นตรงห้าเส้น เพื่อให้เหมาะกับการใช้งานในการตัดเย็บเครื่องแต่งกายและผลิตภัณฑ์ เน้นการนำลวดลายมาใช้ในการทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น เป็นแนวคิดในการศึกษารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น มุ่งเน้นการออกแบบลวดลายและการผลิตผลงานต้นแบบเพื่อใช้ในการต่อยอดการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในกลุ่มสินค้าแฟชั่น สามารถสรุปและอภิปรายผลดังนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี เพื่อใช้ในงานออกแบบแฟชั่น
2. เพื่อสร้างสรรค์รูปลวดลายที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานออกแบบเสื้อผ้าบุรุษและสตรี

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลของการศึกษาจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษากลุ่มประชากร เพื่อศึกษาข้อมูลในการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี ได้แก่ สุภาพสตรีที่อยู่ในวัยทำงานช่วงอายุระหว่าง 25 ปี - 35 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ มุ่งศึกษากลุ่มประชากร เพื่อศึกษาข้อมูลในการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี ได้แก่ สุภาพสตรีที่อยู่ในวัยทำงานช่วงอายุระหว่าง 25 ปี - 35 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 100 คน

สรุปผล

จากการศึกษาข้อมูลผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี มีการพัฒนารูปแบบของลวดลายผ้าไปตามวิถีความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค โดยมีแนวคิดในการทอผ้าแบบวิถีดั้งเดิมร่วมกับการผลิตเพื่อการค้า ซึ่งการทอผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี สามารถจำแนกลักษณะของลวดลายผ้าทอได้ 2 ประเด็น ได้แก่ การทอผ้าเพื่อการสืบทอดภูมิปัญญา เป็นการสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าแบบดั้งเดิมโดยการถ่ายทอดสู่ระบบเครือญาติ ลักษณะของลวดลายจะเป็นลวดลายดั้งเดิมที่มีความปราณีตและคงความเป็นเอกลักษณ์ ของความเป็นผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี และการทอผ้าเพื่อการค้าเป็นการทอผ้าที่มีลักษณะของลวดลายที่มีการพัฒนารูปแบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค อีกทั้งลักษณะของลวดลายก็มีการลดทอนเพื่อให้เหมาะกับการใช้งานในชีวิตประจำวัน ทำให้มีลักษณะของลวดลายที่หลากหลายขึ้นและอาจมีการผลิตซ้ำหากลวดลายดังกล่าวเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ร่วมกับการใช้ข้อมูลเชิงสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี และนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ในการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี ร่วมกับการสำรวจความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน ที่มีต่อผลงานการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น เพื่อการสรุปความพึงพอใจในรูปแบบลวดลายที่ได้รับการพัฒนา ทำให้ทราบถึงความต้องการ และความพึงพอใจของที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้รูปแบบลวดลายของผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี มีรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนควรมีรูปแบบที่ทันสมัย และมีรูปแบบที่หลากหลาย สามารถใช้งานได้จริง และมีความเหมาะสมกับกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงาน สามารถต่อยอดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อนำไปแปรรูปแล้วมีความเหมาะสมบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ มีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ มีสีสันทันสมัยที่หลากหลายและมีความกลมกลืนง่ายต่อการดูแลรักษา และมีราคาที่เหมาะสมและไม่สูงจนเกินไป

ดังนั้นการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น จึงมุ่งพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี เพื่อใช้ในงานออกแบบแฟชั่น และเพื่อสร้างสรรค์รูปลวดลายที่สามารถนำไป

ประยุกต์ใช้ในงานออกเสื้อผ้าบุรุษและสตรี ด้วยการนำลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าจกไทยวนมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ และนำมาจัดวางลวดลายใหม่โดยอาศัยหลักในการออกแบบลวดลายผ้า เพื่อให้รูปแบบลวดลายของผ้ามีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ในงานออกแบบเสื้อผ้าบุรุษและสตรี โดยนำลักษณะของลวดลายดั้งเดิมและลักษณะเด่นของลวดลายที่มีการประยุกต์มาเป็นแนวคิดในการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น จำนวน 4 ลวดลาย ซึ่งจากการสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบลวดลาย และการพัฒนาลวดลายยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของลวดลายผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี อีกทั้งยังสามารถนำแนวคิดการพัฒนาลวดลายมาประยุกต์ใช้ได้จริงในการส่งเสริมการผลิตผ้าฝ้ายเพื่อใช้ในงานออกแบบแฟชั่น

อภิปรายผล

การศึกษาการพัฒนาลวดลายผ้าจกไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น เป็นการพัฒนารูปแบบลวดลายผ้าจกเพื่อการส่งเสริมแนวคิดในการพัฒนาลวดลายไปสู่การผลิตผลิตภัณฑ์ในกลุ่มสินค้าแฟชั่น จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของชุมชนจากวิถีการผลิตเพื่อยังชีพในสังคมสู่การผลิตเพื่อการค้าในสังคมยุคใหม่ เกิดขึ้นภายใต้แนวคิดในการพัฒนาสังคมไทยสู่ความทันสมัย ส่งผลให้เกิดการปรับตัวตามกระแสรวมส่งผลให้วิถีชีวิตและการสร้างสรรค์งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นหากกล่าวถึงวิถีการทอผ้าพื้นบ้านย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการผลิตเพื่อตอบสนองการบริโภคในครัวเรือนและชุมชน สู่การผลิตเป็นสินค้าเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคในสังคมภายนอก หากกลุ่มชุมชนได้รับการสนับสนุนในการต่อยอดภูมิปัญญาสู่การผลิตเพื่อการค้า ก็จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้กลุ่มชุมชนได้มีโอกาสในการสืบทอดและสืบสานภูมิปัญญาการทอผ้าจกไทยวน และมีโอกาสในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์เพื่อให้ชุมชนได้มีโอกาสถ่ายทอด สืบสาน ภูมิปัญญา ไปพร้อมกับการสร้างอาชีพที่เข้มแข็งให้กับชุมชน สังคม เพื่อลดปัญหาความยากจนของคนในชุมชน ซึ่งหากภาครัฐและหน่วยงานในท้องถิ่นให้การสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งและสามารถต่อยอดองค์ความรู้ในประเด็น ดังนี้

1. การสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาลวดลายผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี สู่งานออกแบบแฟชั่น เป็นการต่อยอดองค์ความรู้ในการออกแบบลวดลายให้กับกลุ่มชุมชน โดยการนำภูมิปัญญาการทอผ้าจกไทยวน จังหวัดราชบุรี บูรณาการร่วมกับการออกแบบลวดลายสิ่งทอเพื่อสร้างลวดลายใหม่ที่คงความเป็นเอกลักษณ์ของลวดลายดั้งเดิม และต่อยอดสู่การผลิตผ้าฝ้ายเพื่อใช้ในงานแฟชั่นอย่างเป็นรูปธรรม

2. ส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมในผลิตภัณฑ์จากไทยวน จังหวัดราชบุรี เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรคเชิงพาณิชย์ในระดับสากล อีกทั้งยังเป็นการการสร้างอัตลักษณ์ให้กับชุมชนอันส่งผลสู่การพัฒนาศักยภาพและอาชีพของชุมชนอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ดีแนวทางที่เสนอเป็นเพียงแนวคิดการพัฒนาตลาดผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี ซึ่งในการพัฒนาคุณภาพเชิงเทคนิคและการสร้างภาพลักษณ์ เพื่อสร้างมาตรฐานและมีพื้นที่ในฐานะสินค้าแฟชั่นมากกว่าการมีพื้นที่ในสินค้า OTOP แนวคิดนี้จะมีความแตกต่างจากแนวคิดของการอนุรักษ์ อันเป็นแนวทางในการสร้างตัวตนให้คงอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง แต่การอนุรักษ์เพื่อการพัฒนาสู่กระแสการเปลี่ยนแปลงประเด็นสำคัญที่เป็นปัญหา คือ กลุ่มชุมชนยังคงประสบปัญหาการขาดความรู้ด้านการออกแบบและขาดทักษะในการพัฒนาผ้าจากไทยวน ให้มีประโยชน์ใช้สอยตรงกับความต้องการของผู้บริโภค การพัฒนาตลาดและรูปแบบให้มีความสวยงามมีคุณค่าต้องปรับปรุงรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้มากยิ่งขึ้น โดยสร้างสรรคผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายและสามารถใช้ได้จริงเป็นเรื่องที่ชุมชนต้องร่วมมือกัน รวมถึงภาครัฐ และภาคเอกชน ที่ต้องสนับสนุนและพัฒนาอย่างจริงจัง ไม่ใช่ไปตามกระแสของสังคมที่มีการตื่นตัวในการอนุรักษ์และพัฒนา การสร้างชุมชนให้เข้มแข็งจะเป็นพลังในการพัฒนาเพื่อให้ผ้าจากไทยวนได้รับการยอมรับในฐานะสินค้าที่มีคุณภาพในตลาดสากล

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาควรมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพด้านวัสดุให้มีมาตรฐานและสามารถนำไปต่อยอดในการสร้างสรรคผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างอาชีพและการต่อยอดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

2. หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนและจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในการทอผ้าจากไทยวน รวมถึงการส่งเสริมแนวคิดในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ในกลุ่มสินค้าแฟชั่น ให้กับกลุ่มชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถรวมกลุ่มในการสร้างอาชีพและสามารถพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สำหรับจำหน่าย

3. ควรส่งเสริมให้กลุ่มชุมชนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์การทอผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี และการส่งเสริมแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์กลุ่มสินค้าแฟชั่น เพื่อสร้างกลุ่มลูกค้าที่มีความหลากหลาย ซึ่งเป็นการส่งเสริมอาชีพเดิมและสร้างอาชีพใหม่ให้กับชุมชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตติศักดิ์ อริยะเครือ และคณะ ฯ.(2556). การพัฒนาผ้าทอพื้นเมืองด้วยเทคนิคการพิมพ์เส้นด้ายยีนแบบ Silk Screen เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอสู่วิสาหกิจชุมชน (OTOP). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- จรัสพิมพ์ วังเย็น. (2554). “แนวคิดหลังสมัยใหม่ : การย้อนสู่โลกแห่งภูมิปัญญา”. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปีที่ 13,ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม - ธันวาคม) : 20-23.
- จรัสพิมพ์ วังเย็น. (2554). การออกแบบเครื่องนุ่งห่ม เพื่อการพัฒนารูปแบบสินค้าพื้นเมืองกรณีศึกษาผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- จารุพรรณ ทรัพย์ปรุง. (2543). การออกแบบเครื่องแต่งกาย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จุฑารัตน์ ตั้งสมบุรณ์. (2547). กลยุทธ์ทางการตลาดของผ้าทอพื้นเมืองกรณีศึกษา : ผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดราชบุรี. ปริญญาโท. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ใจภักดิ์ บุรพเจตนา. (2555). การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน. ปริญญาโท. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศักดิ์ ไทพานิชย์. (2556). การออกแบบลวดลาย. กรุงเทพฯ : วาดศิลป์
- ณัฐกฤต ดิฐวิรุฬห์. (2550). ผ้าจาก : จากการถักทอในวิถีชีวิตสู่การผลิตเพื่อการค้า. ปริญญาโท. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดิสนีย์ สิงหราชเศรษฐ์. (2552). @ ออกแบบสิ่งทอ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นวนน้อย บุญวงศ์. (2539). หลักการออกแบบ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตี กสิโกศล. (2541). การพัฒนาอุตสาหกรรมไหมไทยในภาคอีสาน : รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2444-2455). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิตี กสิโกศล. (2541). การพัฒนาอุตสาหกรรมไหมไทยในภาคอีสาน : รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2444-2455). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประไพ ทองเชิญ. (2548). นีคือ..ผ้าทอพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- ประเสริฐ สีรัตน์.(2538). การออกแบบลวดลาย.กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
สมศิริ อรุโณทัย.(2549). การออกแบบลวดลาย.ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ.
ปัญญาสู่คุณค่าเศรษฐกิจไทยกรุงเทพฯ :องค์การค้าของคุรุสภา.
- พินาลิน สารिया. (2549). การออกแบบลวดลาย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
ไพลิน โภคทวี. (2555).สิ่งทอเพื่อการออกแบบภายใน : เอกสารคำสอน.ปทุมธานี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ยศ สันตสมบัติ.(2540).มนุษย์กับวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รัฐไท พรเจริญ.(2545). เส้นและแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- วนิดา ข้าเขียว. (2543). สุนทรียศาสตร์. กรุงเทพฯ : พรานนกการพิมพ์.
วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. (2551). ออกแบบลวดลาย. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร.(2548). หลักการและแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ : iDesign.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2530). ผ้าไทย : พัฒนาการทางอุตสาหกรรมและสังคม.
วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2530). ผ้าไทย : พัฒนาการทางอุตสาหกรรมและสังคม. กรุงเทพฯ : บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.
- สมศิริ อรุโณทัย.(2549). การออกแบบลวดลาย. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ.
สาธิต พุทธชัยยงค์. (2529). ความรู้เกี่ยวกับสิ่งทอ. กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์.
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.(2545). ผ้าไทย : สายใยแห่งภูมิ
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.(2545). ผ้าไทย : สายใยแห่งภูมิปัญญาสู่คุณค่าเศรษฐกิจไทยกรุงเทพฯ :องค์การค้าของคุรุสภา.
- อ้อยทิพย์ พลศรี. (2545). การออกแบบลวดลาย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
อัจฉรา วงศ์พัฒนามงคล. (2547). การเกิดขึ้นของวัฒนธรรมการบริโภคในชุมชน. ปรินญาณินพนธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
http://bp3.blogger.com/_GAvUm5E4c0/RsfOCevdXkl/AAAAAAAAAA8/kmjMulTINI/s1600-h/7cover.jpg
- อัชชา หัตยานานนท์ และคณะ .(2556). การพัฒนาผืนผ้าด้วยเส้นพิเศษจากเศษวัสดุสิ่งทอเหลือทิ้ง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

อันธิมา แสงชัย.สุนทรียศาสตร์ศาสตร์แห่งสุนทรียะ.นิตยสารไพน์อาร์ต ปีที่ 1 ฉบับที่ 7
(กรกฎาคม 2547), หน้า 50-52.

Earl Martin. (2011). Knoll Textile,1945-2010. Italy: Knoll Textiles.

Jan Shenton. (2014). Woven textile design. China:

Janet Prescott. (2013). Fashion textiles now. China: Vivays.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

ความต้องการและความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามความต้องการและความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจความต้องการและความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี ซึ่งผลการสำรวจครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลในการพัฒนาลวดลายผ้าจากไทยวนเพื่องานออกแบบแฟชั่น

แบบสำรวจ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ความต้องการที่มีต่อรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน
3. ความพึงพอใจในรูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน

ตอนที่ 1 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ

() ต่ำกว่า 25 - 35 ปี () 36 - 45 ปี
() 45-55 ปี () 56 ปี ขึ้นไป

3. สถานภาพ

() โสด () สมรส
() หม้าย / หย่า / แยกกันอยู่

4. อาชีพ

() เจ้าหน้าที่ของรัฐ () พนักงานเอกชน
() อาชีพส่วนตัว () อื่น ๆ

5. รายได้

() ต่ำกว่า 10,000 บาท () 10,001 บาท – 20,000 บาท
() 20,001 บาท – 30,000 บาท () 30,001 บาท – 40,000 บาท
() 40,001 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความต้องการที่มีต่อผ้าจก

ประเด็นการวัดความต้องการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวน ควรมึรูปแบบที่ทันสมัย					
2.รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวน ควรมึรูปแบบที่หลากหลาย					
3.รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวน สามารถใช้งานได้จริง					
4.รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวนควรมึรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้สวมใส่					
5.รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวนมีความเหมาะสมกับกลุ่มวัยรุ่น และกลุ่มวัยทำงาน					
6.รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวน ควรมีความเหมาะสมกับการผลิตเสื้อผ้าและผลิตภัณฑ์ในกลุ่มแฟชั่น					
7.รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวน ควรนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ					
8.มีสีสันทันที่หลากหลายและมีความกลมกลืน					
9.รูปแบบลวดลายผ้าจกไทยวน ควรง่ายต่อการดูแลรักษา					
10.มีราคาที่เหมาะสมและไม่สูงจนเกินไป					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจในรูปแบบลวดลายผ้าจาก

ประเด็นการวัดความต้องการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีรูปแบบที่ทันสมัย					
2.รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีรูปแบบที่หลากหลาย					
3.รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวน สามารถใช้งานได้จริง					
4.รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีรูปแบบที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้สวมใส่					
5. รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีความเหมาะสมกับกลุ่มวัยรุ่นและกลุ่มวัยทำงาน					
6.รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีความเหมาะสมกับการผลิตเสื้อผ้า และผลิตภัณฑ์ในกลุ่มแฟชั่น					
7.รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีการนำแนวโน้มแฟชั่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ					
8. รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนมีสีสันที่หลากหลายและมีความกลมกลืน					
9. รูปแบบลวดลายผ้าจากไทยวนง่ายต่อการดูแลรักษา					
10.มีราคาที่เหมาะสมและไม่สูงจนเกินไป					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถาม

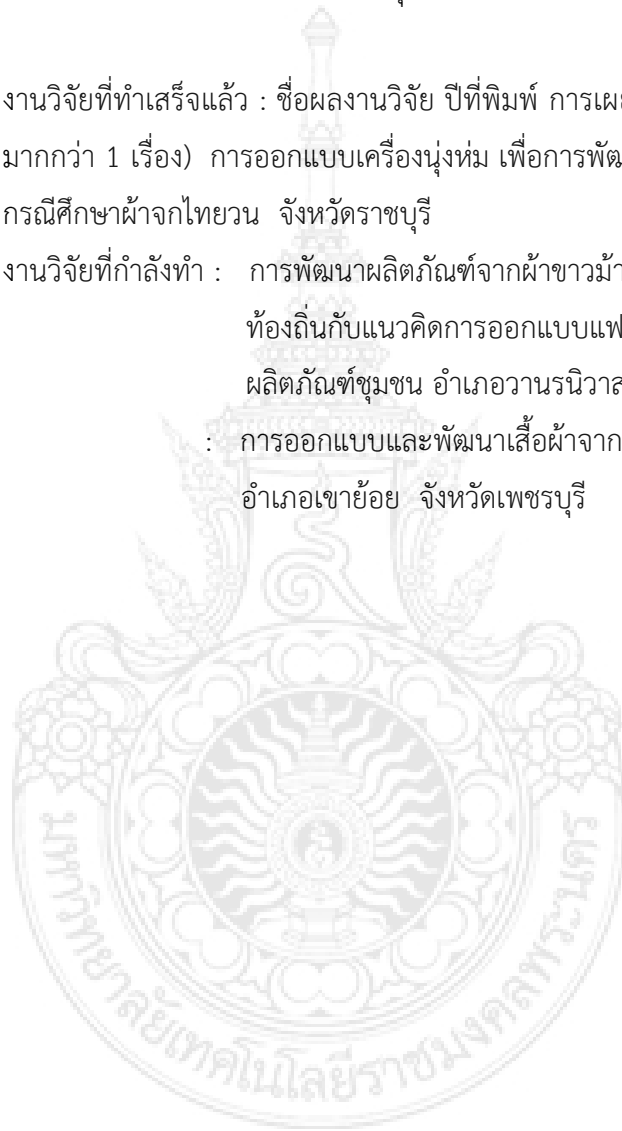
ประวัติคณะผู้วิจัย

- ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวจรัสพิมพ์ วังเย็น
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) MISS JARATPIM WANGYEN
- เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3700600062072
- ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
- หน่วยงานและสถานที่ติดต่อได้สะดวก
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
517 ถนนนครสวรรค์ แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐300
หมายเลขโทรศัพท์ 02-6299153 – 7 ต่อ 3008 โทรสาร 02-6299153 – 7 ต่อ
3008 ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) jaratpim_oui@hotmail.com
ที่อยู่ปัจจุบัน 398/74 หมู่บ้านเมฆธารา 2 ต.ท้ายบ้าน อ.เมือง จังหวัดสมุทรปราการ
- ประวัติการศึกษา
ระดับปริญญาตรี ศศ.บ สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม คณะศิลปกรรม
ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ระดับปริญญาโท กศ.ม สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ การออกแบบลวดลายสิ่งทอ
- ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุ
สถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้
ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย
7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย : -

7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย : การออกแบบเครื่องนุ่งห่ม เพื่อการพัฒนารูปแบบสินค้า
พื้นเมือง กรณีศึกษาผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี
: การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญา
ท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพและ
ผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร

7.3 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุน (อาจ
มากกว่า 1 เรื่อง) การออกแบบเครื่องนุ่งห่ม เพื่อการพัฒนารูปแบบสินค้าพื้นเมือง
กรณีศึกษาผ้าจากไทยวน จังหวัดราชบุรี

7.4 งานวิจัยที่กำลังทำ : การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้าขาวม้าโดยใช้แนวคิดภูมิปัญญา
ท้องถิ่นกับแนวคิดการออกแบบแฟชั่นเพื่อพัฒนาอาชีพและ
ผลิตภัณฑ์ชุมชน อำเภอวนรวินวาส จังหวัดสกลนคร
: การออกแบบและพัฒนาเสื้อผ้าจากผ้าทอพื้นเมืองไททรงดำ
อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

ประวัติคณะผู้วิจัย

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางชลธิชา สารีกานนท์
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) MRS. CHOLTHICHA SARIKANON
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 1017 01128 09 1
3. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
517 ถนนนครสวรรค์ แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
หมายเลขโทรศัพท์ 0 2629 9153-7 ต่อ 2005
E-mail Address : cholthicha.s@live.rmutp.ac.th , cholthicha.s@rmutp.ac.th
ที่อยู่ปัจจุบัน 18หมู่ 5ตำบลลำไผ่ อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 11110
โทรศัพท์ (มือถือ) 089-766-3902
5. ประวัติการศึกษา
ปริญญาตรี (บธ.บ) บริหารธุรกิจบัณฑิต ระบบสารสนเทศ
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
กำลังศึกษา
ปริญญาโท (คอ.ม) ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
คอมพิวเตอร์
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศโดยระบุ
สถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัยหัวหน้าโครงการวิจัย หรือ
ผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย
7.1 ผู้อำนวยการแผนงานวิจัย :

7.2 หัวหน้าโครงการวิจัย :

-

7.2 งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว:

-

7.3 งานวิจัยที่กำลังทำ :

-

